

Riksdagens protokoll

2006/07:47

Fredagen den 22 december

Kl. 09.00 – 13.59

Protokoll
2006/07:47

1 § Ny riksdagsledamot

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Tina Acketoft (fp) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 11 januari 2007 sedan Torkild Strandberg (fp) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen.

Stockholm den 21 december 2006

Staffan Magnusson

/Kerstin Siverby

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade

att *Liselott Hagberg* (fp) avsagt sig uppdraget som ledamot i konstitutionsutskottet,

att *Fredrik Olovsson* (s) avsagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet och

att *Jan Ertsborn* (fp) avsagt sig uppdraget som suppleant i Europarådets svenska delegation från och med den 11 januari 2007.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och Europarådets svenska delegation

Andre vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Camilla Lindberg som suppleant i justitieutskottet och Tina Acketoft som suppleant i arbetsmarknadsutskottet och Europarådets svenska delegation från och med den 11 januari 2007.

Andre vice talmannen förklarade valda *från och med den 11 januari 2007* till

suppleant i justitieutskottet
Camilla Lindberg (fp)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Tina Acketoft (fp)

suppleant i Europarådets svenska delegation
Tina Acketoft (fp)

4 § Anmälan om promemoria om regeringsskiftet efter valet 2006

Andre vice talmannen anmälde en från kammarsekreteraren inkommen promemoria om regeringsskiftet efter valet 2006. Promemorian lades till handlingarna samt fogades som bilaga till detta protokoll.

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2006/07:113 om den kommunala kostnadsutjämnningen

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):
Fru talman! Karl Sigfrid har frågat mig följande:

1. Är det statsrådets avsikt att verka för de förändringar som utredningen *Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämnningen* (SOU 2006:84) föreslår om förändrad kostnadsutjämnning, och när kan förändringarna i så fall ske?
2. Avser statsrådet att förändra kostnadsutjämnningen på ett sätt som förenklar kommunernas långsiktiga ekonomiska planering?
3. Avser statsrådet att låta lokalkostnader bli en faktor som inkluderas i kostnadsutjämnningen?

Kostnadsutjämnningen ska utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan kommuner och mellan landsting i syfte att, tillsammans med inkomstutjämnningen, skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten. Enligt direktiven till 2005 års uppföljning av utjämnningssystemet ingår att analysera om det finns strukturella skillnader som inte beaktas i kostnadsutjämnningen. Bland annat bör analyser av

om skillnader i kommunernas och landstingens lönenivåer är strukturellt betingade och den regionala indelningen för byggkostnadsfaktorn prioriteras. Utredningen har i sitt delbetänkande föreslagit att en kostnadsutjämning för strukturellt betingade löneskillnader för anställda i kommuner och landsting införs från och med 2008. Utredningen föreslår vidare att en revidering av utjämningen för skillnader i byggkostnader införs vid samma tidpunkt.

Mitt svar på den första frågan är att utredaren har övertygats om att de löneskillnader som finns mellan kommuner och mellan landsting i relativt hög utsträckning kan förklaras av strukturellt betingade faktorer. Utredaren föreslår därför att en utjämning för strukturellt betingade löneskillnader införs. Han konstaterar också att byggkostnadsfaktorn bör revideras.

Delbetänkandet är nu ute på en bred remiss, bland annat till samtliga kommuner och landsting. Jag är därför inte nu beredd att ta ställning till de förslag utredaren har lagt fram.

Den andra frågan som tas upp har inte behandlats i utredningens delbetänkande; frågan ingår inte heller i direktiven. Tidigare utredningar har haft uppgiften att föreslå förenklingar i systemet. Sådana har också genomförts men det är tveksamt om dessa förändringar förenklat kommunernas långsiktiga ekonomiska planering i någon större omfattning. Att göra sådana förenklande systemförändringar kan i praktiken bli en avvägning mellan å ena sidan stabilitet i bidrag eller avgift mellan åren i kostnadsutjämningen och å andra sidan följsamhet gentemot de strukturella förändringarna som exempelvis en kraftig ökning av antalet skolbarn medför, det vill säga hur snabbt sådana förändringar ska tillåtas slå igenom i bidrag eller avgifter i kostnadsutjämningen så att förändringar i behov och intäkter följs åt.

Jag tror att det mest lämpliga är att låta de strukturella förändringarna få ett relativt snabbt genomslag i kostnadsutjämningen men att samtidigt förbättra kommunernas möjligheter att kunna förutse och beakta sådana strukturella förändringar i ett så tidigt skede som möjligt. Sveriges Kommuner och Landsting bistår kommunerna i detta avseende genom en beräkningsmodell på några års sikt som numera en majoritet av kommunerna faktiskt använder.

Som svar på den tredje frågan vill jag säga att skillnader i lokalkostnader beaktats i kostnadsutjämningen sedan tio år tillbaka. Enligt delbetänkandet är utredningen inte beredd att föreslå någon kostnadsutjämning för lokalkostnader eftersom både kapitalkostnader och uppvärmningskostnader, vilka torde svara för en icke obetydlig del av de regionala lokalkostnadsskillnaderna, i praktiken redan är föremål för kostnadsutjämning. Nivån på den antagna årliga investeringsvolymen i byggkostnadsutjämningen täcker såväl investeringsutgifterna i det egna lokalbeståndet som de underliggande kapitalkostnaderna i det inhyrda beståndet.

Anf. 2 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Jag tackar ministern så mycket för svaret. Frågan om kompensation för höga lönekostnader är långt ifrån ny. Redan när 2005 års system för skatteutjämning infördes påtalade flera remissinstanser, bland annat Sveriges Kommuner och Landsting och Svenskt Näringsliv, att det finns stora regionala löneskillnader. De remissinstanser som be-

rördes framförde även önskemål om att de här löneskillnaderna skulle beaktas i kostnadsutjämningsen.

Syftet med kostnadsutjämningsen är att kompensera för kostnader som kommunerna själva inte kan påverka. I dag baseras utfallet på förutsättningarna inom nya områden, däribland skolan, äldreomsorgen och bebyggelsen. Att lönekostnaderna föll utanför 2005 års system är en inkonsekvens som berodde på att regeringen ansåg sig behöva mer statistik, inte på att det skulle ha funnits en politisk vilja att bortse från just den faktorn. Regeringen var osäker om de regionala löneskillnaderna var tillfälliga och kunde ignoreras eller om de var permanenta.

I utredningen av Ulf Wetterberg som kom den 18 oktober, *Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningsen*, slogs det fast att de regionala löneskillnaderna inte var ett tillfälligt fenomen. Snarare var det så att de ökade över tiden. Högst är kommunernas lönekostnader i Stockholmsregionen. Landstingens lönekostnader är högst i Stockholm, i Uppsala och i Västmanlands län.

Totalt sett skulle en ny delmodell i kostnadsutjämningsystemet som tar hänsyn till lönekostnaderna innebära att 38 kommuner och 3 landsting skulle tilldelas ett lönekostnadstillägg.

På sikt bör regeringen också lyfta fram storstädernas höga kostnader för lokaler. Kommunministern påpekar i sitt svar att en del av skillnaden mellan olika kommuners lokalkostnader redan beaktas sedan tio år tillbaka. Dock finns det ingen lokalkostnadsmodell i landstingets utjämningsystem. Man kan ju fråga sig om inte sjukvården har lokalkostnader.

Inte heller för kommunerna finns det en fullständig modell för lokalkostnader. Framför allt tar den nuvarande modellen ingen hänsyn till markvärdet. Vad markvärdet innebär för lokalkostnaderna vet alla som har flyttat från landsorten till centrala Stockholm, möjligen med undantag av riksdagsledamöter och andra som får sin bostad betald av staten.

Anf. 3 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Som den som lyssnar till detta noterar är det här långt ifrån enkel materia. Det är oerhört komplicerat att försöka utjämna strukturella skillnader i ett land med så olika förutsättningar som vi har, alltifrån Skåne till Norrbotten.

De frågor som Karl Sigfrid tar upp i sin interpellation är verkligen relevanta. Det är bra att debatten kommer i gång, även innan remissbehandlingen har börjat. Det finns anledning för alla partier att fundera över vilken ståndpunkt man ska inta. Man kan naturligtvis titta på sofistikerade modeller av olika slag och matematiska beräkningar – det är viktigt – men till syvende och sist måste det bli ett politiskt avgörande.

Det som Karl Sigfrid tar upp, nämligen de regionala löneskillnaderna och även lokalkostnadernas inverkan på strukturella skillnader i kostnader för kommuner och landsting, är sådant som kommer att tas upp i den mycket breda remissomgången. Jag tror att det är fråga om 310 remissinstanser, däribland samtliga kommuner och landsting.

Det sker en remissbehandling. Sedan ska regeringen överväga detta och därefter ta ställning. Innan det har skett är det svårt för mig att ge några mer exakta svar på frågorna som Karl Sigfrid ställer i sin interpellation.

Anf. 4 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Det är en komplicerad fråga, men tids nog måste det komma ett politiskt beslut. Jag konstaterar att det än så länge saknas ett ställningstagande från regeringen. Det är i grunden bra att regeringen inte bestämmer sig förrän remissinstanserna har sagt sitt. Det visar på en viss respekt för de kommuner och andra instanser som berörs av remissen.

Däremot skulle regeringen mycket väl redan nu kunna ha en tydlig plan för ärendeprocessen. Regeringen skulle redan nu kunna slå fast att en hög regional lönenivå är en opåverkbar kostnad som man bör räkna med enligt kostnadsutjämningsprinciper.

Man bör komma ihåg att kostnadsutjämningsprincipen är en del av ett större utjämningsystem som domineras av framför allt inkomstutjämningsprincipen. Om skatteutjämningsprincipen i stort kan man ha olika uppfattningar, inte minst att en välskött kommun som sätter invånarna i arbete blir fråntagen nästan hela budgetvinsten.

När en invånare går från bidrag till jobb försvinner den förbättrade skattekraften genom inkomstutjämningsprincipen, och den minskade bidragskostnaden försvinner genom kostnadsutjämningsprincipen. Det finns all anledning att ifrågasätta hela systemet, men givet att skatteutjämningsprincipen finns måste vi någorlunda konsekvent hålla oss till de principer systemet är tänkt att följa, däribland principen om att höga kommunala kostnader som dels är lagstadgade, dels är opåverkbara ska kompenseras.

Nu har vi svart på vitt att regionala lönekostnader är en faktor av den typ som måste ingå i kostnadsutjämningsprincipen. Med deluppföljningen har vi kommit en bit på vägen. Det är viktigt att arbetet får fortsätta och fullföljas som en separat process. Det är en uppmaning jag har fått av flera av de kommuner jag har varit i kontakt med. Lägg inte denna fråga som en del i en större utredning om skatteutjämningsprincipen eller den regionala organisationen, har jag fått höra flera gånger. Då finns det en risk att frågan begravs, att den ligger begravd en lång tid framöver och att vi inte får likvärdiga kostnadsvillkor även för storstadsregionerna.

Min uppmaning till ministern är att behandla förslaget i deluppföljningen som en justering av kostnadsutjämningsprincipen. Det kan behandlas relativt snabbt – inte som en förändring av systemet som ska hanteras tillsammans med andra mer långsiktiga reformer av kommunernas och landstingens villkor. Jag hoppas att ministern också kommer till den slutsatsen när det väl blir dags att ta ställning.

Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Karl Sigfrid tar upp några av de brister som finns i nuvarande system. Jag tror att vi alla är medvetna om dem. Karl Sigfrid tycker också att det saknas ställningstaganden. Ja. Han efterlyser en tydlig plan för ärendehantering. Ja. Den planen håller på att utarbetas. Den kommer att följa en traditionell svensk lagstiftningsprocess, det vill säga utredning, remissbehandling, sammanställning, politiskt ställningstagande, proposition och sedan beslut i kammaren.

Det här ska dock vägas samman med ett antal andra processer. Låt mig nämna den reform där vi avskaffar den statliga fastighetsskatten och ersätter den med en låg kommunal avgift. Den måste också vägas in i processen. Här kommer kommunerna att få en helt ny skattebas som kommer att gynna bostadsbyggande. Kommunerna kommer att få behålla

varenda krona efter själva växlingsögonblicket, det vill säga där vi växlar en kommunal avgift mot statsbidrag. Där blir det neutralt. Vid planeringen av nya bostadsområden, nya fritidshusområden, nya industriområden och nya kommersiella lokaler kommer kommunerna att få behålla varenda krona av detta. Det kommer att skapa helt nya incitament till utveckling. Även sådana faktorer måste vägas in när vi tittar på systemet.

Nu kommer Karl Sigfrid också med en del goda råd till regeringen. Fru talman! Jag får naturligtvis överväga dem.

Anf. 6 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Jag får intrycket att regeringen i grunden har helt rätt intentioner. Samtidigt vill jag ytterligare en gång trycka på att också tidsaspekten är viktig. För varje år som förändringarna dröjer tvingas min hemkommun Solna att betala 37 miljoner mer i skatteutjämning än vad kommunen borde göra. För Stockholms läns landsting kostar varje års fördröjning en halv miljard kronor. Då ska man komma ihåg att Stockholms läns landsting med sina 12 kr och 27 öre i landstingskatt har de mest skattetyngda invånarna i landet.

Jag vill tacka ministern för en bra debatt, önska honom en god jul och påminna honom om att 60 % av medborgarna i Stockholms län har röstat på alliansen. Vi har höga förväntningar att leva upp till.

Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag vill än en gång tacka Karl Sigfrid för en intressant debatt. Det är viktiga frågor som behöver komma upp högt på dagordningen. Jag tillönskar Karl Sigfrid en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:125 om ungas bostadssituation

Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Hillevi Larsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra förutsättningarna för ungdomar att få egen bostad. Interpellanten har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att studentbostäder ska byggas även utan statligt stöd.

Jag håller med interpellanten om att ungdomars bostadssituation är viktig.

Regeringens politiska inriktning innebär att långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder ska etableras. Detta innebär bland annat att snedvridande subventioner och detaljregleringar avskaffas. Denna inriktning förbättrar möjligheterna för bostadsbyggande oavsett upplåtelseform och ägarkategori. Regeringen anser att stöd för att gynna grupper att ta sig in på bostadsmarknaden blir mer effektiva och ändamålsenliga om de riktas till konsumenterna i stället för till producenterna. Mot denna bakgrund har regeringen avsatt 100 miljoner kronor i 2007 års budgetproposition för att underlätta för enskilda att etablera sig på bostadsmarknaden.

På kort sikt fördras visserligen produktionen av nya studentbostäder när stödet tas bort. Jag är dock inte övertygad om att detta får ett omedelbart genomslag på hyrorna, eftersom fastighetsägarna också måste ta hänsyn till sina kunders – i detta fall studenternas – ekonomiska situation och betalningsförmåga. Att inte göra det skulle leda till vakanser och inkomstbortfall. På längre sikt gynnas dock all bostadsproduktion, även studentbostäder, av att beroendet av statliga bidrag upphör och ersätts med normala marknadsförutsättningar.

Tillgången till bostäder handlar inte enbart om att producera nytt utan även om att utnyttja ett befintligt bestånd på ett effektivt sätt. Privatpersoner som tillfälligtvis inte utnyttjar sin bostad skulle genom att hyra ut den helt eller delvis kunna bidra till att komplettera de konventionella boendeformerna. Regeringen har gett tilläggsdirektiv till utredningen om ekonomiska och juridiska förutsättningar för privatpersoners upplåtelse av den egna bostaden. Avsikten med tilläggsdirektiven är att öka möjligheterna för utredningen att lämna förslag till ekonomiska incitament som kan öka bostadsinnehavarens intresse av upplåtelse av den egna bostaden. Att utnyttja det befintliga bostadsbeståndet på ett bättre sätt skulle gagna hela bostadsmarknaden, inte minst studenter.

Det är inte helt självklart så att bostäder ska byggas för de hushåll som står i bostadskön. Det är viktigt att komma ihåg att även när det produceras nya bostäder skapas flyttkedjor, som kan leda till att nya personer kan etablera sig på bostadsmarknaden i redan befintliga bostäder.

Sammanfattningsvis är jag övertygad om att de långsiktiga villkor som nu regeringen skapar, som varit efterfrågade av byggbranschen en längre tid, kommer att leda till att Sverige kan närma sig den högre nivån på bostadsbyggandet som finns i övriga EU-länder. Det skulle gynna alla på bostadsmarknaden, däribland ungdomar.

Anf. 9 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Tack för svaret!

Ungdomar och studenter har i dag en besvärlig situation på bostadsmarknaden, och det är anledningen till att vi har infört stöd för byggande av billiga hyresrätter och studentbostäder. Man kan se att det har skett ett uppsving av byggandet på senare år, inte minst föregående år.

Studenter är inte en drömgrupp för dem som bygger bostäder. Studenter har väldigt låg inkomst – det gäller ungdomar överlag – och därmed kan man inte räkna med att få ut så stora hyror av den gruppen. Anledningen till att vi har de här stöden är just att ge en stimulans till detta byggande.

Det som är problematiskt just nu är att det har planerats väldigt många ungdoms- och studentbostäder som nu ligger på is. Det rör sig om tusentals hyreslägenheter och studentbostäder som nu står utan finansiering. När man planerade byggandet av de här bostäderna var förutsättningen nämligen de stimulanser som finns. Det handlar om investeringsbidraget, en investeringsstimulans, speciellt inriktat på att bygga mindre hyreslägenheter och studentbostäder. Det handlar om räntebidrag, som leder till minskade hyror för dem som hyr.

Problemet nu är att byggandet ligger på is. Det är alltså tusentals studenter och ungdomar som riskerar att inte få en bostad.

Ett annat problem är att de som redan har en bostad i dag riskerar att få se sin hyra höjd. Man räknar med att hyran kommer att höjas med ungefär 500 kr för mindre lägenheter och ungefär 1 000 kr för större lägenheter på grund av det här. Det är alltså bara räknat utifrån räntebidraget. Om man även räknar in investeringsstimulansen, investeringsbidraget, innebär det ytterligare hyreshöjningar. Men antagligen kommer dessa hyreshöjningar inte att aktualiseras, för bostäderna kommer inte att byggas över huvud taget.

Det är alltså ett jätteproblem att ungdomar riskerar att inte få en bostad och att de som redan har det riskerar att få höjda hyror.

Vi har i civilutskottet, som numera behandlar bostadsfrågor, blivit uppvaktade av både kommuner och studentföreningar.

Till exempel Uppsala kommun, som för övrigt leds av Moderaterna, är ganska desperat just nu. Man hade planerat väldigt många lägenheter, både billiga hyreslägenheter och speciellt riktade studentbostäder, som nu inte kan byggas. Det får långtgående konsekvenser. Det handlar om att studenterna inte får någonstans att bo. Det handlar om att de får höjda hyror. I förlängningen blir det färre ansökningar till universitetet och därmed en sämre utveckling i samhället, en mindre rekryteringsbas för företag som i dag rekryterar från universiteten när de vill nyanställa. Därför ser man det här som ett väldigt stort problem, inte bara från studenternas utgångspunkt utan från hela kommunen. Det här är bara en av många kommuner som drabbas av den här situationen.

Jag kan konstatera att det inte finns några akuta lösningar i nuläget, och jag ser inte heller några långsiktiga lösningar från regeringen. Det enda konkreta förslaget handlar om att man ska kunna bo inneboende hos någon. Jag ser det som en överföring, att i stället för att se till att det finns billiga egna lägenheter betalar man någon ytterligare för att hyra ut, något som man redan i dag kan göra och tjäna pengar på.

Jag tycker att det är oroande, men jag ger ändå möjlighet att svara.

Anf. 10 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru talman! Det är en viktig fråga som Hillevi Larsson ställer till statsrådet Mats Odell. För många unga människor är en egen bostad en mycket viktig fråga. Det är glädjande att Mats Odell också tycker det.

Att flytta hemifrån är ett stort steg på vägen mot vuxenlivet – att få känna att man klarar sig på egen hand, att kunna skaffa familj och att kunna tacka ja till den utbildning man vill gå.

Även om det byggs väldigt mycket bostäder råder det fortfarande bostadsbrist på de flesta högskoleorter. I Halmstad, som jag kommer ifrån, var det hundratals studenter som stod utan bostad vid terminsstarten i höstas. Många fick tyvärr säga nej till en studieplats. Att då föra en politik som leder till högre hyror och färre bostäder anser jag är fel väg att gå.

Mats Odell framför i sitt svar att förslagen om att slopa investeringsstöd och räntebidrag har varit efterlängtrade. Men de här förslagen har ju stött på väldigt mycket kritik. På NCC och Skanska har ett antal hyresrättsprojekt redan avbrutits, och det slås fast att flera av bolagens projekt

inte kommer att genomföras om stödet försvinner. De säger också att detta väldigt hårt drabbar byggandet av hyreslägenheter.

SABO, de allmännyttiga bostadsföretagens organisation, uppskattar att över 6 000 planerade hyreslägenheter kommer att läggas i malpåse.

Svenska Studentbostadsföreningen säger att följden av regeringens förslag att slopa investeringsbidraget för nybyggnation är stopp för nya studentbostäder, risk för höjda hyror och försämrat underhåll i befintliga studentlägenheter.

Så ser den dystra verkligheten ut om förslaget genomförs efter årsskiftet. Redan nu har 2 000 lägenheter lagts på is, och flera kommer att kunna gå samma väg.

Förutom brist på studentlägenheter kommer detta att drabba studenterna hårt. Precis som Hillevi sade har de en väldigt låg inkomst. Studenterna har 7 200 kr i månaden, och ofta går ungefär hälften till hyra.

Mats Odell skriver i sitt svar att fastighetsägarna måste se till studenternas ekonomiska situation och betalningsförmåga, och därför kommer detta inte att leda till höjda hyror. Problemet är att hyran följer efterfrågan, och eftersom det är brist på studentlägenheter kommer det att finnas studenter som kanske med hjälp av sina föräldrar eller genom extraarbete kommer att ha råd att betala dessa hyror. De som drabbas värst är de studenter som redan från början har det svårt att ta steget att börja läsa på högskola. De personerna kommer kanske inte att kunna få den hjälpen och kommer då inte att kunna hitta en bostad.

Avslutningsvis: Det förslag som statsrådet Mats Odell för fram i sitt svar är att hitta ekonomiska incitament för privatpersoner att hyra ut delar av sin bostad. Det finns säkert studenter eller unga människor som för en kort tid skulle kunna tycka att det är bra att kunna hyra och hyra in sig hos någon. Men precis som jag sade i början tror jag att det är väldigt viktigt att man får en egen bostad. Studenterna är inte en homogen grupp. Mer än 20 % är över 35 år, och lika många har barn. Det gör också att man kanske har svårt att bo inneboende, inte bara en kort period utan överlag.

Det jag vill skicka med statsrådet Mats Odell är att det här förslaget drabbar studenterna väldigt hårt. Jag hoppas att man hittar lösningar som gör att alla får möjlighet att ta steget att börja studera. Jag tror att det här förslaget annars gör att det finns de som säger nej till en studieplats.

Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad för den här debatten, för det är oerhört angeläget att vi kan hitta vägar för att också unga människor ska kunna hitta bostäder, oavsett om de ska studera, jobba eller något annat.

Bekymret är ju att vi i Sverige har så enormt mycket lägre bostadsproduktion än de har i våra grannländer. Om vi tar Danmark och Norge, som har ungefär hälften av Sveriges befolkning vardera, bygger de lika mycket som Sverige – de bygger dubbelt så mycket som vad vi gör. I Sverige bygger vi bostäder för ungefär 6 % av bruttonationalprodukten. I Finland bygger man för 12 % av bruttonationalprodukten.

Det vi försöker göra är att röra oss i den riktning som de har i exempelvis våra nordiska grannländer. Tittar man på den politik som de har genomfört ser man att det är ungefär det vi föreslår, nämligen att skapa långsiktigt goda förutsättningar för bostadsbyggande.

Då frågar jag gärna både Magdalena Streijffert och Hillevi Larsson: Är det så att en ung människa – vi behöver inte ta en student som exempel – som ska ha sin första bostad väntar på en nyproducerad lägenhet? Är det vad man vill ha?

Vi vet i dag att även en liten lägenhet, till exempel en tvåa på 55 kvadratmeter, kostar i genomsnitt 6 000 kr i månaden i hyra, med den subvention som nu försvinner.

I förrgår kom byggbranschen med en ny prognos som visar att bostadsbyggandet ökar i förhållande till deras tidigare prognos. Det är en väldigt glädjande utveckling som hänger mycket mer samman med att vi har en stark konjunktur och att hushållen känner optimism: Ja, jag vill nog satsa på en bostad även om den kanske är lite dyrare än vad jag trodde att jag hade råd med innan jag fick denna reallönehöjning. Hushållens disponibla inkomst kommer ju att öka med över 4 % nästa år, enligt Konjunkturinstitutets rapport.

Om vi alltså får i gång byggandet så att det produceras flera lägenheter som kanske inte bara riktar sig direkt till ungdomar får vi i gång en flyttkedja som gör att också billigare hyresrätter blir lediga för unga människor. Bekymret i dag är ju att unga människor som ställer sig i bostadskö i Stockholm, Göteborg eller Malmö inte längre är unga när de får sin hyresrätt. Jag vet inte vad dagsnoteringen är på bostadskön, men det är lite grann av en skönmålning att säga att vi nu har väl fungerande system som den nya regeringen håller på att rasera. Sanningen är ju att vi har bostadsköer. Vi har en situation som det finns all anledning att åtgärda. Det går inte att tro att vi via skattsedelns ska subventionera byggföretag som redan gör miljardvinster. Subventioner till producenterna tenderar att stanna hos producenterna.

Det byggindustrin nu säger är att när detta försvinner måste vi ägna oss åt att få upp volymerna och att börja pressa kostnaderna. Vi tror att vi kan komma ned till samma priser som gällde med subventionerna, men det kommer att ta ett tag.

Nu säger visserligen SABO i denna prognos att det blir färre lägenheter. Sammantaget visar prognosen för dem som producerar hyresrätter att det kanske blir 2 500 färre nästa år. Hälften av den minskningen beror dock på att man tidigarelägger byggandet till i år för att få del av den här subventionen. Det är alltså lite för tidigt att göra bokslut över regeringens nya bostadspolitik.

Anf. 12 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tydliggöra vad jag sade i förra inlägget. Jag sade att jag skulle möjliggöra för statsrådet att ge ett svar. Det är givetvis talmannen som möjliggör detta. Det jag menade var att jag givetvis skulle lyssna på svaret innan jag dömde ut politiken helt och hållet.

När jag hör detta kan jag konstatera att det inte finns några större stimulanser överlag när det gäller byggandet. Det är inte heller så att det i dag är olönsamt att bygga villor och bostadsrätter. I till exempel Malmö, som jag kommer ifrån, har det byggts både villor och bostadsrätter. Vill man ha en bostadsrätt eller villa och kan betala för det är det inget som helst problem. Problemet gäller hyresrätter och studentlägenheter. Därför är det otroligt viktigt att öka utbudet av dessa lägenheter.

Visserligen är det dyrare att bo i en nyproducerad hyreslägenhet, men det finns ändå en efterfrågan. Det finns studenter som klarar att betala denna summa. Nu är dock risken att man pressar det ytterligare så att det blir 500 kr, 1 000 kr eller i vissa fall kanske till och med 1 500 kr dyrare i månaden, och då är smärtgränsen nådd. Konsekvensen blir att byggföretagen inte kommer att bygga dessa lägenheter – det är en väldigt konkret konsekvens.

Dessutom handlar ju dessa flyttkedjor som kan komma i gång framför allt om att man flyttar mellan likvärdiga boenden. Man flyttar inte från en etta till en trea eller fyra, men om det byggs flera billiga, små hyreslägenheter kan det bli flyttkedjor mellan dem. Ju flera det finns att välja bland, desto mer kan man också hålla nere hyrorna. En anledning till att hyrorna i många fall är för höga är ju att det finns för få lägenheter att välja mellan och ett otroligt starkt tryck att komma åt dessa lägenheter. Det är också en anledning till att det finns en del svartaffärer på marknaden. När det finns för få lägenheter blir trycket så enormt stort att det börjar handla om pengar. Det är ytterligare en anledning att stimulera studentlägenheter och billiga hyreslägenheter.

Detta är bra både kortsiktigt – det finns studenter som nu väntar på en bostad, som själva kan konstatera att det finns en efterfrågan och som har råd – och långsiktigt. Att man minskar utbudet av hyreslägenheter i kombination med att man vill underlätta ombildning från hyresrätt till bostadsrätt kommer i förlängningen att minska utbudet ytterligare. Den som inte har stora inkomster, rika föräldrar eller någon annan källa till lån eller rena pengar blir därmed utestängd från bostadsmarknaden.

Vi har ju haft problem, till exempel i Malmö, med studenter som har tvingats tacka nej till sin utbildningsplats därför att de inte har hittat en lägenhet. Nu har byggandet kommit i gång, och därmed ljusnar det. Det är dock många kommuner som nu är i desperat behov av studentlägenheter och som också har planerat mycket i kommunen utifrån att detta ska kunna lösas.

Vi får inte heller glömma att det inte bara handlar om studentlägenheter. Det finns många ungdomar som inte studerar som vill ha en billig hyreslägenhet i ett boende som kanske inte enbart är för studenter. Det måste alltså till både-och. Båda dessa satsningar är nu dock hotade.

Jag ser gärna att man ytterligare stimulerar byggandet av bostadsrätter och villor, men jag ser inte heller de satsningarna. Jag ser inte heller att detta skulle leda till att folk lämnade små, billiga hyresrätter för att flytta till stora, dyra villor och bostadsrätter. Det är två helt olika marknader. Det som måste stimuleras är hyresrätterna.

Anf. 13 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru talman! Vad vi kan vara överens om är att dessa förslag inte drabbar bostadsbyggandet i sig utan byggandet av hyreslägenheter. Väldigt få unga människor har råd att köpa en villa eller en bostadsrätt. Den enda möjlighet man har är att hyra en bostad. Då är det problematiskt att vi redan i dag ser en brist på studentlägenheter och hyreslägenheter. När ni nu slopar subventionerna och räntebidragen gör ju det att bostadsföretagen väljer att inte bygga hyreslägenheter. I stället bygger man bostadsrätter och villor, och detta drabbar som sagt unga människor och studenter.

Här är det viktigt att se till studenternas inkomster. Jag vet att statsrådet Mats Odell inte har med studiemedlen att göra. Jag hade dock äran att delta i en debatt där vi pratade just om detta och där Mats Odell och Kristdemokraterna lovade att man skulle höja studiemedlen för studenterna, något som man inte gör. Detta gör att just studenter blir extra drabbade. Konsekvensen blir att det finns de som väljer att inte börja plugga därför att de inte hittar en bostad på studieorten eller inte har råd att hyra en bostad.

Konsekvenserna blir alltså ganska stora för både individen och samhället. Därför vore det ganska intressant att höra hur man vill komma till rätta med de problemen.

Anf. 14 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Hillevi Larsson tar upp situationen i Malmö. Jag tycker att den är ganska intressant. Jag läste i Sydsvenska Dagbladet någon gång i början av december att Malmö kommuns stadsbyggnadskontor hade samlat ett 30-tal producenter av bostäder för att höra hur deras ligande planer för byggande i Malmö skulle påverkas av de förändringar som har skett i budgetpropositionen. Svaret i artikeln, som Hillevi Larsson kan läsa i Sydsvenska Dagbladet, var att ingen av dessa 30 hade några planer på att förändra någonting av det man hade tänkt sig att bygga. Det är min minnesbild av detta, men Hillevi Larsson kan som sagt kolla det i Sydsvenska Dagbladet från någon av de första dagarna i december.

Sedan säger Hillevi Larsson att man inte flyttar från en etta till en trea. Det skulle vara intressant att höra vilket statistiskt underlag som Hillevi Larsson lutar sig mot i den delen. Mitt intryck är väl att folk som har börjat med en liten lägenhet eller bostad ofta flyttar till större. Om man har barn kanske man börjar gå åt andra hållet då dessa har flugit ut, men normalfallet när det gäller små hyresrätter är väl ändå att man flyttar till större lägenheter. Varken Hillevi Larsson eller jag vet naturligtvis exakt hur det här ser ut. Men det är nog inte en särskilt djärv hypotes att tro att det förhåller sig på det viset.

Sedan håller jag med Hillevi Larsson om att vi har en kategori som vill in på bostadsmarknaden. De som har föräldrar som kan teckna borgen i banken, som kan se till att de får en garanti när det gäller att betala hyran och så vidare har en bättre situation än dem som inte har de förutsättningarna. Det är därför som regeringen har SBO. Vi fullföljer den politik som den förra regeringen hade på det området. Vi satsar nämligen 100 miljoner kronor för att stärka just den gruppen. Det handlar ofta om ungdomar som inte har fasta anställningar, som har olika typer av tillfälliga jobb och som kanske därmed inte får lån eller någon typ av garanti när det gäller att betala hyran. 100 miljoner kronor ska användas för att stödja den typen av hushåll eller personer när det gäller att kunna få ett fotfäste på bostadsmarknaden.

Sedan kan jag berätta för Hillevi Larsson och Magdalena Streiffert att myndigheten BKN ser över sina möjligheter att stödja olika bostadskonsumenter för att de ska kunna komma in på marknaden. Det handlar också om att bygga och driva bostadsproduktion i områden med svagare marknadsställning.

Min förutsättning är att vi måste röra oss i en riktning liknande våra nordiska grannländer. Där har man ungefär ett dubbelt så stort byggande, totalt sett, som vi har i vårt land.

Magdalena Streijffert tar upp att det byggs men inte hyresrätter. Jag vill säga att jag också är oerhört angelägen om att hyresrätten inte ska minska. Den fyller en oerhört viktig funktion i en aktiv jobbpolitik, i en aktiv politik som ska göra det möjligt för människor att bo. Ja, det handlar om att det, innan man skaffar sig ett eget ägande, finns hyresrätter. Därför ska vi fullfölja det som står i budgetpropositionen, nämligen att utveckla hyresrätten. Och jag har redan börjat med samtal med samtliga parter på bostadsmarknaden för att vi tillsammans ska titta på hur detta praktiskt ska kunna gå till.

Anf. 15 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Ja, det är i alla fall ett litet första steg att man då vill satsa 100 miljoner kronor på dem som vill ta sig in. Men vad hjälper det om det över huvud taget inte finns bostäder att bo i? Det är ju ett av huvudproblemen. Nu är det tusentals lägenheter som inte blir byggda, som var planerade. Vad hjälper det då att man får hjälp? Jag vet för övrigt inte hur den här hjälpen ska utformas. Det är väldigt luddigt i nuläget. Att ha en lägenhet att bo i är ändå grunden. Det hjälper ju inte att stimulera om man inte har någonstans att bo. Så det här måste till.

Detta är inte farhågor ute i det blå, utan detta är vad byggföretagen själva säger och vad Hyresgästföreningen, kommunerna som är berörda och studentföreningarna säger. Detta är konkreta fakta när det gäller vad som kommer att hända, och det måste man ju ta fasta på.

Sedan är det väldigt oroande att man tar bort de här stöden och att det inte ens finns någon form av övergångsregler. Inte ens planerade projekt kan då genomföras. Och det här är ett mycket märkligt sätt att gå till väga. Kommuner planerar ju sådana här byggen över flera års sikt. Nu är det ett totalt katastrofläge, och många kommuner är desperata. Det gäller även moderatledda kommuner, kan tilläggas.

Man kan konstatera att Malmö har varit en av de kommuner som har haft den svåraste situationen. Studenter har fortfarande en mycket svår situation. Och det motsäger ju det faktum att det löser sig bara man bygger många villor och bostadsrätter. Det är först när vi har börjat bygga billiga hyresrätter i stor omfattning som det här problemet har börjat minska. Sedan kan man konstatera att det säkert finns byggföretag som genomför sina byggen, men det handlar om tusentals byggen som inte blir gjorda. Detta är inte en farhåga, utan det är konkret. Jag hoppas verkligen att man tar tag i det här snarast möjligt.

Anf. 16 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det här med statistik över byggande är alltid relativt. Det låg alltså i prognoserna redan långt innan den här regeringen tillträdde att byggandet skulle minska under 2007 och 2008. Det här följer mycket med konjunkturen. Konjunkturen är mycket mer styrande än marginella subventioner. Det är klart att man därmed kanske också kan förringa de 100 miljoner som satsas, men låt oss ändå titta på detta.

Nu säger Hillevi Larsson att det två månader efter att en ny regering har tillträtt är ett totalt katastrofläge på bostadsmarknaden. Jag tror nog

att det är lite lätt överdrivet att säga det. Prognoserna nu är att det kommer att byggas mer än man trodde innan regeringen tillträdde. Och jag är alltså beredd att mycket noga följa utvecklingen vad gäller hyresrätten. Jag har redan haft flera samtal med företrädare för hyresgäströrelsen, SABO och fastighetsägarna när det gäller hur vi tillsammans ska kunna utveckla hyresrätten, som är en mycket viktig del av den svenska bostadsmarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:138 om lagändringar rörande jäv och bisyssla i offentlig förvaltning

Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig om jag avser att initiera några förändringar i lagarna om jäv och bisyssla i offentlig förvaltning så att alla statligt anställda får samma möjligheter som statsrådet själv att delta i ekonomisk verksamhet inom det område man också har myndighetsansvar.

Inledningsvis vill jag bara fästa uppmärksamhet på att svaret tar sikte på bisysslereglererna i lagen om offentlig anställning (LOA). Peter Hultqvists fråga, om jag avser att "initiera några förändringar i ovan nämnda lagar" får uppfattas så, eftersom det är endast denna lag som han nämner i texten. Jag vill dock för tydlighetens skull påpeka att för statsråd gäller i detta avseende reglerna i 6 kap. 9 § andra stycket regeringsformen.

Peter Hultqvist gör också en tolkning av hur han anser att rättsläget skulle vara om reglerna i lagen om offentlig anställning vore annorlunda än vad de är i dag. Han gör det med bäring på att jag äger aktier i ett bolag som är verksamt inom vårdsektorn. Det är omöjligt för mig att uttala mig om hur ett enskilt fall skulle bedömas om lagreglerna såg annorlunda ut än vad de gör i dag. Det är naturligtvis våra domstolar som har att bedöma rättsläget i olika tänkbara situationer som kan uppkomma.

Bisyssleutredningen lämnade i september 2000 sitt betänkande *Offentligt anställdas bisysslor* som innehöll en översyn av bisyssleregleringen inom den offentliga sektorn. Riksdagen beslutade i november 2001 om ändringar i lagen om offentlig anställning. Ändringarna innebär bland annat att en arbetsgivare ska besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med bestämmelsen om förbud mot förtroendeskadliga bisysslor i 7 § lagen om offentlig anställning ska upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Beslutet ska vara skriftligt och innehålla en motivering. En arbetstagare som inte är nöjd med ett sådant beslut kan få det överprövat slutligt i Arbetsdomstolen.

Några ändringar i sak i regleringen av vilka bisysslor som är otillåtna för offentliganställda infördes inte i och med beslutet i riksdagen. Förutom den nämnda allmänna bisyssleregeln i lagen om offentlig anställning finns dessutom sedan tidigare regler i kollektivavtal om förbud mot arbetshindrande bisysslor och konkurrensbisysslor.

Sammantaget är min bedömning att nuvarande lagregler i lagen om offentlig anställning beträffande bisysslor är väl avvägda, och jag har inte i nuläget för avsikt att initiera några förändringar i lagreglerna inom detta område.

Prot. 2006/07:47
22 december

Svar på
interpellationer

Anf. 18 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Tack för svaret! Jag tycker att det är synnerligen intressant att ta del av Odells funderingar och synpunkter i det här ärendet. Det är mycket intressant därför att statsrådet tycks sakna insikt i det orimliga i den situation som uppstått.

Läget är alltså följande:

Odell är 30-procentig delägare i Bellstasund AB som driver verksamhet inom vårdsektorn. Enligt koncernredovisningen, daterad den 24 april 2006, verkar Odell också som styrelseordförande. Det är ett uppdrag som han nu har av sagt sig.

I Aftonbladet den 2 juli 2005 uppmärksammades att länsstyrelsen i Södermanland hade kritiserat ett vårdhem som drivits inom ramen för koncernen Bellstasund.

Länsstyrelsens kritik riktas mot bakgrund av myndighetens ansvar som tillsynsmyndighet. Rubriken i Aftonbladet, som jag har här, innehåller begrepp som tvångsmatning, kränkningar, inkompetens, övergrepp, kd-politiker i vårdsdandal.

Nu är Odell minister. Han är högst ansvarig för länsstyrelsernas utveckling. Vi har en situation där den högste ansvarige för länsstyrelsernas utveckling också är företagare i vårdbranschen. Själva tillsynen av den här typen av verksamhet styrs enligt LSS-lagstiftningen. Håller det här? Har Odell det säkerhetsavstånd till privat vårdföretagande som är nödvändigt i den position han sitter i?

Säkerhetsavstånd var ett begrepp som användes inte minst under den förra valperioden av den dåvarande oppositionen som senare bildade den så kallade högeralliansen. Jag vill bara påminna om detta.

I en skrift, *Om mutor och jäv*, som Finansdepartementet gett ut där Odell nu är minister och som man har gett ut tillsammans med SKL – den ser ut så här och känns kanske igen – står det: En grundförutsättning är att vi aldrig agerar på ett sådant sätt att förtroendet för myndigheters styrelser och nämnders eller förvaltningars saklighet eller opartiskhet kan rubbas. En anställd eller förtroendevald ska inte ens kunna misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete.

Jag säger inte att Odell har missbrukat sin ställning, men det som sker genom ministerns ägande och engagemang skapar en situation där hans oväld och säkerhetsavståndet hela tiden kan ifrågasättas. Det skapas en blotta. Det skapas en svag punkt.

Men det är inte bara det. Det kan uppstå situationer, beroende på händelseutvecklingen i givna situationer, där Odell kan tvingas agera på ett sätt som inte är förenligt med ministerrollen. Ser inte Odell det problematiska i situationen? Jag tror att de flesta utanför det här ägandet ser det orimliga i arrangemanget.

När Odell i slutet av sitt svar till mig konstaterar att han inte ser några behov av förändringar i nuvarande regelverk beträffande bisysslor blir det här väldigt tydligt. En typ av regelverk och synsätt ska gälla för statliga offentliga tjänstemän. För ministrar gäller något annat. Det blir i praktiken en gräddfil. Vissa blir höjda över andra. Man behöver inget säkerhetsavstånd.

Om man ska gå i bräsch för den typ av skrifter som *Om mutor och jäv* som Finansdepartementet gick ut med måste man ha rent omkring sig. Det här blir lite magstarkt. Är det inte dags att göra något åt den här situationen? Du är på hal is och på fel väg. Känner du inte det själv?

Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Vem som är på hal is och på fel väg kan man alltid fråga sig. Peter Hultqvist ställer en fråga till mig: Avser ministern att initiera några förändringar i ovan nämnda lagar så att alla statligt anställda får samma möjligheter som statsrådet själv att delta i ekonomisk verksamhet inom det område man också har myndighetsansvar? Jag har svarat på den frågan. Jag har sagt att jag inte har för avsikt att initiera några förändringar i den här lagstiftningen.

Peter Hultqvist pekar på det han anser vara orimliga konsekvenser. Det innebär att gällande lagstiftning, enligt Peter Hultqvist, är orimlig och att han indirekt vill att lagstiftningen ska ändras. Det är regeringsformen som Peter Hultqvist vill förändra. Eller är det lagen om offentlig anställning? Jag blir inte riktigt klok på vad det är han vill åstadkomma.

Anf. 20 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Det är inte så, Odell, att jag egentligen är ute efter att förändra lagstiftningen. Det är ditt ägande som jag ifrågasätter. Om man tittar på konsekvensen, etiken och moralen i din egen situation kanske du borde ta initiativ till någon sorts förändring. Om du tar initiativ till en förändring i den typ av fråga som jag ställer i min interpellation kommer vi att ha en helt orimlig situation.

Jag tycker egentligen att du ska lösa upp den här problematiken genom att sälja dina aktier. Det skulle vara det bästa för dig också.

Jag tycker att du skakar av dig det här och försöker glida ur problemet. Om man ska bli ytterligare konkret i sammanhanget: Om exempelvis generaldirektören för Vägverket var storägare i asfaltbranschen, hur skulle du se på det? Och hur skulle du då reagera? Eller om generaldirektören för Banverket var storägare i ett företag i sliperbranschen, hur skulle du då reagera?

Förmodligen skulle du som minister och ansvarig för statsförvaltningen ta initiativ till någon form av kontakt med berörd verkschef och upplysa om det orimliga i arrangemanget. Förmodligen skulle det omgärdas av lite skandalsituation, och hot om avgång skulle hänga i luften om frågan inte skulle hitta sin lösning, det vill säga att ägarintressen avvecklades. Om man inte skulle ta det initiativet från regeringens sida skulle det naturligtvis uppstå en situation där någons ämbete skulle ifrågasättas.

Om man ska leda en verksamhet och vara ytterst ansvarig för en verksamhet är det viktigt att ha rent omkring sig. Då är det viktigt att inte ha olika typer av intressen och vara höjd över den typen av möjlighet till

anklagelser. Det är egentligen det jag vill åstadkomma och möjligen skapa en insikt hos dig.

För att understryka allvaret i det här: Det finns många genom tiderna som har engagerat sig i den här typen av frågor, bland annat OECD som i en skrift som heter *OECD guidelines for managing conflict of interest in the public service*, som jag har här, skriver: The decision maker's religious, professional, party-political, ethnic, family, or other personal preferences should not affect the integrity of official decision making. At the same time public officials should dispose of, or restrict the operation of, private financial interests, personal relationships or affiliations that could compromise official decisions in which they are involved.

Även där är man noga med att peka ut säkerhetsavståndet. Principer som dessa är internationellt vedertagna. Det finns till och med i andra länder mycket noggsamma lagstiftningar och regelverk där man frigör ministrar från den här typen av ägande innan de över huvud taget får tillträda posten.

Men Odell skakar av sig och försöker glida ur. Signalverket blir här helt fel när ministern agerar företagsägare samtidigt som han inom offentlig verksamhet i övrigt har en hård inställning när det gäller bisyssla och oväld. Det blir alltså dubbla signaler.

Så min uppmaning till dig är: Sälj aktierna! Befria dig från att bli ifrågasatt på den här punkten! Du kan inte agera med full trovärdighet så länge du har ekonomiska intressen i vårdbranschen. Ser du inte problemet?

Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Glider mellan olika – jag minns inte vad Peter Hultqvist sade. Mitt intryck är att Peter Hultqvist ganska fritt glider mellan olika svenska lagar som är stiftade av denna riksdag. Han kastas mellan vad offentligt anställda skulle kunna tillåta sig och vad ett statsråd kan göra.

Jag har hänvisat till gällande lagstiftning. Jag har innan jag tillträdde mitt uppdrag frågat vad som gäller. Jag har fått ett tydligt svar från juristerna på Finansdepartementet att det inte finns någon generell jävssituation i mitt fall. Jag är delägare i ett familjeföretag som mina föräldrar startade för ca 50 år sedan. Det är 47 år sedan, för att vara riktigt noga. Jag har levt i detta företag. Jag är uppvuxen och har bott bland de personerna. Våra barn är uppvuxna tillsammans med dem. Det är en del av vår familj. Det är inte en aktie vilken som helst, Peter Hultqvist.

Jag tycker att det här hamnar i vad lagen säger. Det kan vara en sak att Peter Hultqvist tycker att intressen som har med näringsverksamhet att göra ska stå i en särklass. Där måste man skaka av sig varje del innan man tar ett offentligt uppdrag. Gäller det också andra intressen, exempelvis ideella organisationer, fackliga organisationer? Kan de intressena finnas kvar?

Peter Hultqvist berör väldigt intressanta principiella frågor, och han kan ha en annan uppfattning om detta. Men jag har att hålla mig till lagen. Vi har oerhört duktiga jurister i Regeringskansliet som har granskat detta, så det finns inget generellt jävsförhållande.

Däremot kan det för alla statsråd som har olika typer av tillgångar, aktier eller annat, finnas konkreta beslut som ska fattas där det kan föreligga en jävssituation. Där har varje statsråd ett ansvar för att tillsammans

Prot. 2006/07:47
22 december

Svar på
interpellationer

med juristerna se till att man aldrig är med vid beredningen av sådana ärenden. Men att utfärda generella förbud för näringsidkare att finnas med i en regering exempelvis tycker jag är en tolkning av regeringsformen som är väldigt extensiv, för att uttrycka sig försiktigt.

Anf. 22 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! När det gäller säkerhetsavståndet var det väl så att utrikesministern förklarade att han säljer sitt innehav av ryska gasaktier mot bakgrund av att det inte gick att upprätthålla det med hänsyn till uppdraget, med hänsyn till ovällden.

Oavsett hur det är med historien här finns det en ekonomisk koppling i sammanhanget. Ekonomiska kopplingar är oftast djupare än andra typer av intressen. Det är det som gör att den typen av engagemang i statsrådsrollen är någonting utöver det vanliga.

Jag har inte sagt att man ska ändra vare sig lagstiftning eller regeringsform. Men utifrån det som sagts i en lång rad olika sammanhang där etiken berörts och där man har berört hur ledarskapet i offentlig förvaltning och offentlig sektor måste vara för att signalverket ska bli tydligt har jag bedömt att det bör vara någon form av personlig konsekvens, i det här fallet i ditt fall, för att oväld och säkerhetsavstånd ska kunna upprätthållas.

Kan du i din position kallt se på hur man bör hantera privata vårdföretag i olika sammanhang, eller är intressekopplingarna för dig som person för djupa i sammanhanget? Det är någonstans där som detta ställs på sin spets.

Du är kanske den som ska ta dig en funderare med anledning av detta. Oavsett vilken historia man har och oavsett hur man levt med ett företag eller en verksamhet påverkar den ekonomiska kopplingen mycket starkt. Det är kanske så att man, när man inträder i en ministerroll, hamnar i en annan position där man också bör ta konsekvenserna av det.

Inom näringslivet görs många saker som inte är olagliga men som moraliskt uppfattas som tveksamma.

Anf. 23 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag förstår att det här är besvärande för Mats Odell av nämnda skäl. Jag har full förståelse för den känslomässiga kopplingen till företaget, av de skäl som Mats här redovisat för oss.

För inte så länge sedan pratade jag med konstitutionsutskottets förre vice ordförande, Göran Magnusson. Vi diskuterade just den här frågan. Det var i samband med att utrikesministern också var ifrågasatt beträffande sina aktieinnehav inom oljebranschen och om han då kunde agera som utrikesminister.

Jag måste erinra om hur man på den borgerliga sidan under förra mandatperioden ideligen påpekade att statsråd måste ha ett säkerhetsavstånd kanske inte i lag men rent juridiskt för att vara oavhängig.

Jag måste säga att det är en märklig situation att vara delägare i ett vårdföretag och att samtidigt vara statsråd ansvarig för den lagstiftning som ska sköta tillsynen av detta företag. Där är detta med säkerhetsavståndet inte uppfyllt, skulle jag vilja påstå.

Vad gör man då? Ja, det är klart att man inte är tvingad att vara minister om man hellre vill ha kvar sitt ägande. Å andra sidan går det ju att justera portföljer så att det blir möjligt att hantera detta på ett annat sätt. Men just när det gäller den situation som Mats Odell just nu befinner sig i tycker jag att ett 30-procentigt ägande i ett vårdföretag samtidigt som han är ansvarig för lagstiftningen och tillsynen beträffande länsstyrelsenheten är bestickande om man nu ska vara oavhängig.

Jag förstår inte, fru talman, att Mats Odell vill befinna sig i den situationen. Det här kan ju ideligen påpekas. Nu har det inte direkt uppstått någon situation just där. Men ponera, med tanke på vad som kan hända i sådana här sammanhang, att man av olika skäl kanske måste skärpa lagstiftningen eller justera lagstiftningen och det egna företaget kan vara, eller indirekt blir, inblandat.

Mats Odell säger att man kan avstå från att delta i sådana beslut. Men det är klart att det här har en väldigt vid innebörd i sådana fall. Där är väl lagstiftningen tydlig. Men just när det gäller säkerhetsavståndet undrar jag om Mats Odell – med tanke på hur Mats Odells partivänner i oppositionssituationen under föregående mandatperiod ideligen talade om säkerhetsavstånd – tycker att han själv uppfyller vad som ligger i begreppet säkerhetsavstånd just i det fall som vi i dag diskuterar. Där skulle jag vilja ha ett svar.

Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Vi i detta hus stiftar lagar. Regeringen lägger fram förslag. Riksdagen granskar och godkänner eller avslår lagförslag från regeringen. Sedan har vi ett konstitutionsutskott som granskar statsrådets ämbetsutövning. Just det förhållande som Peter Hultqvist och Sven-Erik Österberg tar upp är av en partikamrat till er anmält till riksdagens konstitutionsutskott. Är det inte rimligt att utskottet då får pröva detta?

Jag menar att den prövning som har gjorts av juristerna på Finansdepartementet är tydlig i den delen att det inte finns någon generell jävssituation, utan det kommer att prövas från fall till fall – som för alla statsråd. Om det finns minsta risk för en jävssituation deltar man inte i ett sådant beslut. Det är en självklarhet.

Mot bakgrund av det Sven-Erik Österberg här tar upp förstår jag att ni i den förra regeringen känner att ni granskades väldigt hårt, så nu ska vi minsann bli granskade lika hårt. Det har jag full förståelse för. Jag får naturligtvis med glatt humör ha de här debatterna. Men jag ser med spänning fram emot vad konstitutionsutskottet kommer att säga i den här frågan.

Anf. 25 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jo, det är riktigt att frågan är anmäld till konstitutionsutskottet. Men det som var av intresse i dag och som gjorde att jag gick hit för att lyssna på debatten var att jag ville höra Mats Odells egen inställning – om Mats Odell som statsråd tycker att det finns ett problem i den uppkomna situationen, att detta är störande i utövandet av hans uppdrag som statsråd och ansvarig bland annat för länsstyrelserna och den lagstiftning med vilken det bolag han är 30-procentig ägare i ska granskas. Jag var alltså intresserad av att höra Mats Odells egna synpunkter på detta.

Efter vad jag så här långt i interpellationsdebatten förstått har Mats Odell inte minsta känsla för att det här på något sätt skulle vara störande. I stället hänvisar han till lagen och säger att det är helt i enlighet med vad lagen föreskriver. På så sätt kan han inte se några problem.

Men jag är intresserad av att få veta om detta med säkerhetsavstånd är uppfyllt, som Mats Odell ser saken. Ser han inga bekymmer i den här delen?

Mats Odell har ytterligare en chans att bemöta det, men så här långt tycker jag mig se att Mats Odell inte ser några som helst problem för sin del.

Till sist: Den ganska känslomässiga beskrivning som Mats Odell här försökte förmedla kring sin relation till bolaget kan jag av mänskliga skäl och på många sätt förstå. Sådana situationer kan uppkomma. Men det är ingen förmildrande omständighet i den situation som Mats Odell befinner sig i. Det kan aldrig sägas att det är förmildrande att Mats Odells föräldrar en gång startade företaget. Det har ingen som helst betydelse i det här fallet. Jag vill alltså avslutningsvis höra vad Mats Odell har att säga på den här punkten.

Anf. 26 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag är glad över den omsorg om mitt känsloliv som Sven-Erik Österberg visar. Det känns hedrande.

Det är väl så att statsråd inte kan gå efter sitt eget känsloliv. Det tror jag inte att de socialdemokratiska statsråden gjorde när de kände sig på det sätt som Sven-Erik Österberg upplever. Jag vet inte om de vidtog några åtgärder med anledning av att den dåvarande oppositionen ställde interpellationer till dem. Jag kan inte bedöma det.

För min del är känslolivet underordnat. Jag lever efter de lagar som riksdagen stiftar och just nu handlar det om hur konstitutionsutskottet uttolkar dem i mitt fall.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:149 om pm rörande utnämningmakten

Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig om jag avser att tillse att en viss pm rörande utnämningsspolitiken presenteras för riksdagen och det utskott som där ansvarar för frågorna om utnämningssmakten.

Låt mig inleda med två klarlägganden.

Promemorian som avses finns tillgänglig i Regeringskansliet för envar som är intresserad. Den har således inte exklusivt förbehållits en trängre krets journalister.

Utnämningssmakten är ett av regeringens viktigaste instrument för att fullgöra sin grundlagsenliga uppgift att styra riket. Det finns således inget utskott i riksdagen som ansvarar för dessa frågor. Konstitutionsutskottets uppgift härvidlag är att i efterhand granska regeringens utövning av utnämningsspolitiken.

Jag hör till dem som kritiserat den förra regeringen för att det för omvärlden, inte minst för riksdagen och dess ledamöter, varit omöjligt att i efterhand granska på vilka grunder myndighetschefer har utnämmts. De reformer regeringen ämnar genomföra syftar till att öka möjligheterna att i efterhand granska regeringens bruk av utnämningmakten.

Med detta sagt är det dock så att vi i den nuvarande regeringen ärvt ett system, ett system som nu kommer att reformeras. Jag står fast vid att jag, när beredningen av frågan är avslutad, återkommer till riksdagen med en redovisning av vilka förändringar i utnämningpolitiken som kommer att genomföras. I den mån förändringarna kräver lagstiftning kommer självfallet förslag om detta att underställas riksdagen.

Anf. 28 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Tack för svaret. Jag noterar att Mats Odell hänvisar till Regeringskansliet där de eftersökta handlingarna om utnämningmakten finns att hämta. Det är självklart helt korrekt.

Odell säger också att han efter avslutad beredning återkommer till riksdagen med förslag om vilka förändringar som ska genomföras i utnämningpolitiken. Det är också korrekt.

Men, Mats Odell, det är inte alltid så att den formella verkligheten svarar mot alla de krav som kan ställas på ett statsråd. Det krävs ofta lite mer och ibland mycket mer. Det handlar om förhållningssätt till sin omgivning, bland annat till riksdagen och dess olika utskott. Kanske är det rimligt att lägga lite mer glöd, diplomatisk förmåga och intresse i frågan när en ordförande i riksdagens konstitutionsutskott undrar över regeringens utnämningspolitik. Det är nämligen det utskottsförslag som rör hur utnämningpolitiken och dess inriktning ska hanteras.

Om jag som riksdagsledamot skriver en motion som rör utnämningpolitikens inriktning behandlas den i konstitutionsutskottet. Det blir lite märkligt när Odell i sitt svar till mig hänvisar till att inget utskott i riksdagen hanterar utnämningmakten. Den formella utnämningmakten sköts av regeringen, men förändringar i utnämningpolitikens inriktning behandlas av konstitutionsutskottet.

Odell formulerar sig så här: I den mån förändringarna kräver lagstiftning kommer självfallet förslag om detta att underställas riksdagen för behandling. Då sker utskottsbehandlingen i konstitutionsutskottet. Det tror jag att Odell känner till. Förmodligen gör han det, annars skulle min förvåning bli avgrundsdeep. Jag utgår från att Odell är helt införstådd med detta.

Om det är så att han är införstådd med detta blir hans agerande märkligt. Det bär drag av nonchalans. Det duger inte att bara hänvisa ansvarigt utskotts ordförande till diariet. Ofta är det så att förslag och förändringar av detta slag kan det vara bra att informera om informellt. Ett telefonsamtal eller ett personligt möte kan vara rimligt i ett läge som detta, särskilt om frågan är väldigt omdiskuterad och det är en pm eller ett förslag på gång. Är det för mycket begärt?

Jag har tidigare varit inblandad i debatter i kammaren där det har pekats på bristande respekt. Jag ska inte fördjupa mig i dem. Men kanske skulle någon grad av större respekt i den här hanteringen vara att föredra. Kanske skulle Odell tjäna på det. Det är inget problem eller någon prestigeförlust att informellt ta kontakt med en utskottsordförande eller en representant för ett annat parti.

Det vore dessutom anmärkningsvärt om det skulle ligga en genomtänkt politisk strategi bakom den här typen av agerande. Jag vill inte tro att det är så.

Kanske Odell skulle tänka efter lite hur hans personliga framfart uppfattas. Fartblindhet och arrogans kan ligga nära varandra. Kommer statsrådet Odell att i framtiden sköta den här typen av hantering på ett smidigare sätt?

Anf. 29 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Detta är ett av mina favoritämnen som jag har för avsikt att följa väldigt noga under den här mandatperioden, detta mot bakgrund av att jag ideligen i denna talarstol under förra mandatperioden fick ta emot en kaskad av interpellationer, inte minst från Mats Odells partivänner, där man kritiserade utnämningmakten å det gruvligaste. De pekade med en rad olika exempel på hur den dåvarande regeringen enligt deras utsago missbrukade utnämningmakten. Jag tycker att jag på ett ganska tydligt sätt kunde visa hur det fungerade och kunde även slå tillbaka kritiken med argument för hur det hade gått till.

Därför är det så intressant, därför att det bildades en särskild granskningsgrupp med s inom parentes för att synnerligen peka på att det var den socialdemokratiska regeringen man skulle granska på det här området och också partiet i sig. Man tog även fram ett mycket tydligt dokument för hur man ville att utnämningmakten skulle fungera om det var så att man skulle vinna höstens val 2006, vilket också den moderatledda alliansen gjorde.

Det som har presterats så här långt är ett litet dokument som knappt är tillgängligt. Man får eftersöka det själv. Det ordnades en presskonferens.

Jag gör tolkningen, fru talman, att regeringen försöker klämma ur sig lite grann. Det är väl en fråga om samvete eftersom man var så oerhört tydlig före valet med vad man skulle göra.

Vad har då regeringen gjort när den väl har kommit till makten, eftersom man var så fruktansvärt missnöjd med hur utnämningmakten fungerade under den socialdemokratiska tiden? Jo, man började med att utse en moderatmärkt landshövding i Stockholm. Man fortsatte med att utse en moderatmärkt trafiksamordnare i Stockholm, Carl Cederschiöld. Och man bytte omedelbart ordförande i grundlagskommittén från en socialdemokrat- till en moderatledd.

Det var precis mot detta som kritiken var så fruktansvärt massiv mot den tidigare socialdemokratiska regeringen, att vi gjorde politiska utnämningar. Nu kan jag konstatera att det har gjorts tre politiska utnämningar i rad som presterades som det första man gjorde – inte ett ord om att det nu skulle bli en annan tid vad gällde utnämningmakten.

Fru talman! Mats Odell har tidigare sagt i en frågestund – jag har också tidigare ställt frågor i denna kammare – att förslag ska komma. Vi får se. Jag har full förståelse för att man inte kan leverera det så snabbt. Jag vet hur det fungerar i ett regeringskansli. Men jag tycker ändå att det är lite bestickande. Vi hänvisade ju till att grundlagskommittén också skulle titta på utnämningsfrågorna, därför att det är en grannliga uppgift, som jag pekade på då, att göra olika avvägningar.

Mina frågor till Mats Odell är: Har Mats Odell kommit till en annan insikt när han väl sitter i kanslihuset och har ett regeringsansvar? Tycker Mats Odell så här lite efteråt att det var ganska starkt överdrivna ord som uttrycktes i denna kammare av den dåvarande oppositionen, som riktade anklagelser mot oss i den dåvarande regeringen för hur vi använde utnämningmakten? Jag gör den tolkningen eftersom det är så väldigt tyst från den nuvarande regeringen, också med tanke på hur man faktiskt själv agerat i de utnämningsfrågor man har haft att hantera efter att man kommit till makten.

Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Ett väldigt viktigt inslag i höstens valrörelse var just utnämningsspolitiken, det sätt på vilket den hade skötts av den förra regeringen. Jag förstår att det var jobbigt för Sven-Erik Österberg att stå här i skottgluggen för de utnämningar som hade varit. Jag har full förståelse för att det känns relativt trevligt att nu få rikta motsvarande interpellationer till efterträdarna. Det må väl vara förlåtet att man inte efter två månader i kanslihuset, det är kanske lite tidigt, kan upprätta något slags bokslut över hur den här regeringen har skött utnämningsspolitiken.

Jag tycker också att det är löftesrikt att Peter Hultqvist snarare tar upp formerna för överlämnandet av regeringens preliminära planer för hur lagstiftningsprocessen ska gå till än innehållet i utnämningsspolitiken. Jag vet inte om Peter Hultqvist har någonting att invända mot att det blir en mer transparent process, att det ska vara mer förtjänst och skicklighet än andra faktorer som ska gälla.

Låt mig ändå säga att det pm som tas upp i interpellationen var någonting som togs fram till ett besök som statsministern gjorde hos riksdagsjournalisterna och beskrev preliminärt hur vi har tänkt oss den här processen framåt. Jag har nu svarat i interpellationen att det finns tillgängligt, men jag lovar på stående fot, Peter Hultqvist, att se till att detta pm kommer, inte bara till konstitutionsutskottets ordförande, utan till hela utskottet, inklusive suppleanter. Det finns inget konstigt i detta. Men en sak är säker: En sådan process följer inte den tradition och praxis som har utvecklats, som Peter Hultqvist skriver i sin interpellation. Det är i så fall en extraordinär åtgärd att ett statsråd skickar över ett preliminärt pm från Regeringskansliet om hur en kommande lagstiftningsprocess ser ut. Men jag gör det gärna om detta kan underlätta för utskottet att förutse hur den här processen kommer att gå till.

Jag har gärna samtal med ordförande, vice ordförande och andra ledamöter i konstitutionsutskottet om de vill ha mer personliga kommentarer runt den här processen. Öppenhet är någonting som vi är för på alla nivåer. Jag har inte uppfattat att det har funnits en kritik som har tagit fasta på det som Peter Hultqvist skriver i sin interpellation. Men om den finns vill jag göra vad jag kan för att rätta till detta.

Sven-Erik Österberg är inne på samma frågor. Han tog emot en kaskad av interpellationer och så vidare. Han undrar om jag har kommit till insikt sedan jag kom till Regeringskansliet. Jag har kommit till insikt om en sak, och det visste jag redan tidigare eftersom jag har varit statsråd tidigare, och det är att det tar tid att genomföra det man har sagt i en valrörelse. Men där tycker jag att Sven-Erik Österberg och jag var överens. Han hänvisade själv till granskningsgruppen. Vi har väldigt tydligt i alliansens olika dokument inför valet pekat på vår avsikt att reformera denna utnämningsprocess. Jag hoppas att Sven-Erik Österberg och Peter Hultqvist är beredda att stödja de propositioner som kommer att läggas på riksdagens bord om att få en mer transparent och spårbar process i hur utnämningar har gått till, för så har det inte varit hittills.

Anf. 31 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag tycker först att det var positivt att statsrådet nu erkänner konstitutionsutskottets roll i sammanhanget. I sitt första anförande och svar till mig säger han att utnämningmakten är suveränt förbehållen regeringen. Därför skulle bilden av att min interpellation var irrelevant målas upp. Jag förklarade sedan att KU har hand om och ansvar för inriktningen på utnämningpolitiken i den händelse att regeringen lägger fram förslag. Nu ska statsrådet skicka över det material som hittills stått i diariet till både Berit Andnor och KU:s samtliga andra ledamöter och är även beredd att ta samtal i frågan. Så långt är det bra.

Statsrådet hade inte uppfattat att det var hanteringen i sammanhanget som hade föranlett interpellationen. Det som hade föranlett interpellationen, vilket framgår av texten, är ett svar som statsrådet har skrivit till Berit Andnor utifrån den presskonferens som var, eller pressträff eller vad det nu var för sorts tillställning ni hade arrangerat. Hon tyckte att det var märkligt att det gick till på det sättet. Sedan får hon ett svar där hon hänvisas till diariet.

Det är då jag reagerar lite grann och tycker att det kanske ändå, oavsett vad det är för hävd och tradition som har gällt, måste vara ett lite smidigare förhållningssätt. Det har alla att vinna på att man har.

Det var inte bara hanteringen av svaret till Berit Andnor och hänvisningen till diariet som föranledde det här utan också en diskussion som jag hade med Monica Green efter en annan debatt som Odell hade haft här i riksdagen. Jag tycker att det inte får bli hur formellt, hur fyrkantigt och omöjligt som helst i politiken.

Jag har själv en bakgrund som kommunalråd under många år. Det kanske finns de som tyckte att det var för många år. Oavsett detta är det så att jag vet från den tillvaron hur man kan använda formalia, hur korrekta svar med minimal information kan göra att man slipper svåra frågor eller besvärliga frågor, om inte personerna som ställer dem är uthålliga, och det är oftast personer i den här branschen.

En hård och stressad tillvaro kan också leda till att man uppfattas på ett sådant sätt som man inte önskar. Kortsiktigt kan man då vinna en seger genom att ta till den här typen av formalia och lite avfärdande svar, men man kan också skapa väldigt mycket ilska och dåliga relationer. Lite så uppfattar jag Odells sätt att hantera Berit Andnors enkla fråga. Men det är Odell som väljer, inte jag. Att utöva ledarskap, det sätt man gör det på, sätter sin prägel, det skapar signaler till omgivningen, och omgiv-

ningen förhåller sig därefter. Odell har också skapat en del signaler sedan han blev minister. Det är stora krav på en minister, och det är stora krav på landstingsråd och på kommunalråd. Ledarskap har också förändrats genom tiderna. Jag tror att det nu krävs öppenhet och nätverk, och jag tycker att det vore självklart att KU:s ordförande ingick i ett sådant för Odells del.

Ta det här som tips inför framtiden. Det kan alltid bli bättre, och jag tror att du kan det också. Då slipper jag ställa den här typen av interpellationer.

När det gäller de förslag som du kommer med ska du inte förvänta dig något stöd från vår sida på förhand. Vi är inte vana att köpa några grisar i säcken. Vi tar ställning till dem den dag tiden är mogen och det är dags.

Men ta det här som tips inför framtiden. Mer öppenhet, mer av nätverksbyggande och mer av relationer så löses många typer av problem.

Anf. 32 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag kan försäkra Mats Odell att jag tycker att det är ganska trevligt att ha interpellationsdebatter med Mats Odell, men jag kan också försäkra att jag faktiskt hellre hade stått och svarat på interpellationer. Det är så det är i det politiska livet. Nu har vi ombytta roller i den situation som är, helt i demokratins tecken.

Det som var så tydligt i granskningsgruppens förslag var att förslagen var väldigt långtgående. Man sade redan där exakt vad man ville göra när man kom till regeringsmakten.

Jag fick ta del av det pm som nämns efter kontakt med journalisterna. Jag kan säga att detta pm är väsentligt nedtonat. Det sker kanske bara en och en halv månad från det att det förra dokumentet var aktuellt. Det var det jag frågade om när det gäller insikten.

Mats Odell svarade, fru talman, att han hade fått en insikt om att det tar tid i Regeringskansliet. Det vet vi som har varit där. Det finns en process, men insikten fanns tydligen inte före valet, Mats Odell. Det borde det ha funnits. Din regeringserfarenhet fanns redan då, så du med din erfarenhet hade kunnat tona ned de här utpräglade vildhjännorna som talade om exakt hur det här skulle gå till. Men du valde att inte göra det. Nu är Mats Odell insiktsfull och säger att det här tar tid, och det har jag respekt för.

När det gäller förtjänst och skicklighet var vi oerhört kritiserade för att vi inte utsåg chefer i staten grundat på förtjänst och skicklighet. Kan Mats Odell, fru talman, påpeka att de chefer som sitter i dag på något ställe skulle göra sin tjänst på ett sådant sätt att det skulle stå i strid med förtjänst och skicklighet?

Mats Odell, fru talman, är ju också förvaltningsminister. Han har alltså god insikt i hur statsförvaltningen fungerar. Är det så uselt med cheferna i staten, Mats Odell?

Anf. 33 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad att Peter Hultqvist och andra verklighetens män och kvinnor kommer in i denna kammare och har med sig praktiska erfarenheter av sådant som kanske kan reformera kammarens sätt att arbeta – och varför inte också regeringens sätt att kommunicera

med riksdagen. Jag tycker att det är jättebra. Vi behöver det. Dock kan jag förvarna Peter Hultqvist, han har ju varit riksdagsledamot ungefär lika länge som jag har varit statsråd den här gången, om att det är en trögriktig materia att ändra i de här processerna. Men jag tror att det är bra att man tittar med friska ögon på hur saker och ting hanteras. Jag har ju också fått många goda råd, och jag tar till mig många av dem. Jag kommer att se till att det här pm:et går över, som sagt, till konstitutionsutskottet, dess presidium och ledamöter, och jag har mycket gärna diskussioner om hur den här processen ska hanteras.

Nätverk är bra. Jag har ju snart ett nätverk med Peter Hultqvist här. Vi ses ju ganska ofta och diskuterar i denna kammare. Jag kan även gärna tänka mig diskussioner vid sidan av kammarens talarstolar med så kloka personer.

Sven-Erik Österberg undrar: Vad är det för fel på cheferna i staten? Jag tycker ändå att den frågan skiljer sig lite grann från interpellationens fråga: "Kommer statsrådet Odell att se till att pm:et om utnämningsspolitiken presenteras för riksdagen och det utskott som där ansvarar för frågorna om utnämningssmakten?" Jag har svarat på den frågan, och jag kommer att göra det som efterfrågas. Jag ser ingen anledning att i det här sammanhanget recensera de chefer som finns i staten. Det görs via de fortlöpande resultaten och dialogerna med de olika myndigheterna.

Generellt vill jag säga att vi har mycket duktiga och kompetenta chefer i staten. Det finns ingen anledning att i det här sammanhanget ha någon recension av deras olika egenskaper.

Anf. 34 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag har genom min tidigare bakgrund haft möjlighet att samarbeta med framför allt tre verkschefer, som jag har uppskattat väldigt mycket. Det är Jan Brandborn, Ingemar Skogö och Bo Bylund. Jag har upplevt de tre som oerhört kompetenta och väldigt engagerade i sitt arbete. Jag har också upplevt att de är utsedda på relevanta och bra grunder. Jag vill bara nämna det och göra den markeringen, för ibland tycker jag att personer som inte egentligen ska vara inblandade har blivit utsatta för en politisk debatt som de inte skulle behöva vara berörda av. Jag har i alla fall den personliga upplevelsen av tre mycket duktiga människor. Jag skulle kunna räkna upp flera.

Jag tycker att den här debatten faktiskt har haft sitt värde. Jag tycker också att det är bra att Mats Odell har tagit till sig det här med att det kanske skulle ha gått till på ett lite smidigare, annorlunda, sätt och skickar över det här till KU och tar kontakt med utskottsordföranden. Om det kan bidra till någon marginell reformering här i riksdagen är jag bara tacksam och glad för det. Det tyder väl på att det i vissa sammanhang även kan gå ganska snabbt, att trögriktigheten inte behöver vara oöverstiglig.

Tack för debatten! Jag vill önska statsrådet god jul och gott nytt år, och jag vill också framföra samma hälsning från Sven-Erik.

Anf. 35 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Peter Hultqvist och Sven-Erik Österberg för viktiga debatter. Även om vi är kvar på övertid här inför julen, många av våra kamrater har åkt till sina julfiranden, är det viktiga frågor som

här tas upp. Jag vill gärna understryka det som Peter Hultqvist sade, nämligen att de här tre generaldirektörerna, Jan Brandborn, Ingemar Skogö och Bo Bylund, är personer som jag hyser stor respekt för. Jag kan säga att jag har haft väldigt mycket att göra med de två förstnämnda när jag var kommunikationsminister. Det är till och med så, Peter Hultqvist, att det var jag som utsåg Ingemar Skogö till generaldirektör för Luftfartsverket trots att han då var medlem i samma parti som Peter Hultqvist.

Jag vill önska en riktigt god jul och ett gott nytt år till såväl Sven-Erik Österberg som Peter Hultqvist.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:100 om destruering av ammunition på miljömässiga och konkurrensmässiga villkor

Anf. 36 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Michael Hagberg har frågat mig om regeringen anser att Sverige ska ta eget ansvar för destruering av egen ammunition på ett miljövänligt sätt och om jag på detta område avser att ge svenska företag likvärdiga upphandlingsvillkor så att de kan konkurrera på lika villkor. Jag har också fått frågan om jag kommer att uppmana Försvarets materielverk (FMV) att genomföra en till Vingåkersverken riktad upphandling samt om jag avser att lägga fast tydliga miljökrav för destruktions av ammunition i upphandlingsvillkoren.

Jag håller med Michael Hagberg om att säkerhet och miljöhänsyn är viktigt vid destruering av ammunition. Jag anser att regeringen redan i dag har lagt fast tydliga miljökrav för detta eftersom det i Försvarsmaktens regleringsbrev fastställs att avveckling av övertalig materiel, vilket innefattar destruering av ammunition, ska ske på det sätt som är miljömässigt mest fördelaktigt.

Det är mycket viktigt för mig att svenska företag ges möjlighet att konkurrera på lika villkor med utländska företag. Det finns dock inget som talar för att svenska företag skulle missgynnas när svenska myndigheter genomför denna typ av upphandlingar. Upphandlingarna ska följa bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling (LOU), som till stor del är grundad på EG-direktiv. Som huvudregel ska en upphandling göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. LOU gör det även möjligt för myndigheterna att ta hänsyn till ställda miljökrav vid anbudsutvärderingen.

Jag anser att kraven på miljöhänsyn i Försvarsmaktens regleringsbrev i kombination med LOU:s krav på affärsmässighet säkerställer att destruering av svensk ammunition genomförs på ett både miljömässigt fördelaktigt och för staten kostnadseffektivt sätt. Jag har även erfarenhet att FMV lägger stor vikt vid att beakta miljökraven vid val av leverantörer vid destruering av ammunition.

När det gäller frågan om att rikta upphandlingar vill jag erinra om att regeringsformen förhindrar ett statsråd från att lägga sig i hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör tillämpning av lag.

Anf. 37 MICHAEL HAGBERG (s):

Fru talman! Jag får tacka för svaret på interpellationen. Nu har det gått en tid sedan vi antog det stora försvarsbeslutet, och omställningen av det svenska försvaret är i full gång. Det handlar då om att vi måste förstå hur vi ska avveckla olika material men det handlar också om att vi måste förstå försvarsindustrins betydelse, med den kompetens som där finns, och vad den får för sidoeffekter. Det är också viktigt att vi här i riksdagen är noggranna när vi fattar beslut så att inte besluten blir felaktiga och så att inte viktig kompetens försvinner. Det är där jag är orolig för framtiden när det gäller destruktion av ammunition.

Det handlar om att vi i Sverige gör detta med mycket starka miljökrav. Vi har utvecklat en stor kompetens på området. Hela Sveriges försvarsmiljöarbete anses ute i världen vara föredömligt och väcker också intresse i bredare grupper eftersom vi lyckas visa att man kan förena en bra försvarsorganisation med mycket höga miljökrav. Det gör att andra länder också vill bidra med en bra miljö och därför efterfrågar våra erfarenheter. Jag tror att det här kan vara en bra affärsidé för försvarsindustrin i framtiden.

I det långa loppet betyder det att vi ska ställa höga krav på upphandlingar, som vi gör, och bevaka att vår svenska verksamhet ligger i framkant och där skapar förutsättningar för att också andra länder kan använda sig av dessa anläggningar. Svenska företag inom explosivbranschen ligger i framkant på världsmarknaden när det gäller destruering av sprängämnen. Det gäller destruering av såväl militära kasserade sprängämnen som civila sprängmedel. Ett av dessa världsledande företag är Nammo Vingåkersverken i Vingåkers kommun. Vid Vingåkersverken hanteras i huvudsak explosiva varor: bomber, torpeder och finkalibrig ammunition. Vingåkersverken arbetar för att på ett miljövänligt sätt genomföra den här destruktionen av uttjänt explosivt material.

Av försvars- och säkerhetspolitiska skäl är det viktigt att det här i Norden och i Sverige finns anläggningar som kan genomföra denna återvinning.

Vingåkersverken är en anläggning som kan genomföra denna destruering med den allra största miljöhänsyn och också med ett mycket bra tekniskt kunnande. Företaget har lång erfarenhet och stor förmåga att ta ansvar för hela processen, från den i förråd lagrade ammunitionen till omvandling och framställning av civila produkter.

Jag vill fråga försvarsministern om samma krav på säkerhet och miljö som tidigare gäller. I svaret framgår inte om Försvarets materielverk kan vikta priset med 40 % och miljön med 60 % när det gäller de inlämnade buden. Detta tror jag är den viktigaste muskeln som vi kan presentera i fråga om destrueringsanläggningarna här i landet. Det är viktigt att vi bevarar den kompetensen, det är viktigt att vi ställer höga miljökrav, och det är bra om ministern är väl insatt i ärendet.

Anf. 38 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Jag tror inte att det på något sätt råder olika uppfattningar i denna fråga. Som framgick av svaret har vi redan i regleringsbrevet angivit att miljökraven är viktiga att beakta. Och det har myndigheterna all anledning att göra.

Våra försvars- och säkerhetspolitiska aspekter på detta innebär i och för sig inte i någon formell mening att denna destruering måste äga rum i Sverige. Men jag konstaterar att Vingåkersverken hemma i valkretsen har varit mycket framgångsrika med att klara denna konkurrens. Sanningen är därför att huvuddelen av all den destruering som sker, nästan 90 % av FMV:s totala beställningsvärde under 2005, skedde just på Vingåkersverken, vilket visar att detta är en industri i framkant som klarar att leva upp till de ställda kraven.

Den kompletterande frågan i interpellationen handlar om huruvida de säkerhetspolitiska aspekterna är så speciella och så tydliga för handen att det är motiverat att genomföra en riktad upphandling. Då konstaterar jag att det är en typ av myndighetsbeslut som jag är förhindrad att uttala mig om. Men instrumenten för att genomföra en riktad upphandling, om denna av myndigheten bedöms vara motiverad, finns där upp till ett belopp på 10 miljoner kronor, tror jag. Och om man vill gå över det har man möjlighet att hänvända sig till regeringen.

Anf. 39 MICHAEL HAGBERG (s):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för kommentarerna. När vi ska göra en riktad upphandling, vilket jag tycker att vi ska göra för att behålla den här kompetensen, för att kunna utveckla den och för att kunna använda oss av den i framtiden, är det miljöhänsynen som ska sättas i främsta rummet. Och det har fattats klara beslut även i Europaparlamentet om att man får sätta miljöaspekterna i främsta rummet. Här har därför försvarsministern en väldigt stor möjlighet att få in miljöfrågorna i Försvarsdepartementet och i försvarsorganisationen på ett mycket brett och aktivt sätt. Man kan använda miljöhänsynen och miljöarbetet som ett argument för utveckling av detta.

Jag tycker att det rent miljömässigt är olyckligt att vi ska destruera materiel utomlands där man inte alls använder sig av samma kompetens och teknik som vi har i Sverige.

Därför tycker jag att det är lämpligt och bra om försvarsministern kommer på besök till Vingåkersverken och till Vingåkers kommun. Och jag har faktiskt en inbjudan till ministern, som jag hoppas att du stämplar in på departementet när du kommer dit och tittar i din almanacka om du har möjlighet att komma och besöka anläggningen för att få mer kunskap och för att kunna argumentera för denna verksamhet i landet och även när ni har möten i Europa.

Anf. 40 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Tack kära interpellant för denna inbjudan. Den ska naturligtvis stämplas in. Jag försöker att ta varje möjlighet som jag har att vidga mitt kunnande. Jag ska därför se om jag har möjlighet att ta vägen förbi Vingåker.

Låt mig bara säga att lagen om offentlig upphandling inte är så trubbig att det bara är kronorna på sista raden som räknas, utan upphandlingslagstiftningen ger möjlighet att ställa också miljökrav. Och i regeringsbrevens till berörda myndigheter står det uttryckligen att miljökrav *skall* ställas. Det är också ett faktum att miljökrav ställs.

Hur miljökrav och kronor sedan viktas vid upphandlingen, som Michael Hagberg frågade om i sitt förra inlägg, har jag faktiskt inget svar på

därför att jag inte har den detaljkunskapen. Men det är helt klart och tydligt att kravställandet får och kan innefatta miljöhänsyn och att den upphandling som sker också innefattar miljöhänsyn.

Jag kan bara med tillfredsställelse konstatera att Vingåkersverken så här långt har visat sig vara mycket konkurrenskraftiga vid de upphandlingar som har gjorts.

Anf. 41 MICHAEL HAGBERG (s):

Fru talman! Jag har anledning att än en gång tacka. Jag tycker att de svar som jag har fått av ministern är tillfredsställande. Och jag hoppas att vi kommer att få ett trevligt studiebesök tillsammans i Vingåker.

God jul och gott nytt år.

Anf. 42 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Jag får önska detsamma.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:115 om samarbetet mellan idrottsrörelsen och Försvarsmakten

Anf. 43 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Sven Bergström har frågat mig dels vilka bedömningar jag gör av idrottens betydelse för folkhälsan och försvarets nytta av detta, dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att Försvarsmakten och idrottsrörelsen åter ska kunna ha ett konstruktivt samarbete till ömsesidig nytta. I interpellationen säger Sven Bergström att samarbetet mellan idrottsrörelsen och Försvarsmakten försvårats genom att Försvarsmakten tolkar förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet så att stöd till idrottslig verksamhet inte längre kan ges.

Det är korrekt att frågor om Försvarsmaktens stöd till samhället regleras främst genom förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet, den så kallade stödförordningen. Av förordningen framgår att Försvarsmakten på begäran får lämna stöd till polisen och övriga statliga myndigheter liksom till kommuner och landsting.

När det gäller enskilda – till exempel idrottsföreningar – stadgar förordningen att stöd endast får ges om verksamheten är av intresse för samhället. Det finns också en möjlighet att stödja enskilda om Försvarsmaktens medverkan kan inordnas som ett led i den utbildning som bedrivs vid myndigheten.

Bakgrunden till denna begränsning av utrymmet för stöd till enskilda är förstas att säkerställa dels att våra skattemedel bara används till avsedda ändamål, dels att konkurrensen inte snedvrids. Dessa motiv har bäring även på idrottsområdet där inte bara ideella utan också vissa kommersiella intressen är närvarande. Sålunda har det inte varit helt ovanligt att olika idrottsarrangörer haft affärsmässiga intressen av att söka Försvarsmaktens medverkan.

Samtidigt är det naturligtvis inte en händelse att Försvarsmakten historiskt och traditionellt haft en stor öppenhet för att "hjälpa till" i id-

rottssammanhang. Det är klart att både jag och Försvarsmakten har ett intresse av att alla människor har god hälsa. Detta är också ett av skälen till att myndigheten bedriver en egen aktiv idrottsverksamhet.

Det är Försvarsmakten som i varje enskilt fall ska pröva om stöd enligt stödförordningen bör lämnas. Prövningen ska göras utifrån de förutsättningar som gäller i det enskilda fallet. Jag utgår emellertid från att Försvarsmakten kommer att använda sig av det utrymme som trots allt finns för samverkan med idrottsrörelsen, och jag förutser inte i dag några förändringar vad avser stödförordningens regler.

Anf. 44 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka försvarsministern för svaret. Jag väljer att tolka det som ett försiktigt positivt besked om att Försvarsmakten i all huvudsak ska fortsätta att samverka med idrottsrörelsen till ömsesidig nytta.

Det gläder mig att regeringen och försvarsministern har denna inställning eftersom jag själv är bestämt övertygad om att det är en klok och framsynt hållning som dessutom nu har tydligt stöd i regeringsförklaringen från den 6 oktober. Där sägs:

”Ett ökat samarbete mellan den offentliga, privata och ideella sektorn är nödvändigt för att utveckla vårt samhälle.”

Det är väldigt tydligt och bra.

Bakgrunden till min interpellation är dock att det är uppenbart att det har kommit grus i maskineriet när det gäller den tidigare så naturliga samverkan som har funnits mellan idrottsrörelsen och Försvarsmakten. Det har gällt samverkan främst i fråga om stora och breda idrottsevenemang. Där har jag själv fårsk erfarenhet som ideell funktionär från ett väldigt konstruktivt samarbete som vi hade vid O-ringens femdagarsorientering med 14 000 deltagare i Hälsingland nu i somras.

Nu har dock illavarslande signaler kommit om en mer restriktiv tolkning från Försvarsmaktens sida av förordningen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet, SFS 2002:375, grundad på betänkandet *Stöd från Försvarsmakten*, SOU 2001:98.

I den utredningen, som för övrigt var en enmansutredning, ifrågasattes stödet till idrottslig verksamhet med den rätt häpnadsväckande motiveringen att idrottsarrangemang inte kan anses vara av intresse för samhället – inte kan anses vara av intresse för samhället!

Det här har inneburit att ett antal idrottsarrangemang har nekats tillträde till mark och eller anläggningar för verksamhet som tidigare alltid genomförts i samverkan med Försvarsmakten. Vissa arrangemang är inte ens möjliga att genomföra utan tillgång till de markområden som försvaret ansvarar för.

Det är enligt min mening väldigt anmärkningsvärt om idrott klassas som ointressant för samhället. Idrottsrörelsen har 3 ½ miljoner medlemmar och 600 000 ideellt arbetande ledare i 22 000 idrottsföreningar runtom i landet.

Idrotten är en av våra viktigaste ideella krafter och bidrar med sin verksamhet till såväl folkhälsa som till den demokratiska utvecklingen i samhället. Idrottsliga arrangemang *är* viktiga – både som tillväxtfaktorer i samhället, där stora evenemang drar in stora intäkter till samhället, inte

minst i form av ökade momsintäkter, och i den breda aktivitet som ger barn, unga och vuxna möjligheten till en aktiv och hälsofrämjande fritid.

Som sagt var, jag tolkar försvarsministerns besked i sitt interpellationssvar som försiktigt positivt till att Försvarsmakten och denna viktiga folkrörelse ska fortsätta samverka. Men jag skulle gärna se att försvarsministern ytterligare utvecklar formuleringen om att han utgår från att Försvarsmakten kommer att använda sig av det utrymme som trots allt finns för samverkan med idrottsrörelsen.

Anf. 45 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Sven Bergström gör alldeles rätt i att tolka svaret positivt. Det är skrivet med den avsikten! Och jag ska gärna kort utveckla mina synpunkter.

Stödförordningen som vi talar om beslutade man om 2002. Man ska vara medveten om att redan före dess fanns likartade regler i en tidigare förordning som handlade om militär medverkan i civil verksamhet. Stödförordningen uppfattas allmänt som mer restriktiv, och den framstår onekligen som betydligt mer restriktiv när man läser utredarens betänkande som Sven Bergström refererade till.

Samtidigt menar jag att omständigheten att utredaren har torgfört denna ståndpunkt och att utredningen har legat till grund för stödförordningens utformning inte innebär att besluten i varje enskilt fall är huggna i sten. Försvarsmakten måste trots allt i varje enskilt fall göra en värdering, och då är min grundinställning att det finns skäl för Försvarsmakten att utnyttja det utrymme som myndigheten själv i varje enskilt fall finner står till buds. Bara för att utredningsbetänkandet har den formulering som det har behöver man alltså inte i varje givet läge fatta det allra mest restriktiva beslutet.

Sedan ska man vara medveten om att det ibland också kan finnas andra skäl än stödförordningen till att Försvarsmakten inte kan gå in i ett samarbete med idrottsrörelsen. Det kan till exempel gälla lokala motorcykeltävlingar, där det kan bli problem med miljötillstånden. Vid till exempel ett militärt flygfält, där miljötillstånden är givna med hänsyn till Försvarsmaktens verksamhet, är det ofta inte möjligt att släppa in en alternativ verksamhet.

Ibland kan Försvarsmakten ha svårt att upplåta mark för att det inte är försvarets egen mark utan Fortifikationsverkets, och det kan finnas risker för markskador och så vidare. Men min grundinställning är att det finns anledning att ändå utnyttja det utrymme som jag tror kan finnas i enskilda fall.

Grunden för stödförordningen är att man vill säkerställa att statliga myndigheter ägnar sig åt det de ska. Försvarsmakten är i första hand en försvarsmakt och inte en stödorganisation för svensk idrottsrörelse. Men jag anser att man ändå bör ta vara på de möjligheter till samverkan som finns.

Interpellanten har naturligtvis alldeles rätt i att Försvarsmakten har allt intresse av att de ungdomar som söker sig dit är vältränade, vid god vigör och vid god hälsa. Det är klart att en aktiv idrottsrörelse i hög grad bidrar till detta.

Anf. 46 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag välkomnar försvarsministerns utveckling av svaret, att detta inte är hugget i sten, och den allmänt positiva grundsyn som finns. Jag håller verkligen med om att det är ett samhällsintresse och ett intresse för Försvarsmakten att dagens ungdom är i god kondition och har god fysisk status. Vi fick häromdagen en trevlig bok från Försvarsmakten. Jag tror att alla riksdagsledamöter och säkert många andra har fått den, den heter *Utlandsstyrkan i fredens tjänst*. Den illustrerar hur viktigt det är att de värnpliktiga som vi skickar ut på fredsuppdrag i världen är vältränade. Spaningsuppdrag och annat kräver mycket rent fysiskt av dem som deltar i detta.

Det har som sagt alldeles uppenbart gått grus i maskineriet. Riksidrottsförbundet har vid uppvaktningar av Försvarsmakten fått besked som man uppfattar som väldigt negativa. Man står och tvekar om man kan fortsätta den samverkan som tidigare har varit så naturlig och bra för hela samhället.

Jag kommer att följa den här frågan och följa upp hur det besked som har getts här i dag får genomslag i Försvarsmaktens fortsatta hantering av det hela. Jag utgår från att också försvarsministern följer frågan och är beredd att vidta de åtgärder som behövs om det visar sig att de signaler som har getts här och nu inte går fram och får tydligt resultat i Försvarsmaktens fortsatta hantering av de här frågorna.

Anf. 47 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Jag är som statsråd naturligtvis angelägen om att hålla ett tydligt respektavstånd till det som är myndighetsutövning. De beslut som fattas i enskilda fall är myndighetsbeslut. Jag utgår dock från att varje svensk statlig myndighet utnyttjar det utrymme som står till förfogande.

Jag pekar här på att det finns en viss osäkerhet om var gränserna för Försvarsmaktens handlingsfrihet går, det vill säga om hur restriktiv stöd-förordningen egentligen är. Alla låser sig nu vid utredarens formulering i det underliggande betänkandet, som Sven Bergström citerade, men det är bara en del av förarbetena. Jag utgår från att Försvarsmakten kommer att hantera detta på ett sätt som är så klokt som möjligt och att man tar fasta på de möjligheter som finns att fortsätta ett konstruktivt samarbete med idrottsrörelsen.

Anf. 48 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag tackar igen för den attityd som försvarsministern tydligt deklarerar här. Jag tror att vi är alldeles överens i sakfrågan. Sedan hoppas jag att jag slipper återkomma om detta och att vi nu ser en tydlig nygammal färdriktning hos Försvarsmakten där man tar vara på dessa möjligheter och på den ömsesidiga nytta som jag är övertygad om att både Försvarsmakten och idrottsrörelsen har av det samarbete som har funnits. Då kanske man också omprövar en del negativa besked som har getts till idrottsarrangörer, senast i somras, som har gjort framställningar till Försvarsmakten.

Med detta vill jag önska försvarsministern en god jul och ett gott nytt år och tacka för debatten.

Anf. 49 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):
Fru talman! Jag ber att få återgälda julhälsningen och också tillönska interpellanten en skön helg och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:124 om Arvidsjaur

Anf. 50 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Siv Holma har frågat mig dels om jag avser att fullfölja riksdagsbeslutet om att ett centrum i Arvidsjaur skapas för test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö för att säkra en civil utveckling och en militär närvaro i Arvidsjaur, dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att civil och militär testverksamhet ska komma i gång i Arvidsjaur.

Riksdagen fattade i december 2004 beslut om den försvarspolitiska inriktningen för 2005–2007 (prop. 2004/05:5, prop. 2004/05:43, bet. 2004/05:FöU4, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143). Genom ett tillkännagivande beslutade riksdagen om vissa frågor rörande Arvidsjaur.

Försvarsutskottet anförde sedan i sitt betänkande (bet. 2004/05:FöU5) att den militära test- och övningsverksamheten ska utvecklas, och utskottet ansåg att en försvarsmaktsgemensam resurs skulle skapas i Arvidsjaur för sådan utbildning och övning som kräver eller gynnas av subarktisk miljö.

Jag ska nu redovisa de åtgärder som den förra regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut.

Genom en ändring av regleringsbrevet för Försvarsmakten i februari 2005 uppdrog regeringen åt myndigheten att skapa den försvarsmaktsgemensamma resursen på det sätt riksdagen beslutat. Bland annat skulle delar av Försvarsmaktens vinterenhet bedriva verksamhet i Arvidsjaur.

I juni 2005 uppdrog regeringen åt Försvarsmakten och Försvarets materielverk att fortsätta arbetet med att utveckla den internationella militära test-, utbildnings- och övningsverksamheten i Sverige, ITÖ.

Utgångspunkterna för detta uppdrag var regeringens överväganden i den försvarspolitiska propositionen (prop. 2004/05:5), riksdagens beslut i december 2004 om försvarspolitisk inriktning 2005–2007 samt Försvarsmaktens redovisning av frågor om internationell utbildnings- och övningsverksamhet i Sverige i budgetunderlaget för 2006.

De två myndigheterna skulle redovisa underlag och förslag om bland annat

- placering och utformning av en central funktion inom Försvarsmakten för ITÖ,
- den interna försvarsmaktsstrukturen för hantering av ITÖ med beaktande av regeringens beslut i februari 2005 om verksamhet i Arvidsjaur,
- bedömd omfattning av utländska försvarsmakters och andra intressenters behov eller intresse av ITÖ och
- en idéskiss över möjliga kopplingar till civil testverksamhet.

Intill dess att uppdragen redovisats och regeringen fattat beslut om ITÖ skulle Försvarsmakten bedriva verksamhet i enlighet med regeringens beslut i februari 2005 om verksamhet i Arvidsjaur. De två myndigheterna skulle också samverka med den utredningsman regeringen tillsatt för att föreslå åtgärder för att utveckla ett centrum för civil test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö. Försvarsmakten och Försvarets materielverk redovisade resultatet av uppdraget i oktober 2005.

I regleringsbrevet för Försvarsmakten för 2006 uppdrog regeringen åt myndigheten att bedriva ITÖ i enlighet med den inriktning Försvarsmakten och Försvarets materielverk redovisat.

Regeringen beslutade 2005 även om en ändring av förordningen (2000:555) med instruktion för Försvarsmakten. Försvarsmaktens vinterenhet, som ingår i I 19 i Boden, ska härigenom bedriva verksamhet i Arvidsjaur.

Jag kan erinra om att regeringen informerade riksdagen om arbetet i budgetpropositionerna för 2006 och 2007 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 6 och prop. 2006/07:1 utg.omr. 6).

I juni 2005 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredningsman för att med utgångspunkt i riksdagens beslut i december 2004 om försvarspolitisk inriktning 2005–2007 föreslå lämpliga åtgärder för att utveckla ett centrum för den civila test- och övningsverksamheten i subarktisk miljö i Arvidsjaur. I juni 2006 redovisade utredningsmannen betänkandet *Testa och öva i norra Sverige* (SOU 2006:22). Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu i Näringsdepartementet.

Fru talman! Detta var det långa byråkratiska svaret. Jag ska nu försöka att besvara Siv Holmas två frågor också på svenska. Då är svaret att den förra försvarsministern och regeringen har genomfört de beslut som riksdagen har fattat. Det andra är att jag heller inte har någon annan inriktning än att fullfölja det försvarspolitiska beslutet i denna del.

Anf. 51 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för svaret. Jag välkomnar det försvarsministern säger i sitt svar att han ”inte har någon annan inriktning än att fullfölja det försvarspolitiska beslutet i denna del”. Vänsterpartiet känner ett särskilt ansvar för beslutets tillblivelse att det resulterade i att det ska utvecklas ett centrum för test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö för att säkra en civil utveckling och en militär närvaro i Arvidsjaur.

Jag vill också tacka försvarsministern för redogörelsen för de åtgärder som är vidtagna i ärendet. Jag tolkar det som att försvarsministern har ett seriöst intresse och också en ambition att göra sitt för att förverkliga ett centrum för test- och övningsverksamhet i Arvidsjaur.

Jag vill i detta sammanhang poängtera vikten av att Försvarsmakten också får tydliga direktiv att intensifiera arbetet för att förverkliga riksdagens beslut, något som också alliansregeringen ställt sig bakom på denna punkt. Det är angeläget att processen med att förverkliga beslutet inte i onödan försenas utan att den genomförs så snabbt som möjligt. Vi är många i Norrbotten som kommer att följa utvecklingen noggrant.

I beslutet betonades att centret i Arvidsjaur ska bestå av en civil och en militär testverksamhet. Det betyder att det behövs en tydlig koppling mellan dessa verksamheter. Det innebär också att verksamheten spänner

över flera departement. Då tänker jag i första hand på Försvars- och Näringsdepartementen. Jag utesluter inte andra departement som det kan finnas skäl att ha med i sammanhanget.

Jag vill fråga om försvarsministern delar min uppfattning att en interdepartemental arbetsgrupp borde bereda ärendet inom Regeringskansliet för att genomföra beslutet i sin helhet. Har försvarsministern för avsikt att ta något initiativ för att en sådan beredningsordning kommer till stånd?

Fru talman! Jag nämnde i min interpellation att det fanns ett intressant kapitel i betänkande 2006:62, *Testa och öva i norra Sverige – Centret i Arvidsjaur*, om civil utbildning, träning och övningsverksamhet. Det kapitlet, som jag tyckte var intressant, tar upp utbildningar inom områdena sårbarhet, räddning och säkerhet samt *risk management*.

Orsaken till att jag nämner dessa områden är att det finns anledning för kris- och beredskapsmyndigheter, kommuners räddningstjänst, katastrof- och biståndspersonal, polismyndigheter, Kriminalvårdsstyrelsen, räddningstjänst- och brandförsvarsförmågor att bedriva testverksamhet i det framtida centret i Arvidsjaur. På sikt kommer sådan övningsverksamhet hos myndigheter av ekonomiska skäl att ske mer decentraliserat än i dag, vilket stärker ett framtida centrums roll. Om försvarsministern delar min uppfattning, kommer då försvarsministern att ta initiativ för att sådana verksamheter också finns med i beredningen för centret i Arvidsjaur?

I konceptet talas det också om internationell test- och övningsverksamhet, ITÖ. Vad har försvarsministern för ambitioner att koppla ihop den verksamheten med den nationella testverksamheten?

Avslutningsvis vill jag ställa en fråga som kanske är svår att besvara. Många med mig är otåligen och undrar naturligtvis inom vilken tidsplan det är möjligt att få centret i Arvidsjaur på plats. Handlar det om 2007 eller 2008? Kommer vi att få se resultat i den kommande ekonomiska vårpropositionen?

Anf. 52 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Det är inte ofta jag och Siv Holma har liknande uppfattningar, men i det här fallet vill jag tacka för interpellationen. Jag vill också tacka för försvarsministerns svar, som jag tycker är mycket lovande.

Det känns mycket glädjande att tillsammans med Siv Holma få tala om försvarets betydelse för Norrbotten. Det är inte alltid vi har gjort det. Här finns ett stort behov. Det har den så kallade marknaden insett. Den civila delen vad gäller testverksamheten i Arvidsjaur, Arjeplog och omgivande kommuner växer så det knakar. Man ryms inte. Det finns inte plats, och det är stora investeringar. Man har insett detta.

För ett par år sedan kom den utredning som Siv Holma talade om – *Snö, mörker och kyla* – som visade på stora möjligheter just när det gäller den internationella test- och övningsverksamheten. Det finns stora behov. Ute i Europa åker man många gånger över Atlanten för att kunna få tillgodose sitt övningsbehov och sitt träningsbehov. Men det finns möjlighet att göra det i norra Sverige. Det bedrivs i dag den typen av verksamhet, men den bedrivs i mindre skala.

Vad som kom upp i utredningen och vad som är viktigt att fullfölja är just möjligheten att göra det i större skala. Kompetensen finns onekligen, jägarkompetens, artilleri, infanteri med flera.

Möjligheterna att flygöva är fullständigt unika. Det handlar inte bara om snö och kyla – det är bristvaror just nu, i dessa månader – utan det handlar också om tillgången och tillgängligheten till mörker. Det är viktigt för flygstridskrafterns möjligheter att träna och öva. De möjligheterna finns ju inte i andra delar av Europa. Man måste göra det på andra platser i världen.

Det pågår också annan spännande utvecklingsverksamhet som gärna kan hitta en anknytning till det här. Det är verksamheten kring Esrange och robotbasen kring Vidsel. Det har bildats ett bolag som har med rymdverksamhet att göra. Det är en civil del som är spännande och som förmodligen kommer att innebära att vi river en hel del legala hinder. Det är verksamheten med rymdturism som det amerikanska företaget Virgin driver. Man har i dag bildat ett bolag tillsammans med Ice Hotel. Detta visar att det finns stora möjligheter att utveckla verksamheten i Norrboten.

Herr försvarsminister! Den ryckighet som har funnits i försvarsbeslutet med regementsnedläggningar har skapat en ganska tilltufsad organisation runtom i hela landet. Jag tänker bland annat på Boden där man lade ned A 8 för att flytta verksamheten till Kristinehamn för att vid nästa försvarsbeslut flytta verksamheten tillbaka till Boden men då under namnet A 9. Det innebär också, ganska naturligt, att de människor som finns i den här organisationen många gånger också är måna om en eventuell ny verksamhet som kan komma. Det är viktigt att de planer på etableringar och mer storskalighet som finns också genomförs på det sätt som är tänkt.

Jag vet att vår försvarsminister är ambitiös, precis som Siv Holma sade. Han är målinriktad och har möjlighet att få besluten på plats. Jag tror att det är ytterligt viktigt att vi skyndar på utvecklingen. Det här är Försvarsmaktens stora möjlighet att driva jobbpolitiken framåt och skapa ny sysselsättning. Behovet finns. Annars sker verksamheten någon annanstans.

Anf. 53 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Låt mig först säga att det är en ganska omfattande försvarsmaktsverksamhet som redan i dag pågår i Arvidsjaur. Vi har I 19:s jägarbataljon som utbildar 250 värnpliktiga per år. Vi har ett internationellt jägarförband med 60 värnpliktiga. Vi har vinterutbildning för andra försvarsmaktsförband. Vi har utländska elever på plats. Jag har tagit flera beslut under hösten till regeringen som har handlat om att släppa in förband från andra länder att öva i Vidsel. Det här är en verksamhet stadd i utveckling.

Politiskt sett är den militära delen av övnings- och testverksamheten färdigbehandlad. Det som återstår är den civila del som nu bereds inom Näringsdepartementet. När det gäller den militära delen finns det en projektgrupp sammansatt av företrädare för Försvarsmakten och FMV som har regeringens uppdrag att i projektför form utveckla verksamheten. Uppdraget är givet mot bakgrund av att regeringen delar interpellanternas uppfattning att det här är en viktig verksamhet i Norrland. Projektet är

tänkt att vara klart 2008. Jag skulle inte våga lova Siv Holma några klargörande besked i vårpropositionen 2007. När projektet enligt tidsplanen är klart till sommaren 2008 får ställning tas till hur den internationella test- och övningsverksamheten ska permanentas.

Jag har inte haft anledning så här långt att fundera på några interdepartementala arbetsgrupper, men det är klart att vi ska se till att hålla kontakt mellan Försvarsdepartementet och Näringsdepartementet när Näringsdepartementet nu bereder frågorna vidare. Det är också uppenbart att det finns en koppling mellan den civila och den militära delen. Det gäller att få de här två delarna att gå i takt med varandra.

Det är ingen hemlighet att Försvarsmakten har haft en del remissynpunkter på betänkandet om den civila verksamheten eftersom det var utformat på ett sådant sätt att det i realiteten skulle bli ett civilt statligt vinstdrivande bolag som styrde och ställde med militär övningsverksamhet. Det var man inte så pigg på från Försvarsmaktens sida. Jag lägger mig inte i dessa myndighetssynpunkter utan jag bara konstaterar att det fanns sådana invändningar. Alla sådana här oklarheter behöver förstås klaras ut, och då finns det också ett behov av samråd mellan Försvars- och Näringsdepartementen. Men detta ligger i den beredningsprocess som Näringsdepartementet har ansvaret för.

Anf. 54 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag tackar för de svar som försvarsministern har lämnat.

Som ni säkert förstår hade jag önskat få tydligare besked, men jag ser interpellationen som ett tillfälle att även bevaka att ärendet inte får onödigt lång tid på sig. Försvarsministern sade att det ska komma ett beslut 2008. Som amatör tycker jag att det tar lite väl lång tid. Jag skulle vilja vädja till försvarsministern att göra det som går att göra för att skynda på processen, så att vi får testverksamheten på plats.

Jag tycker att det är bra att det finns ett brett stöd för verksamheten från vänster till höger. Jag hoppas att Näringsdepartementet också är involverat.

Man kan tycka att jag från min sida borde ha ställt interpellationen till näringsministern. Men jag valde att ställa den till försvarsministern, därför att det i grund och botten handlar om ett försvarsbeslut. Jag tror att försvaret i sammanhanget har en nyckelroll för att detta ska kunna förverkligas på ett bra sätt.

Det finns en del andra frågeställningar, men jag bestämmer mig för att avvakta utvecklingen. Jag vet att det förutom jag finns flera som kommer att bevaka utvecklingen. Vi får återkomma.

Anf. 55 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Även jag vill tacka för svaret. Det är inte minst viktigt att ta fasta på det som försvarsministern säger om det ständigt ökande sug som finns för att bedriva verksamhet. Det visar också att det kommer att vara möjligt att genomföra i mycket större skala.

Det är heller återigen inte tu tal om att det knappast finns någon annan plats i landet som har så stora ytor, så väl utbyggd infrastruktur och så stora möjligheter till militär övnings- och testverksamhet i större skala. Det gäller samtliga försvarsgrenar. Det är viktigt.

Jag tackar återigen för svaret. Det är viktigt att vi följer projektgruppens arbete. Det kommer vi att göra från riksdagens sida. Jag har fullt förtroende för att försvarsministern ser till att genomföra det här så snabbt det över huvud taget är möjligt.

Jag får göra som alla andra har gjort tidigare: Jag önskar försvarsministern en riktigt god jul.

Anf. 56 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att önska interpellanterna en god jul och ett gott nytt år.

Det är ingen tvekan om att det finns ett stort utländskt intresse för att komma till Sverige och öva under de speciella förhållanden som vi kan erbjuda i de nordligaste delarna av vårt land. Det är en svensk konkurrens fördel, som det vore väldigt oklokt av oss att inte försöka utnyttja.

Det här ger dessutom möjlighet till samövning mellan Försvarsmakten och utländska förband, något som Vänsterpartiet kanske i andra sammanhang inte brukar stå främst på barriaderna för att välkomna. Men det är bra om Siv Holma nu gör det. På det sättet kan vi utveckla vår förmåga till internationell krishantering och fredsfrämjande insatser.

Det är inte så att den omständighet att projektet löper till 2008 innebär att ingenting händer förrän sommaren 2008. Som jag indikerade tidigare pågår det ändå en hyggligt omfattande verksamhet. Projektgruppen som har formats med representanter för Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut är på hög nivå – överdirektörsnivå – i de här myndigheterna. Arbetsgruppen leds av generallöjtnant Mats Nilsson, Försvarsmaktens produktionschef.

Gruppens arbete handlar om att försöka klara ut de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten. Det behövs några förändringar i lagar och andra författningar. Man skulle behöva utarbeta en produktkatalog över vad det är vi har att erbjuda dem som vill komma till Sverige. Man har också tankar på att genomföra några pilotfall.

Det finns en viktig aspekt här som inte bör glömmas bort, och det är att den här verksamheten ska vara självfinansierad. Försvarsmakten kommer inte att kunna subventionera en internationell övnings- och testverksamhet i Norrbotten. Den måste kunna stå på egna ben. Det motiverar att det är viktigt att jobba igenom de här frågorna.

Jag är alldeles övertygad om att de högt värderade ledamöterna från Norrbottens valkrets kommer att fortsätta att följa den här frågan nära. Den omständighet att Siv Holma i dag har interpellat försvarsministern kommer säkert inte att hindra henne från att också interpellera näringsministern i samma fråga.

God jul!

Anf. 57 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag har väl sagt det mesta i den här frågan. Jag får återkomma. Jag vill bara säga att det är klart att Vänsterpartiet har uppfattningar vad gäller utländsk militär närvaro i vårt vackra, fina land. Vi har som principiell utgångspunkt att det ska vara verksamheter som har en nära koppling till FN. Jag tror att det finns all anledning för försvarsministern att också bevaka detta.

Jag delar försvarsministerns uppfattning att detta inte får bli någon form av vinstdrivande affärsverksamhet. Det är viktigt att man behåller tanken vad gäller kärnverksamheten i de här frågorna. Jag vill också bredda den här testverksamheten så att det inte bara blir militär verksamhet utan att det även finns civil sådan, till exempel testverksamhet när de gäller krishantering. Jag nämnde också detta med räddningsverksamhet, och det finns andra civila ändamål som också ska finnas med i det här sammanhanget.

Med detta vill jag önska fru talman, försvarsministern och alla andra som är i kammaren en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellationerna 2006/07:131 och 139 om förbud mot klusterbomber

Anf. 58 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Veronica Palm och Birgitta Ohlsson har ställt fem frågor till mig om så kallade klusterbomber.

Den första är vad jag avser att göra för att Sverige mer aktivt ska kunna ta del i ett internationellt arbete mot klusterbomber.

Den andra är om jag avser att verka för ett internationellt förbud mot klustervapen.

Den tredje är om jag avser att verka för att Sverige ska delta aktivt på den kommande norska konferensen om förbud mot klustervapen.

Den fjärde är vad jag avser att göra för att avskaffa Sveriges innehav av bombkapsel 90.

Den femte är om jag avser att verka för att ett svenskt förbud mot klustervapen införs, däribland ett förbud för produktion av bombkapsel 90 för JAS 39 Gripen.

Som svar på interpellanternas frågor får jag anföra följande.

Den tredje översynskonferensen om 1980 års vapenkonvention (Convention on Certain Conventional Weapons – CCW) genomfördes i Genève för bara några veckor sedan. Sverige var där aktivt i frågan om en reglering av klustervapen och agerade i syfte att få till stånd förhandlingar med ett juridiskt bindande dokument som slutmål. Tillsammans med 24 andra stater, däribland Norge, gav Sverige under konferensen sin syn på vad en framtida reglering skulle kunna innehålla, bland annat en reglering av själva användningen av klustervapen i tätbefolkade områden samt destruering och förbud mot överföring av ammunition som kan ge upphov till många blindgångare.

Fru talman! I CCW arbetar man med en konsensustradition. Konferensen utmynnade i beslut om arbetet med klusterfrågorna nästa år som enligt många stater uppfattning inte medger den sorts debatt och resultat som frågans vikt kräver.

Anledningen till att frågan om klusterbomber diskuteras internationellt är att vapnen har potentiellt allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen i en stridszon. Det är också mot den bakgrunden som Norge och ICRC tagit initiativ till möten om klusterfrågan utanför FN:s och CCW:s ram. I nuläget är det inte klart vad dessa initiativ kommer att innebära.

Många stater förordar, liksom Sverige, en tydligare reglering av användningen av klustervapen medan andra stater och organisationer kan komma att verka för totalförbud. Vad gäller den kommande norska konferensen så har det ännu inte avgjorts om, hur och när Sverige skulle vilja delta i en process som ligger utanför CCW.

Samtliga vapen som Försvarsmakten har i sin arsenal har granskats ur ett folkrättsligt perspektiv av Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt. Det gäller också bombkapsel 90 till JAS 39 Gripen som tillgodoser det svenska försvarets behov av att effektivt kunna bekämpa markmål.

Fru talman! Därmed anser jag mig ha besvarat interpellanternas frågor.

Anf. 59 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret. Jag måste tillstå att jag är stolt över Sveriges agerande i den översyn av vapenkonventionen som nyligen skedde, men jag är inte övertygad om att regleringar räcker.

För eventuella åhörare vill jag kort tala om vad en klusterbomb är. Det är en kapsel som innehåller ett antal substridsdelar, alltså småbomber. När de här bomberna släpps sprids de ut över ett ungefär 200 kvadratmeter stort område. Det är meningen att de här substridsdelarna ska explodera när de når antingen marken eller sina mål.

Ett av de stora problemen med klusterbomber är att om de landar på mjukt underlag, på sand, vegetation eller plöjd mark, ligger de kvar och blir blindgångare. De fungerar i praktiken som landminor med ett undantag. När det gäller landminor är det någon som har grävt ned dem. Det finns en karta för var de är. Så är det inte när det gäller blindgångare från klusterbomber.

Det andra problemet är att de sprids över ett så stort område. Det är väldigt svårt att beräkna exakt var de ska falla ned någonstans, vilket innebär att de är en väldigt stor fara för civilbefolkningen.

Klusterbomber anses i dag vara det största humanitära hotet mot civilbefolkningen från ett konventionellt vapen. Varje dag dör 40 människor till följd av explosiva lämningar efter krig.

Förutom att de skadar och dödar människor, hindrar de också utveckling. Det svårt att återgå till normalt liv i krigshärjade områden. Områden som har täckts av klusterbomber blir väldigt svåra att odla. Det blir svårt att bruka jorden. Om man plöjer mark som är mjuk så att substridsdelarna ligger kvar odetonerade finns det en väldigt stor risk att de exploderar när man börjar gräva, vilket gör att marken blir obrukbar. Efter ett krig blir det svårt att återgå till ett normalt liv.

Opinionen mot klusterbomber växer i världen. Sverige skulle kunna vara en än mer aktiv part i detta, men vi har ett problem. I vår svenska vapenarsenal ingår klusterbomber. Vi har en klusterbomb som kallas för bombkapsel 90. Det är en förfinad och väl utvecklad klusterbomb. Den ska släppas från JAS 39 Gripen. Ministern säger i sitt svar att bombkapsel 90 är viktig för att tillgodose det svenska försvarets behov att effektivt nå markmål. För mig är det orimligt att det finns klusterbomber i det svenska försvaret. Det kan inte finnas ett militärt behov av det.

Jag vill påminna ministern om att vi i den här kammaren har fattat ett beslut om att gå ifrån ett invasionsförsvar. Vi ser inget invasionshot mot

Sverige längre. Jag har väldigt svårt att se hur man skulle kunna använda bombkapsel 90 i internationella operationer där det svenska försvaret faktiskt gör nytta i dag. Jag vill därför tydliggöra att jag vill fasa ut bombkapsel 90 ur det svenska försvaret. Jag har förstått att ministern inte vill det. Jag vill ställa några följdfrågor.

Jag undrar hur många sådana här bombkapsel 90 det finns i det svenska försvaret. Jag undrar om ministern kan göra en uppskattning eller ge en bild av hur stort det svenska innehavet är. Jag undrar också om man på Förvarsdepartementet har fört diskussioner om att utveckla och beställa ytterligare klustervapen av olika slag till det svenska försvaret och i så fall varför. Jag vill dessutom fråga om statsrådet har någon aning om ifall det förs diskussioner inom vapenindustrin för utveckling av flera klustervapen.

Anf. 60 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka försvarsministern för hans svar. Det är väldigt glädjande att den borgerliga regeringen uppmärksammar frågan och att det försiggår en process på departementen där man diskuterar detta.

Veronica Palm gav en utmärkt beskrivning av de fruktansvärda konsekvenser som klusterbomber – kanske är klustervapen en mer adekvat benämning – orsakar. Det är en stor tragedi för mänskligheten. Av försvarsministerns svar att döma tar regeringen dessa vapen på yttersta allvar, och det borgar för att den interpellationsdebatt vi har i dag kan föra diskussionen vidare och att vi alla som kämpar mot dessa vapen kan anta en mer progressiv hållning i den borgerliga regeringen än hos den föregående.

Vi såg dessa klustervapen användas senast under sommaren Libanonkrig, liksom i Irak, Afghanistan och även på Balkan på 1990-talet.

När klusterbomber används i praktiken är det framför allt oskyldiga civila som dödas och lemlästas. Det försiggår en stark internationell debatt kring huruvida dessa vapen är moraliskt försvarbara att använda i krigsföring. De är ifrågasatta internationellt av såväl Förenta nationerna som Europeiska unionen och enskilda nationer. Förenta nationernas avgående ordförande Kofi Annan har bett världens länder att ta tag i detta problem, och Europaparlamentet har uppmanat till utrotning av klustervapen.

I februari 2006 blev Belgien det första land i världen att totalförbjuda klustervapen, och i november detta år beslöt den norska regeringen att starta en världsomspännande kampanj för ett förbud mot klustervapen. Jag anser personligen att den borgerliga regeringen bör följa Norges exempel och lägga sig på samma progressiva och tydliga linje. Inte minst eftersom Sverige självt är en exportör av vapen bör vi ha en hög moralisk ansats.

Jag tycker också att vi ska titta på framgångarna med Ottawakonventionen vad gäller personminor. Den manar faktiskt till efterföljd och har varit ett utmärkt exempel på hur man kan bilda en opinion som också ger konkret resultat ute på fältet.

En av mina frågor till försvarsministern rörde huruvida statsrådet ville verka för ett internationellt förbud mot klustervapen. Av försvarsministerns svar att döma gör jag tolkningen att försvarsministern faktiskt

vill markera detta. Det vore väldigt positivt om försvarsministern som ett första steg i dag i denna kammare faktiskt är beredd att deklarerat i alla fall att Sverige inte tänker använda klustervapen i internationella insatser. Kan du bekräfta detta i dag?

Prot. 2006/07:47
22 december

Svar på
interpellationer

Anf. 61 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Ja, jag kan bekräfta det. Den omständigheten att vi har bombkapsel 90 beror inte på att den är avsedd att användas i internationella insatser, utan den är en ingrediens i territorialförsvaret av Sverige.

Då kan man naturligtvis som Veronica Palm säga att vi inte har något invasionsförsvaret längre – nu har vi bara ett insatsförsvaret för internationella insatser. Det är sant att Försvarsmakten genomgår en stor omställning, men det är ju inte sant att invasionsförsvaret icke existerar, alltså att vi inte skulle vilja ha kvar förmågan att upprätthålla vår territoriella integritet. Vi vet väldigt lite om vad som händer i ett längre framtidsperspektiv. I skyddet av vårt eget land är det nödvändigt för det svenska flygvapnet att kunna bekämpa markmål och att kunna bekämpa ytmål på marken, och för detta ändamål har vi bombkapsel 90.

Då kan man fråga sig: Är då en bombkapsel som sprider ut substridsdelar och andra klustervapen moraliskt försvarbar? Det är naturligtvis en viktig diskussion att föra. Hittills har den svenska positionen varit – det är också min position – att ja, i sig är de moraliskt försvarbara. Det är användningen av dem och sättet man använder dem på som kan diskuteras utifrån ett moraliskt perspektiv.

Det här återspeglas också i hur den internationella rätten ser ut, därför att det finns inget internationellt rättsligt förbud mot klustervapen. Däremot finns det en internationell rätt som ställer krav på hur den typen av vapen utnyttjas: att den inte används mot civila mål, att man iakttar proportionalitet och så vidare. Jag är den förste att bejaka att det finns väldigt stora problem förknippade med den användning av klustervapen som vi ser runtom i världen. Senast har vi sett det i Libanon, där det är alldeles korrekt att många civila har kommit till skada. Det finns tyvärr gott om exempel på insatser av klustervapen som har fått orimliga konsekvenser för civilbefolkningen.

Sveriges slutsats av detta har då varit att försöka att i internationella forum, inom FN:s ram och inom CCW-processen försöka driva opinion och arbeta för att man ska få en bindande reglering för de här vapnen. Vi har inte arbetat för ett totalförbud, utan vi har arbetat för en bindande juridisk formulering som tar sikte på hur sådana här vapen sätts in men också på vilken typ av tekniska prestanda de har.

Jag tror det var Veronica Palm som liknade effekten av klustervapen vid minor. I den internationella processen har vi ju kommit fram till ett förbud mot truppminor. Då är det naturligtvis en riktig beskrivning, särskilt om det är så att de här vapnen sprider ut substridsdelar som sedan inte detonerar. Jag kan där konstatera att bombkapsel 90 håller en väldigt hög vapenteknologisk standard i den meningen att substridsdelarna innehåller en självdestruktionsanordning som gör att det inte blir några blindgångare liggande. Den typen av tekniska aspekter på klustervapen kan man också tänka sig att få en reglering av i en sådan här internationell process.

Det jag ser framför mig är att Sverige fortsätter inom ramen för CCW-processen. Frågan om vi därutöver också ska delta i en extern process, den som normmännen eventuellt kommer att dra i gång, återstår att ta ställning till, och det är UD som har det sammanhållande ansvaret i den frågan.

Anf. 62 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Jag vill börja med att notera att försvarsministern inte berörde någon av de frågor jag ställde som var ganska tydliga. Hur stort är det svenska innehavet av klusterbomber? Hur många bombkapsel 90 ligger i Sverige och väntar på att få användas i ett invasionshot eller i någon annan form – möjligen för export, kanske? Hur många BK 90 finns i Sverige? Hur stort är innehavet? En uppskattning tycker jag ändå att försvarsministern skulle kunna ge. Är det så att det finns planer på att utveckla och att köpa in flera klustervapen till det svenska försvaret? Och slutligen: Är det så att försvarsministern har en aning om hur diskussionerna inom vapenindustrin går? Är det så att det finns diskussioner om att utveckla? Pågår det utveckling och samarbete kring flera klustervapen? Det var de tre frågeställningar jag hade till försvarsministern.

Det är ju så att vi inte har något invasionshot i dag. Jag lika lite som försvarsministern kan sia om framtiden, och därför måste vi naturligtvis ha en beredskap. Det är därför vi har ett försvar, och det är därför den här kammaren beslutat om att ställa om försvaret och behålla det och inte lägga ned det, vilket hade varit logiskt om vi kunde sia om framtiden och se hur världen skulle se ut. Men vi valde att ställa om.

Är det så att vi ser ett invasionshot komma så sker det ju inte över en natt. När vi ser det komma så är det klart att den här kammaren är myndig och klok nog att ändra inriktningen på försvaret. Jag har väldigt svårt att se att bombkapsel 90 skulle kunna vara en del av det. Det är en teknologi som redan är omsprungen av betydligt mer effektiva, målinriktade och bättre vapen att använda än någonting som medför så stora risker för civilbefolkningen och för utvecklingen.

Slutligen vill jag kommentera Birgitta Ohlssons positiva tolkning av den nya regeringens ställningstagande när det gäller klusterbomber. Jag gör inte en riktigt lika positiv tolkning. Jag hade en interpellationsdebatt om detta även med den socialdemokratiska försvarsministern så jag vänder alltså inte kappan efter vinden. Den här kampen behöver vi nog föra lite till mans.

Jag deltog i våras i ett sammanhang där företrädare för samtliga riksdagspartier deklarerade sin ståndpunkt vad gällde klustervapen, i synnerhet klusterbomber. Företrädare för Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet var väldigt tydliga med att de inte vill ha den typen av vapen i det svenska försvaret och sade att de arbetade för en utfasning.

Därför vill jag fråga försvarsministern: Är det något som man tagit ställning till i regeringen? Har ni fört samtal mellan de fyra partierna? Jag tycker nämligen att det blir mer och mer tydligt, i fråga efter fråga, att i de fall man inte har en skriftlig överenskommelse är det den moderata politiken som gäller. Är det så också när det gäller klusterbomber?

Anf. 63 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag vill betona att jag tycker att det är glädjande att försvarsministern i dag tydligt i denna kammare markerar att Sverige inte ska använda klustervapen i internationella insatser. Det var en glädjande markering för alla oss som är aktiva i denna fråga. Därför vill jag följa upp den med att fråga hur försvarsministern kommer att arbeta för att inte heller andra länder ska använda sig av klusterbomber i exempelvis internationella fredsinsatser där Sverige kan delta. Även om Sverige har en hög moralisk hållning i denna fråga är det viktigt att också sprida den bland våra samarbetspartner i internationella operationer ute på fältet.

Om Sverige inte ska använda klustervapen i internationella insatser handlar frågan enbart om behovet av klustervapen i försvaret av Sverige. Då det inte föreligger något direkt invasionshot riktat mot vår nation tycker jag att det är berättigat att diskutera hur vi skulle kunna avskaffa den typen av vapen också på hemmaplan.

Jag är personligen inte pacifist. Jag tror att Sverige behöver ha en vapenexport – demokratier ska kunna försvara värden som fred, frihet och mänskliga rättigheter – men då ska vi sälja vapen enbart till demokratier, inte till länder som Saudiarabien och Kina.

Därför undrar jag hur du, Mikael Odenberg, ställer dig till export av klustervapen när det gäller det svenska perspektivet. Den diskussion som i dag förs i kammaren handlar ju om JAS 39 Gripens bestyckning, det vill säga bombkapsel 90. Som vi alla vet förekommer det en tämligen aktiv export, eller åtminstone försök till export, av JAS-plan världen över. Då kan man undra hur du ställer dig till den exporten ifall klustervapen finns med. Kan du garantera att Sverige inte har eller kommer att exportera klustervapen? Det förekommer vissa diskussioner om exempelvis JAS till Sydafrika, Tjeckien, Ungern och andra länder. Det kan även handla om leasing. Om du kan vara lika tydlig också i den frågan är jag mycket nöjd.

Anf. 64 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Jag kan inte vara lika tydlig i den frågan. Ett skäl till det är att vapenexportfrågorna inte är mitt föredragningsansvar i regeringen, utan de ligger på Utrikesdepartementet. Det andra skälet är att om vi anser att vi har rätt att ha bombkapsel 90 för att i den värsta av världar försvara vårt eget territorium är det inte självklart att vi då ska förmäna andra länder rätten att använda samma vapen för att försvara sitt territorium.

Det finns en sorts inbyggd komplikation i detta som egentligen inte enbart har bäring på bombkapslar och klustervapen. Alla vapen är mycket obehagliga. Det finns ett militärt operativt intresse av att få verkan i målet. Det är inte särskilt kul om man är målet. Det gäller inte bara klustervapen utan alla vapen. I en självförsvarssituation, en invasionsförsvarssituation, finns det ett starkt operativt behov av bombkapsel 90. Vi har behov av att kunna bekämpa ytmål, och det är detta vapen riggat till att göra. Det är den obehagliga sanningen. Därför har den svenska positionen så här långt varit att inte driva linjen att totalförbjuda vapen eftersom det inte är vapnen i sig som är onda utan användningen av dem.

Hela inriktningen i CCW-processen har varit att försöka få till stånd en rättsligt, juridiskt, bindande reglering av hur dessa vapen är utformade och framför allt hur de används. Det finns i och för sig redan i folkkrätten regler för detta, men de går att bygga vidare på. Det är den process som varit tidigare.

Det är inte så att om det inte finns något skrivet mellan de fyra allianspartierna så är det Moderaterna som bestämmer. Här kan man snarare säga att den nya regeringen för den tidigare regeringens tradition vidare. Jag ger alltså i grunden samma svar till Veronica Palm som Leni Björklund gjorde. Vi har inte ändrat position utan vi fortsätter att ha positionen att internationellt, inom ramen för CCW-processen, verka för att vi får en rättsligt bindande reglering av hur klustervapen används. Däremot jobbar vi inte, åtminstone inte i dagsläget, för ett totalförbud.

Nu har processen från konferensen i Genève, som nyligen hölls, i någon mån havererat. Därför finns det de som funderar på att dra i gång en extern process, alltså utanför FN-systemet. Normmännen överväger att göra det i början av nästa år. Hur Sverige kommer att ställa sig till det kan jag inte svara på i dag. Det är en fråga som nu blir föremål för beredning i Utrikesdepartementet, och från Försvarsdepartementet kommer vi naturligtvis att ge våra synpunkter.

Jag menar fortfarande att det i grunden är rätt att fokusera på användningen av klustervapnen och försöka få ett juridiskt bindande regelverk. Det gäller också att angripa de tekniskt ofulländade klustervapnen, de som ute i verkligheten föranleder de stora skadeverkningarna och det stora lidandet för civilbefolkningen, alltså sådana klustervapen som efterlämnar ett stort antal odetonerade subtridsdelar.

Vad gäller försvarsindustrins planer måste jag hänvisa Veronica Palm till försvarsindustrin. Jag har inga särskilda insikter i vad den planerar, men jag kan föreställa mig att den ägnar sig åt utveckling av vapen som är tillåtna. Det har jag dock inte närmare kännedom om. Veronica Palm får vända sig till exempelvis Försvarsindustriföreningen med sina frågor.

Jag fick också en fråga om hur många bombkapsel 90 vi har. Jag kan inte besvara frågan eftersom den uppgiften är sekretessbelagd.

Anf. 65 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Tack, försvarsministern, för svaret. För att inte glömma bort det om jag skulle bli lite upprörd vill jag börja med att önska försvarsministern en god jul.

Det är inte helt oomtvistat huruvida bombkapsel 90 behövs i det svenska försvaret eller inte. Försvarsmakten har en syn. Det finns andra som har en annan syn. Såsom försvaret ser ut i dag har jag svårt att se att den behövs. Jag har svårt att se att vi om låt oss säga tio år har behov av den bombkapsel 90 som finns i dag. Det finns sådana som är mer effektiva. Det pågår utveckling av säkrare och mer träffsäkra vapen.

Klusterbomber är i dag, som Birgitta Ohlsson sade tidigare, de konventionella vapen som utgör det största humanitära hotet mot civilbefolkningen världen över. Problemet är spridningen och blindgångarna. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att säkra att civilbefolkningen inte drabbas antingen när man släpper bomberna eller röjer efter dem, eller för att det är svårt att återuppbygga samhällena.

Det finns en växande internationell opinion för ett totalförbud av klusterbomber. Jag är inte säker på att det är rätt väg. Jag är glad över det arbete som regeringen gör, men jag tycker att man ändå bör överväga frågan. Det svaret har vi också fått från statsrådet.

För mig är det ändå centralt att om vi ska kunna vara en aktiv part, oavsett hur vi väljer att arbeta internationellt med klusterbomber, måste vi fasa ut bombkapsel 90 ur den svenska försvarsarsenalen. Att skrota bombkapseln gör att Sverige kan vara en än mer aktiv röst.

Jag vill också avslutningsvis notera att försvarsministern inte berörde min fråga om huruvida det pågår diskussioner om nya beställningar av klustervapen till det svenska försvaret.

Anf. 66 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Då alla passar på att önska försvarsministern god jul passar jag på att önska försvarsministern gott nytt år. Kanske kan vi få ett nyårslofte i dag också, att denna fråga kommer att fortsätta vara levande i denna kammare.

Det är viktigt att betona när vi diskuterar klustervapen att få ledamöter av denna kammare är i princip mot svensk vapenexport. De flesta av oss tycker att man ska kunna sälja vapen för att andra demokratier ska försvara sin fred, frihet, säkerhet och mänskliga rättigheter. Men vi måste ur ett internationellt perspektiv sköta denna export etiskt och moraliskt försvarbart.

Där vill jag bara till sist uppmana försvarsministern att faktiskt följa Norge, ett av våra grannländer som har tagit täten i dessa frågor och som vi delar många slutsatser med. Inte minst bör han följa den debatt som försiggår inom den europeiska unionen och inom Förena nationerna, men också i grannländer och även Belgien, där man har en hög moralisk hållning i dessa frågor. Det är viktigt.

Jag tror också att Sverige kan vara vägledande. Vi är ett litet land i världen, men vi har en vapenexport. Då ska vi se till att goda värderingar ligger bakom denna.

Anf. 67 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Ett problem när man ska besvara frågor om klustervapen är ju att det faktiskt inte ens finns en entydig definition av vad som är klustervapen. Det finns något mer allmänspråkligt. Låt mig ta ett exempel: artillerigranaten Bonus som består av två stridsdelar. Där är den svenska positionen att detta inte är ett klustervapen. Men jag skulle kunna misstänka att Veronica Palm anser att det är ett klustervapen.

Med detta sagt kan jag tala om att jag för min del inte har någon kännedom om att det i byråldorna finns några skumma planer på att införskaffa nya klustervapen till den svenska Försvarsmakten.

Vad sedan gäller bombkapsel 90 sade Veronica Palm att det inte är oomtvistat om det finns ett operativt behov av den utan att det är Försvarsmaktens ståndpunkt. Det är sant. Det är Försvarsmaktens ståndpunkt. Men det är en försvarsmaktsståndpunkt som den tidigare regeringen har delat. Och det är en försvarsmaktsståndpunkt som än så länge också den nuvarande regeringen delar. Den omständigheten att vi över tid har kunnat se en väldigt snabb utveckling mot en utökning av precis-

ionsvapen tar inte bort det operativa behovet av att också ha vapen som kan bekämpa ytmål.

Jag vill ändå säga att den svenska Försvarsmakten för ett tänkt invasionshot har ett operativt behov av bombkapsel 90. Om det i en fredlig framtid är så att detta invasionshot inte är för handen har vi heller inget problem. Då kommer bombkapsel 90 inte att användas.

Med detta ber jag att få återgälda julhälsningarna.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:151 om reservofficerare i internationella insatser

Anf. 68 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder som jag avser att vidta för att säkerställa en kostnadseffektiv andel reservofficerare i Försvarsmaktens internationella insatser.

Svaret är att det är en tidigare regering som har att besvara frågan om varför reservofficerarnas deltagande i internationell tjänst halverades från 2004 till 2005. Jag kan bara konstatera att nuvarande regering har som ambition att öka den internationella verksamheten, och i denna verksamhet bedömer vi det som betydelsefullt att personal med både militära och civila kompetenser nyttjas på ett effektivt sätt.

Reservofficerare har just denna attraktiva blandning av både militära och civila kompetenser, och det är därför viktigt att uppmuntra reservvarna att delta i den internationella verksamheten. För egen del delar jag alltså Allan Widmans positiva syn på reservofficerskåren – fattas bara annat, höll jag på att säga.

I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1, utg.omr. 6) anger regeringen inriktningen att det bör vara en förutsättning för utbildning till och anställning som reservofficer att man accepterar tjänstgöringsskyldighet också i de internationella insatserna. Det återstår ett antal frågeställningar som behöver belysas, men på sikt vill jag alltså se en ordning där internationell tjänstgöringsskyldighet är ett krav för våra officerare, oavsett anställningsform.

Mycket talar för att dagens indelning i personalkategorierna yrkesofficerare och reservofficerare kan och bör luckras upp. Kompetensen måste vara det styrande kriteriet för sammansättningen av officerskåren. Ett sådant synsätt kommer att bidra till att öka Försvarsmaktens flexibilitet både inom Sverige och utomlands eftersom det förstärker möjligheterna att variera personalstyrkan utifrån uppgifternas svårighetsgrad och omfattning.

Anf. 69 ALLAN WIDMAN (fp):

Fru talman! Jag vill inleda med att tacka försvarsministern för det positiva svar som jag har fått på min interpellation. Jag tycker att det är mycket glädjande att det för utbildning till och anställning som reservofficerare, liksom yrkesofficerare, framgent ska vara en förutsättning att man är beredd att delta i den internationella tjänstgöringen.

Jag hörde att försvarsministern menade att innan ett sådant krav ställs upp måste det föregås av överväganden av olika slag. Jag vill då bara erinra om att inte heller yrkesofficerarnas plikt att delta i utlandsstyrkan är särskilt specificerad utan det är blott och bart ett generellt krav som vi har ställt upp, men utan att ge några detaljer.

Försvarsministern är ju reservofficer, liksom interpellanten. Den här debatten och interpellationen handlar dock inte om de reservofficerare som Sverige har i dag, i vart fall inte i min ålder, utan det handlar, fru talman, väldigt mycket om de reservofficerare som ska komma, förhoppningsvis.

Det finns en avgörande skillnad mellan yrkesofficerare och reservofficerare. Det är att reservofficerare betalar vi enbart för när vi behöver dem. En gång anställda yrkesofficerare blir en kostnad oavsett Försvarsmaktens arbetsbelastning. Det är viktigt att poängtera den här skillnaden, inte minst mot bakgrund av att Försvarsmaktens verksamhet blir alltmer fluktuerande. Ena året rycker 3 000 värnpliktiga in till grundutbildning i Sverige. Nästa år eller året därefter kan det vara 10 000 som rycker in.

När det gäller våra internationella insatser ser man tendenser till en liknande fluktuation. Med ungefär tre års mellanrum deltar Sverige i en omfattande internationell satsning som heter Nordic Battle Group. Den kommer ut 2008 och den kommer ut 2011. Just i en verksamhet som präglas av ett bergochdalbaneåkande är det viktigt att de personalresurser man har också kan anpassas till arbetsbelastningen.

Redan förra mandatperioden interPELLERADE jag den socialdemokratiska försvarsministern Leni Björklund i den här frågan. Jag pekade då på att mellan 2003 och 2005 utexaminerades det i Sverige 13 reservofficerare, att jämföra med 465 yrkesofficerare. Då ska man veta att vid tiden för den interpellationen var det totala antalet reservofficerare och yrkesofficerare i Sverige ungefär lika.

Försvarsminister Leni Björklund svarade vid det tillfället att Försvarsmakten fortfarande kunde rekrytera reservare till utlandsstyrkan. Men det är nu vi ser resultatet av en eftersläpande utbildning. Mellan 2004 och 2005 halveras antalet reservofficerare i den internationella tjänsten. Vi har ingen återväxt.

I går skrev överbefälhavaren till reservofficerarna i Sverige. Han pekade ut deras roll som bland annat att täcka tillfälliga vakanser när yrkesofficerare deltar i utlandsmissioner. Enligt min mening är den formuleringen ett bevis för att Försvarsmakten fortfarande inte aktivt är beredd att planera in reservofficerarna som instrument i utlandstjänstgöringen. De är någon sorts backup – en nödlösning.

Fru talman! De kommer att förbli en nödlösning till dess de politiska beställarna utsätter myndigheten för ett tillräckligt tryck på den punkten. Är försvarsministern beredd att vara delaktig i ett sådant tryck?

Anf. 70 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Jag har i grunden en något mer positiv ansats än Allan Widman. Jag ser inte det som det allt överordnade att sätta tryck på till exempel myndigheter för att få något utträttat. Jag tror faktiskt att Försvarsmakten har en ärlig ambition. Jag kan heller inte, som Allan Widman, se yrkesofficerarna som en kostnad. De är också en tillgång. Vi ska vara försiktiga med att ställa yrkesofficerare mot reservofficerare. Rege-

ringen är tydlig med att man generellt anser att nyttjandet av reservofficerare inom Försvarsmakten bör öka. Både behovet och möjligheterna att i ökad utsträckning använda reservofficerare ges genom uppsättandet av den nordiska stridsgruppen 2008 och 2011.

Jag är den första att beklaga den ryckighet som vi har haft historiskt. Det gäller både utbildning av reservofficerare och utbildning av yrkesofficerare. Allan Widman känner väl till bakgrunden med olika beslut som har fattats om att stänga ned rekryteringen vissa år. Vi har fått en olycklig ryckighet, och jag tror att också försvarsmaktsledningen är den första att beklaga att man vid den tidpunkten ansåg det nödvändigt att ta till.

Jag anser också att det är uppenbart att under omställningsfasen som Försvarsmakten har genomgått har man inte orkat med att i högkvarteret hantera reservofficersfrågorna. Man har haft ett sådant fokus på att leva upp till sitt arbetsgivaransvar för den personal som finns där varje vecka och inte bara någon vecka ibland. Mycket fokus har därför lagts på omstruktureringen och på yrkesofficerarnas situation. Jag kan tycka att det är beklagligt ur reservofficerarnas synpunkt, men jag anser att det är förståeligt att Försvarsmakten har känt att man måste ta det ansvaret.

När överbefälhavaren skriver handbrev till landets reservofficerare menar jag att det inte är en maskeringsmanöver som pågår. Det är en ärlig vilja att få till stånd en kommunikation med reservofficerskåren. Jag tror att det finns en ärlig ambition i försvarsmaktsledningen att försöka ta igen det som har varit eftersatt när det gäller arbetet med reservarna.

Det finns många reservare i den generation som Allan Widman och jag tillhör som säkert har tyckt att de har blivit dåligt behandlade av Försvarsmakten. Man är anställd, man har haft sin tjänstgöringsskyldighet, man har åkt på sina övningar och sedan helt plötsligt är man inte så mycket mer värd än papperet som det var skrivet på. Det finns ingen tjänstgöringsskyldighet. Det finns inga uppgifter. Förbanden är borta, och man får knappt ens ett brev från sitt hemregemente. Jag tror att det finns många reservare som tycker att frågorna har hanterats på ett dåligt sätt. Jag utesluter inte att de har rätt. Det finns all anledning att lägga ett ökat fokus på frågorna så att morgondagens reservare känner den uppskattning och motivation de är värda.

Anf. 71 ALLAN WIDMAN (fp):

Fru talman! All personal i Försvarsmakten är värd uppskattning på olika sätt. Det är bra att försvarsministern uttalar den uppskattningen.

Samtidigt är det ett huvudansvar för oss som befinner sig på den politiska sidan, beställare av verksamheten, att försöka fokusera på det ansvar vi har gentemot skattebetalarna att vi får maximal valuta för de pengar som satsas på området.

Nu säger försvarsministern att han har tilltro till Försvarsmaktens vilja att tillvarata reservofficerare som ett aktivt instrument i den framtida planeringen. Min tillförsikt är något mindre. Jag tror att det finns, av alldeles naturliga skäl, en tendens i denna myndighet som leds av yrkesofficerare i allt väsentligt och har yrkesofficerare som aktiv personal, att i första hand se just till den egna personalkategoriens intressen och argumentera lite med den utgångspunkten.

Jag tror inte att det på sikt är tillräckligt att försvarsministrar, oavsett partitillhörighet, säger att de ser positivt på reservofficerare. Det måste byggas upp ett tryck.

Tittar man på de planer som roterar i Försvarsmakten, till exempel framtida mekaniserade bataljoner, är det alldeles uppenbart att reservofficerarna är en liten och obetydlig del i dessa planer. Jag har uppgifter som säger att medan det i en mekaniserad bataljon ska finnas 112 yrkesofficerare planerar man för enbart fyra reservofficerare. Det är den typen av signaler som gör att jag inte kan känna samma tillförsikt som försvarsministern.

Jag har ställt frågan en gång om försvarsministern är beredd att medverka till att sätta ett större tryck på myndigheten i de här sammanhangen. Jag vill gärna upprepa frågan eftersom jag inte känner att jag fick ett alldeles tydligt svar i alla delar.

Anf. 72 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Om svaret var otydligt kan det möjligen bero på att frågan var otydlig. Vad betyder ”sätta tryck på”? Betyder det att jag ska skälla på ÖB, att jag ska ta personalchefen i örat eller att jag ska stå i riksdagens talarstol och vara bekymrad – precis som jag nyss var?

Min uppfattning är inte att försvarsmaktsledningen ska se till någon speciell personalkategoriens intressen. Försvarsmaktsledningen ska – och det borde också Allan Widman göra – se till verksamhetens intressen. Försvarsmaktens operativa behov och Försvarsmaktens krav är det som måste vara dimensionerande. Det gäller även för personalfrågorna. Det är verksamheten som ska vara styrande. Det har varit alldeles för mycket av kategoritänkande. Om det är något jag vill sätta tryck på så är det att komma bort från det. Det gäller att inte fastna i identiteter, yrkesidentiteter och kategoritänkande utan att försöka se till verksamhetens krav.

Det är bara att lura sig själv om man hävdar att det går att fortsätta med en volym reservare som fyller samma funktion i försvaret som de alltid har gjort när vi går från ett invasionsförsvaret på 800 000 man till ett insatsförsvaret. Det är alldeles självklart att behovet av reservofficerare och inte minst av värnpliktiga befäl på olika nivåer i det gamla invasionsförsvaret var av en helt annorlunda magnitud än vad vi nu står inför.

Med detta sagt anser jag fortfarande – och jag har sagt att också regeringen anser det – att reservarna har en oerhört viktig funktion att fylla också i det nya försvaret. Just det som var en tillgång i invasionsförsvaret är en tillgång i insatsförsvaret, nämligen kombinationen av militära och civila kompetenser. De är inte minst viktiga i den internationella verksamheten. Därför ser jag ett tydligt utrymme för reservare också i insatsförsvaret. Det är mot den bakgrunden som jag anser att strävan ska vara att ställa krav på beredvillighet att delta i internationella operationer om man anställs som reservare. Det finns en del arbetsrättsliga aspekter kring detta som kan behöva övervägas. Det finns frågor om huruvida detta ska lösas avtalsvägen eller om det är något som borde författningsregleras.

Min grundinställning är att om man tar anställning i det svenska försvaret ska man också vara beredd att delta i internationell verksamhet.

Anf. 73 ALLAN WIDMAN (fp):

Fru talman! Just för att min interpellation inte skulle uppfattas som ett stöd för en särskild kategori eller att jag tillmötesgår intressen som reservofficerarna representerar inledde jag med att säga att det inte är dagens reservofficerare som är det viktiga. Det är de som komma ska, för det är de som kommer att tjänstgöra i internationella operationer, om det nu ges tillfälle till detta.

Därför är det för mig ganska ointressant att antalet reservofficerare totalt i landet – vi har ju ca 12 000 totalt – kommer att minska. Våldigt många av dem är inte i den åldern och har inte den utbildningen eller de möjligheterna att delta i internationell tjänstgöring som de nya unga reservofficerarna har.

Reservofficerarna i sig representerar en oerhörd flexibilitet, som jag vet att överbefälhavaren och den nuvarande och föregående försvarsministern har efterlyst, nämligen möjligheten att använda resurser när de verkligen behövs men sedan inte behöva betala för dem när de inte behövs. Dessvärre har vi en verksamhet som går upp och ned, från 3 000 som ska utbildas till 10 000 som ska utbildas. Tar man då höjd för det maximala arbetsutnyttjandet de år det är ett sådant och anställer yrkesofficerare för att klara alla de arbetsuppgifterna kommer man att ha en överkapacitet de kommande åren. Detta tror jag att försvarsministern mycket väl känner till.

Försvarsministern frågar mig – jag är inte någon expert på området – vad man gör för att sätta tryck på en myndighet, hur man skapar ett sådant tryck. Ja, en del är naturligtvis den politiska debatten. Men försvarsministern har också i sin hand en lång rad andra instrument, allt från att skriva propositioner till att författa regleringsbrev och motsvarande. Jag kan inte annat, fru talman, än hoppas att han tar alla de möjligheter han har i anspråk för detta goda syfte.

Avslutningsvis vill jag önska honom och presidiet en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 74 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Om det är så att den politiska debatten är det som sätter tryck kan vi konstatera att Allan Widman och jag just har gjort detta genom att ha detta samtal i kammaren två dagar före julafton. Jag utesluter inte alls att jag i min egenskap av försvarsminister också på andra sätt ska kunna bidra till att föra de här frågorna framåt. Men det är någonting som jag inte gör ensam utan i förtroendefull samverkan med den majoritet som finns i riksdagen och riksdagens försvarsutskott.

Med detta ber jag att få tillönska interpellanten en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 75 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Christer Nylander har frågat mig om jag avser att genom en tydlig tidtabell konkretisera planerna för en utbyggnad av E 22 och i så fall när.

Låt mig börja med att säga att frågan om E 22:s utbyggnad har varit ett ofta återkommande ämne under mina första månader som statsråd. Jag har varit på besök i Skåne och i Kalmar och på plats fått beskrivningar av problematiken med den nuvarande vägstandarden. Jag har också fått skriftliga frågor från riksdagsledamöter och olika påstötningar om E 22. Genom detta kan jag försäkra Christer Nylander att jag är väl medveten om de starka önskemål om en utbyggnad av E 22 som finns i sydöstra Sverige.

Trots denna tydliga regionala prioritering är jag inte beredd att i dag tillmötesgå Christer Nylanders önskemål om en tidtabell för den fortsatta utbyggnaden av E 22. Orsaken till det är att riksdag och regering har beslutat att ha en sammanhållen process för prioritering av väg- och järnvägsåtgärder, där beslut ska grundas på analyser av effekter och kostnader. Regeringen har nyligen tagit första steget i denna process genom att ge ett antal myndigheter i uppdrag att utarbeta ett underlag för en kommande proposition om infrastruktur. När riksdagen sedan beslutat om propositionen kommer vi att komma in i ett skede då vi mer konkret diskuterar prioritering av olika åtgärder, innan regeringen slutligen fastställer de nationella väg- och järnvägsplanerna.

Regeringen har även gett Vägverket i uppdrag att revidera den nu gällande nationella väghållningsplanen för perioden 2004–2015. Vi får genom det en bättre kvalitet på kostnadsberäkningarna för olika vägprojekt. Vägverket ska inkomma med ett förslag till reviderad plan senast den 18 juni nästa år.

Det är min fasta övertygelse att vi får en mer effektiv användning av statens medel genom denna sammanhållna process, jämfört med om vi hade en ordning där regeringen fattade separata beslut för varje större väg i landet.

Anf. 76 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret.

Jag bläddrade i en fotobok häromdagen, och där var fullt med flygbilder från det tidiga 1900-talet. Det blev så tydligt när jag tittade i den boken att de allra flesta hus och andra verksamheter var väldigt koncentrerade till de platser där det fanns vägar. Jag tror att den utvecklingen har blivit ännu tydligare de senaste 100 åren.

Ett tydligt exempel får man om man tittar på E 6:an, längs västkusten och inte minst skånska västkusten, där samtliga städer i närheten där har stark befolkningstillväxt men också en bra ekonomisk tillväxt.

*Svar på
interpellationer*

Jag tror att den utvecklingen skulle kunna vara möjlig också i sydöstra Sverige, men då krävs det att man gör den infrastruktursatsning som behövs, nämligen bygga ut E 22 till motorvägsstandard av mycket hög kvalitet.

Jag har i denna kammare debatterat E 22 många gånger och också ställt en del skriftliga frågor, till den gamla infrastrukturministern men också till den nya. Det känns väldigt positivt att vi nu har en ny regering, som så tydligt slår fast att det finns ett klart samband mellan infrastruktursatsningar och tillväxt och som prioriterar den typ av satsningar som ger tillväxt. Den har också en väldigt stark betoning på att alternativa finansieringsformer är någonting som man är beredd att pröva. Jag är mycket glad för att vi har den regeringen nu.

Jag är också mycket tacksam för att statsrådet tidigt under sin tid i den nya regeringen gjorde en resa till både Skåne och andra delar där E 22:an är viktig. E 22 är väldigt viktig, för nordöstra Skåne, för hela Skåne, för sydöstra Sverige och för hela Sverige. Vi pratar om en region som har en fantastisk tillväxtpotential, och jag tror att det är viktigt för hela Sverige att vi tar vara på alla starka regioners chanser att bidra till den svenska tillväxten och till den tillväxt av nya jobb som Sverige verkligen behöver.

Därför tror jag att det är särskilt brådskande att göra satsningarna på att bygga ut E 22:an just nu. Vi har en situation där Öresundsregionen håller på att ta form och där det hela tiden finns en risk att den danska sidan går starkare än den svenska. Därför är det ett starkt svenskt intresse att se till att E 22:an byggs ut, att vi tar vara på Öresundstillväxten och att den också till stor del landar i den svenska delen av regionen.

Det finns också ett starkt regionalt tryck på att E 22:an ska byggas ut snabbt, och vi är många som är väldigt bekymrade över att vi har ett antal förlorade år bakom oss, där många löften har getts men samtliga har svikits.

I svaret hänvisar statsrådet till regeringens beredning. Ja, det är klart att man måste ha den här viktiga processen, och jag har all förståelse för att beredning måste ske. Men det finns också en rimlig anledning att begära att E 22 får en gräddfil i den här beredningen. Jag ska ge tre skäl till att E 22 är speciell och därför också borde behandlas i en speciell regeringsberedning.

För det första har pengar redan varit avsatta för utbyggnad av E 22:an till motorvägsstandard, men den gamla socialdemokratiska regeringen drog bort de pengarna och gav dem till det så kallade Trollhättepaketet. Därför finns det ett statligt ansvar för att tillrättalägga detta.

För det andra finns det i regionen en stark beredskap för att omvandla varje liten positiv signal från regeringen till konkret utveckling av en motorväg. Redan finns det ett bolag, E 22 AB, som är berett att utföra förarbetet väldigt snabbt och se till att vi kan få en snabb byggstart.

För det tredje är det utvecklingen av Öresundsregionen, där den svenska sidan måste stärkas.

Därför är det, fru talman, många i sydöstra Sverige som väntar på och längtar efter ett klartecken från regeringen. Jag har full respekt för regeringens interna processer, men jag måste fråga statsrådet: Anser inte regeringen och statsrådet att det finns anledning att ge hanteringen av E 22:an en särskild gräddfil?

Anf. 77 YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret och Christer Nylander för en angelägen interpellation. Men jag tycker att det är ett ganska ynkligt svar. Vi får ju inga besked.

Nordöstra Skåne har goda förutsättningar för utveckling och tillväxt, och vi har sett rekordmånga nya företag startas under de senaste åren. Men för att man ska kunna fortsätta att utvecklas på ett positivt sätt krävs det att vissa viktiga fundament finns på plats. Det är förstas en sund ekonomi, låg inflation, god tillväxt. Det är högre utbildning – Högskolan i Kristianstad är extremt viktig. Men det är också infrastrukturen, och där är E 22:an otroligt viktig.

Vi socialdemokrater tvingades flytta ut E 22:an ur den nationella väghållningsplanen. Det var vi inte glada över, och vi har arbetat för att återställa det. I somras kunde vi socialdemokrater, i regeringsställning, lova att flytta tillbaka E 22:an in i planen och se till att utbyggnaden prioriterades. Dessvärre är vi inte längre i regeringsställning, men vi förstår samma politik också i opposition som vi gjorde då. Det betyder att i vårt budgetalternativ finns det pengar avsatta som möjliggör att man kan flytta tillbaka E 22:an in i väghållningsplanen. Vi ligger en dryg miljard högre än regeringen. Hade riksdagens kammare den gångna veckan röstat för vårt budgetalternativ hade det funnits resurser för att starta en utbyggnad av E 22:an redan under nästa år.

Jag har naturligtvis full förståelse för att man måste göra prioriteringar. Och det akuta läget på E 6:an är naturligtvis en viktig fråga att ta hänsyn till och som måste lösas å det snaraste. Men också när man tittar på detta spelar det förstås roll hur mycket pengar som man prioriterar för vägsatsningar under de kommande åren. Och där är det inte särskilt imponerande med de få miljoner som den borgerliga regeringen har lagt till.

Som Christer Nylander sade har den här frågan debatterats tidigare här i kammaren. Jag tog fram ett av de protokollen. I en av de tidigare debatterna – jag tror att det var för ett och ett halvt år sedan – sade just Christer Nylander, som företrädare för den borgerliga alliansen, så här: ”Den borgerliga alliansen står samlad. Vi vill se en snabb utbyggnad av E 22.”

Min fråga till statsrådet Åsa Torstensson är: Stämmer det? Står den borgerliga alliansen samlad bakom en snabb utbyggnad av E 22?

Anf. 78 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Jag vill också tacka för att jag har fått möjlighet att vara med i den här diskussionen. Det är inte den första, och det kommer inte att vara den sista. Det vet jag redan eftersom jag också har interPELLERAT, men mitt svar får jag någon gång i slutet av januari. Deltagarna här är, om de har möjlighet, välkomna vid det tillfället också, om de tycker att de kan tillföra något eller vill få lite mer information i ärendet. Jag tänker därför försöka att vara lite mer översiktlig och inte inrikta mig på en del av de frågor som jag har ställt i min interpellation.

Jag tycker till att börja med att det är bra att statsrådet är ute i landet, inte minst att man åker utefter E 22:ans sträckning för att se hur behoven och önskemålen ser ut. Jag tycker att vi har haft en ganska bra politisk samstämmighet utefter E 22:an om E 22:ans behov av både upprustning och nydragningar.

Tyvär har vi många gånger haft svårt att kunna synas i den prioritering som har varit nödvändig. Jag var inte speciellt glad när vi hamnade i den situationen att vi var tvungna att ta bort en del av de investeringar som redan var planerade. Men genom ett träget arbete och bra argumentation fick vi ju tillbaka E 22:an i diskussionen och i planerna nu i somras. I den delen vill jag instämma i vad Ylva Johansson här har sagt. Jag tänker inte återupprepa de delarna.

Jag kan konstatera att tonläget när det gäller den här interpellationen är lite annorlunda än det var gentemot den tidigare regeringen. Jag tycker trots det att det är mycket bra att E 22:an kommer upp till diskussion på det här sättet, så att vi kan få diskutera den. Behovet av den kan inte överskattas, och då menar jag hela dess sträckning, från Malmö upp till Norrköping. Den är en del i det stamvägnät som vi har.

Jag har då en fråga. Jag ser med oro på den diskussion som nu förs. Man säger att man ska gå igenom inte bara behovet av E 22:an. Om jag har förstått det rätt ska man alltså gå igenom behovet av vägar över huvud taget i Sverige. Då vill ju inte jag att vi ska hamna i den situationen att E 22:an inte får den prioritering när det gäller de framtida satsningarna som är nödvändig. Därför är jag naturligtvis angelägen om att vi från statsrådets sida ska kunna få positiva besked där man också kommer att säga att det inte bara handlar om ord, utan man har för avsikt att också gå över till handling när det gäller att upprusta och nyinvestera i E 22:an.

Anf. 79 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Tack för de inledande inläggen med anledning av E 22:an! Jag tror att det är väldigt viktigt att vi nu för en öppen debatt om vägsatsningar i det här landet, som en viktig del just för att skapa tillväxt i alla dess delar, för nya jobb och bra företagarklimat. Det har ju varit en viss avsaknad av intresse från Socialdemokraterna under de år som Socialdemokraterna har haft möjlighet att just lyfta in vägar som en viktig del för att skapa bättre förutsättningar för jobb och företagande. Så jag uppskattar verkligen det här engagemanget.

Christer Nylander! Jag har valt att prioritera just att åka runt till områden som har vägar som är en viktig del i regionförstoring. Där finns det också akuta situationer med tanke på nyinvesteringar. Det finns ett tryck från företag på att man ska ha bra infrastruktur. Därför är det väldigt värdefullt att också sätta in E 22:an i en nulägesituation. Och därför har jag med stort intresse tagit emot alla olika intresseorganisationer och kommunala och regionala företrädare som väldigt tydligt har lyft upp E 22:an och vikten av att den blir prioriterad. Och när vi då, som regering, väljer att göra en översyn och ger Vägverket ett uppdrag att komma med en reviderad plan till juni nästa år är det en positiv åtgärd, just för att man ska se hur aktuella planerna är, framför allt när det gäller ekonomi och tid.

Ylva Johansson! Det går ju snabbt att komma i opposition och glömma bort vilka möjligheter som du har haft med budgetansvar och som statsråd att just lägga prioritet på vägar. Det är snarare så att ni har prioriterat bort vägar, prioriterat bort vägarnas roll i att skapa tillväxt i det här landet. Därför sitter vi med dubbla problem, höll jag på att säga. Regeringen visade då brist på intresse för att lägga resurser på underhåll av befintliga vägar, vilket jag också möter parallellt med uppvaktningen

om E 22:an. Det handlar om behovet av att skapa bättre förutsättningar för att behålla en bra standard på de vägar som vi redan har investerat i. Så det hade kanske sett bättre ut, Ylva Johansson, om Ylva Johansson som statsråd hade lagt ett engagemang i E 22:an i stället för att göra det i ett vallöfte i valrörelsen. De vallöftena känner jag nämligen igen. Och jag har följt dem under väldigt många år när det gäller andra vägsträckningar i det här landet.

Vad gäller Krister Örnfjäder tror jag att det är jätteviktigt med de möten som vi har haft med de regionala företrädarna. Det är precis som du säger. Det är en politisk samstämmighet. Man har också en samstämmighet när det gäller vikten av att möta de nya intressenterna med nyetableteringar och så vidare. När man utifrån ett regionalt perspektiv får vara med och göra prioriteringar är det också en styrka när det gäller att faktiskt driva den här processen så att det återigen blir aktuellt med E 22:an och en utbyggnad.

Men jag hänvisar trots detta, när Krister Örnfjäder efterfrågar ett beslut i dag, till att låta Vägverket ha sitt arbete nu. Det handlar ju om det samlade underlaget där E 22:an finns med i andras prioritering, i en tidsplan och en ekonomisk hantering. Det tråkigaste är att vi nu sitter i en situation där varken ekonomi eller tidsplan håller. Då blir det väldigt svårt för de regionala och kommunala företrädarna att skapa förutsättningar för ökad tillväxt där man också är ansvarig för den samlade näringslivskulturen. Låt översynen ha sin gång!

Anf. 80 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Jag är mycket glad att det är flera som deltar i den här debatten, inte minst för att Ylva Johansson citerar så kloka saker som jag har sagt i tidigare debatter. Det finns säkert många andra skatter att hitta i riksdagens protokoll.

Jag är väldigt glad för att Socialdemokraterna är offensiva just nu i den här frågan. Det hade varit lite mer klädsamt att vara det några år tidigare. Man kom med ett löfte under sommaren, några veckor före valet, om att E 22:an nu skulle byggas ut. Det har vi hört så många gånger förut. Det har kommit så många löften från den gamla regeringen, och varje gång har löftena brutits. Ylva Johansson var ju själv med och fattade beslut om att E 22:an skulle lyftas ut den gången när grävskoporna i princip redan var på väg fram. När man nu höjer tonläget och kräver något av den nya regeringen ska man väl fundera på varför det inte har hänt något under alla de år man har haft på sig och varför man kräver att den nya regeringen ska ha löst allting på några veckor.

I s-budgeten nämns inte E 22:an även om det framhålls här. Det är en mycket svag budget. Dessutom finns pengarna till infrastruktursatsningar bara där eftersom man säger nej till att betala ut gårdsstöd till Sveriges bönder nästa år. Inte en krona ska de få nästa år, enligt s-budgeten. Det är på det sättet som man finansierar vägutbyggnader. Det ger inte någon särskild trovärdighet i de satsningar på infrastruktur som man säger att man gör.

Därför är det viktigt att vi har fått en ny regering som verkligen slår fast i sin budget att det nu är satsningar på tillväxt och infrastruktur som görs, också att man öppnar upp för PPP-lösningar. E 22:an är nog utredd. Det finns planer. Grävskoporna var som sagt nästan framme förra

gången när den gamla sosseregeringen tog bort det, blåste bort allting och med ett penndrag tog pengarna till Trollhättepaketet. Det är också ett skäl att behandla E 22:an på annat sätt än alla andra väginvesteringar. Staten har ett ansvar att ställa i ordning det som förra regeringen ställde till med.

Med en julklapp från ministern i dag, eller möjligen ett nyårslöfte så småningom, skulle arbetet med E 22:an kunna vara i gång redan 2008 för att det är så väl förberett. Det finns, som jag sade tidigare, ett privat och offentligt gemensamt ägt bolag som är berett att vid första beslut från regeringen göra alla de förberedelser som krävs för en snabb igångsättning av en utbyggnad till motorvägsstandard genom en PPP-lösning.

Bolaget som ägs av Handelskammaren Region Skåne och många andra kommuner har de här förberedelseplanerna på gång och är beredda att sätta i gång så fort ett besked kommer från regeringen. Det gör att det 2008, om allt fungerar som det ska, skulle kunna lukta asfalt i de orter som ligger längs E 22:ans nya motorvägssträckning.

Det finns också en väl motiverad anledning till att E 22:an får den här gräddfilen. Jag tog upp det i mitt förra inlägg, och jag tror också att de socialdemokrater som deltar i debatten delar den synen. E 22:an är en strykpåse. Den har strukits bort av den gamla regeringen. Det är viktigt att Sverige stärker sin sida i Öresundsregionen för att ta till vara den tillväxtkraft som finns där. Den nya regeringen betonar väldigt mycket vikten av företagsamhet, nya företag som växer och nya jobb som kommer till. Därför borde E 22:an vara mycket högt prioriterad att få en särskild gräddfil.

Jag vill slutligen säga att det finns en stark optimism i de regioner i Sverige i dag som är berörda av E 22:an. Optimismen beror på skrivningarna i den nya regeringens budgetproposition. Optimismen finns tack vare den nya öppna synen på PPP-lösningar som den nya regeringen har och som den gamla inte orkade med. Optimismen stärktes ytterligare tack vare att statsrådet så tydligt markerade att de första dagarna ville hon se E 22:an och andra viktiga vägsträckningar live och se vilket behov som finns. Nu väntar vi bara på beskedet.

Anf. 81 YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! När jag var statsråd var jag med och fattade beslutet om att prioritera Trollhättepaketet. Jag tycker att det var ett riktigt beslut, men det var inte roligt att flytta ut till exempel E 22:an ur den nationella planen. Därför har vi successivt arbetat med att kunna återföra den.

I den regering där jag var med hade vi en infrastrukturminister som lovade att återföra E 22:an, att prioritera E 22:an och satsa pengar på det. I den regering där jag var med hade vi en statsminister som lovade att prioritera E 22:an och påbörja en utbyggnad.

Statsrådet säger att hon uppskattar vårt engagemang. Det är bra. Vi uppskattar också att statsrådet besöker verkligheten, lyssnar på de olika företrädarna och får en förståelse för hur viktig E 22:an är. Men det är klart att jag också kräver att Åsa Torstensson nu i sin roll som statsråd agerar.

Nu är det ni som har regeringsmakten. Men i er första budget finns det inga nya pengar till vägsatsningar. Nu är det ni som har regeringsmakten, och nu kan inte infrastrukturministern i den borgerliga regeringen lova eller ge besked om att E 22:an är prioriterad. Jag noterar att Åsa Torstensson inte svarar på min fråga om i fall det stämmer som Christer Nylander sade före valet, att borgerligheten stod samlad bakom en satsning på E 22:an.

Jag håller med Christer Nylander om att E 22:an redan är utredd och inte behöver genomgå långa nya utredningar. Den är färdig att kunna sättas tillbaka i den nationella planen, under förutsättning att man satsar pengar på det. Man måste våga göra de prioriteringarna. Man längtar efter PPP-lösningar som skulle kunna trola fram de pengar som inte den borgerliga alliansen klarar av att prioritera i sitt eget budgetförslag. Vägen ska ju betalas, även om den betalas med en annan konstruktion. PPP kallas ibland för BBK, barnen betalar kalaset. Det är ju ett sätt att skjuta kostnaden framåt. Jag vill inte utesluta att man diskuterar andra lösningar, men vi ska inte tro att det blir billigare eller enklare med den sortens lösningar.

Fru talman! Det här är en intressant debatt. Avslutningsvis vill jag önska statsrådet, interpellanterna och Krister Örnfjäder god jul och gott nytt år.

Anf. 82 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Statsrådet säger att det har saknats engagemang från Socialdemokraterna och att ingenting har gjorts. Det är ju inte riktigt sant. Jag kan hålla med om att det har gjorts för lite, men om man åker utefter vägens sträckning kan man se att det har gjorts saker. Men, som sagt var, det har gjorts för lite, och det är det som är problemet.

Det var det som hände när man tog bort ett antal projekt för ett par år sedan. Det var felände bitar på vägens sträckning som behövde åtgärdas, och vi tycker att de verkligen ska åtgärdas för att den här vägen ska kunna motsvara de krav som man har rätt att ställa på en Europaväg.

När man säger att man måste ha en genomgång för att man behöver ha med andras prioriteringar i värderingen av nödvändigheten av E 22:an blir jag lite orolig. Jag undrar då vilka de andras prioriteringar är. Man har varit ute i verkligheten. Man har träffat dem som bor utefter vägen. Det är ju där man har fått informationen, och det är den informationen som jag tycker ska ligga som grund för beslutet, inte andras prioriteringar.

Då tror jag att vi kan hamna i en situation som också berördes här. Ni sade att det som sägs i valet inte är mycket värt. Ska jag bli glad eller ledsen? Ska jag bli glad med den utgångspunkten att det är väldigt många borgerliga ledamöter som var ute i samband med valet och lovade nya vägar både här och där? Ska jag bli glad för att det inte kommer att genomföras för att det inte är värt någonting? Eller ska jag bli ledsen för att man går ut och säger någonting som man inte ska tro på? Jag hoppas att de synpunkter som man har fått från regionen om regionens behov ska vara vägledande när statsrådet ska göra prioriteringen.

Med det vill jag också önska dem som har varit med i diskussionen en god jul och ett gott nytt år. Vi ses på det nya året och pratar, förhoppningsvis, om E 22:an igen.

Anf. 83 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att vända mig till Christer Nylander med anledning av de skrivningar som finns i budgetpropositionen. Jag möter ju också det här engagemanget. Jag har, också tidigare i min roll som oppositionspolitiker, mött företrädare för Sydsvenska Handelskammaren och talat om möjligheten att hitta lösningar med en offentlig–privat samverkan. Det är intressant, och jag tror att det är en bra väg att gå fram.

Vi har en eftersatt infrastruktur i det här landet. Vi har ett eftersatt underhåll. Det krävs otroligt många miljarder för att komma i kapp med underhållet av både vägar och banor så att vi inte kastar bort de resurser vi tidigare har investerat i sådana. Dessutom har vi en infrastrukturplan som går väldigt långt fram i tiden. Det innebär att vi måste skapa förutsättningar att kunna identifiera den infrastruktur där det är möjligt att ha både en offentlig–privat samverkan, där det finns sådana gemensamma intressen, och en regional samverkan. Jag ser detta som en möjlighet både att tidigarelägga och att kunna komma till skott med de tunga infrastruktursatsningar som behöver göras i många delar av landet.

För att det här ska bli bra, för att det ska bli en vinn–vinn-situation, är det väldigt viktigt att staten är en bra part och aktör i detta. Näringslivet har tränat på detta. Man har varit i våra grannländer och konkret genomfört sådant här i både Finland och Norge. Det är intressanta projekt som vi naturligtvis tar del av.

Nu är det prioriterat att se över statens roll och att stärka staten som aktör och part i en offentlig–privat samverkan. Det är ett arbete som är på gång. Dit hör också att se på vilka projekt som framgent kan vara aktuella för en sådan samverkan.

Problemet med Ylva Johanssons argument är att det är lätt att i dag agera, men jag har levt med den förra regeringens alla löften om när vägar ska vara klara, när de ska byggas och så vidare. Jag har erfarenhet av Ylva Johanssons sätt att hantera vägbyggen i det här landet, så om detta kan vi fortsätta att orda resten av dagen.

Problemet är också, Ylva Johansson, att ni socialdemokrater verkligen har lagt ansvaret på kommande generationer att betala dubbelt. Först får de betala för att vi raserar det kapital vi redan har investerat i dyra vägar och järnvägar genom att vi inte har underhållit dessa. Det är väldigt akut i många sammanhang. Sedan, eftersom de viktiga infrastruktursatsningar som krävs i många delar av landet ligger så långt bort i framtiden, blir det nästa generation som får stå för de kostnaderna också. Det är alltså snarare Ylva Johansson och socialdemokratisk politik som har lagt det problemet i kommande generationers knä.

Anf. 84 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att Ylva Johansson inte har någon möjlighet kvar att bemöta det som sägs.

Anf. 85 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Jag delar statsrådets syn att det finns många stora uppgifter för regeringen att ta tag i på detta område. Det finns en skuld att beta av när det gäller underhåll men också när det gäller nya satsningar.

Min linje är dock att jag tycker att det finns flera anledningar att ge E 22:an en särskild gräddfil i den kommande beredningen. Jag har full förståelse för att man måste sköta en sådan beredning ordentligt, men det finns av de skäl jag angett tidigare anledning att ge E 22:an en särskild gräddfil.

Sedan vill jag att de löften som den nya regeringen så småningom ger ska vara sådana löften som också hålls. Vi är många som är trötta på löften som inte hålls. Det kom massor med löften i somras, några veckor före valet, och det har dessutom kommit löften tidigare i den här typen av debatter. Gemensamt för alla dessa löften är dock att de så småningom brutits. Nu vill vi se att den nya regeringen bryter den tråkiga traditionen att bryta löften till skåningar, blekingar, Kalmarbor och andra som är beroende av E 22:an.

Jag vill också säga att det finns en tilltagande optimism, inte minst i Skåne men också i andra delar av sydöstra Sverige, eftersom den nya regeringen så tydligt pekar ut att man tror på infrastruktursatsningar som tillväxtpolitik och också öppnar för nya finansieringsmöjligheter.

Avslutningsvis vill jag tacka statsrådet för det engagemang hon visar i de här frågorna. Jag vill också tacka övriga debattörer och talmannen för debatten. Vi önskar naturligtvis varandra en god jul, men jag skulle dessutom å skåningarnas och andras vägnar önska att statsrådet gav oss antingen en julklass eller ett nyårslöfte om att E 22:an av de skäl jag tidigare angett får en gräddfil i den behandling som kommer framöver.

Allra sist vill jag också överrätta en lista som jag har samlat ihop över massor av skåningar, Kalmarbor och blekingar som ställer upp på kravet att E 22:an snabbt ska byggas ut till motorvägsstandard.

Anf. 86 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att också önska er alla en god jul och ett gott nytt år. Sedan ska jag ta emot bollen från Christer Nylander och säga att ni nog alla skulle bli fruktansvärt överraskade om jag här i riksdagens kammare skulle ge ett nyårslöfte.

Om ett halvår får vi en reviderad plan från Vägverket. Jag är också väldigt angelägen om att få en sådan, just för att ha en tydlig kvalitets- och kostnadsberäkning. Jag är precis som alla ni tre orolig för att planer och ekonomi inte håller. Detta skapar bara frustration och begränsar de lokala och regionala företrädarnas möjligheter att från sitt håll skapa bättre förutsättningar för företag och stärka företagsklimatet i alla delar av landet så att vi kan få nya jobb. Därför ser jag fram emot en hållbar plan. Jag tror att det är viktigt för alla parter och för att vi ska kunna stärka alla delar av landet.

Jag tackar för den här interpellationen. Om jag förstått det rätt kommer det ytterligare i samma riktning på det nya året, och då har vi nya krafter. Fram till dess önskar jag er en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 87 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Catherine Persson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att möjliggöra utbyggnad av väg E 6 mellan Trelleborg och Vellinge med byggstart 2007.

Anders Hansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att bygget ska kunna inledas 2008 i enlighet med Vägverkets nationella plan.

E 6 mellan Trelleborg och Vellinge är ett angeläget objekt. En utbyggnad av aktuellt avsnitt ingår i den nationella väghållningsplanen med planerad byggstart 2006/07.

Det är Vägverkets uppgift att genomföra den fysiska planeringen och därvid finna den optimala utformningen. Utifrån en vägutredning beslutade regeringen den 23 juni 2004 om tillåtlighet enligt miljöbalken att bygga ut väg E 6, delen Trelleborg–Vellinge, till fyrfältsväg inom en viss geografisk korridor. Vägverket har därefter upprättat en arbetsplan som anger den exakta utformningen. Enligt uppgift från Vägverket kommer ett beslut om fastställelse av arbetsplanen att fattas i början av 2007.

Vad gäller genomförandeläget av planerna för 2004–2015 – den nationella väghållningsplanen och länsplanerna för regional transportinfrastruktur – finns en eftersläpning eftersom den tidigare regeringen inte anslagit tillräckligt mycket medel till vägarna. Detta kan få betydelse för den exakta starttiden för objektet.

För att kunna påbörja byggandet av vägsträckan enligt plan tar Catherine Person upp möjligheten till förskottering av medel från Trelleborgs kommun och Region Skåne. Vägverket och i vissa fall regeringen har prövat ett antal förskotteringsärenden och intresset är stort hos kommunerna. Det ekonomiska utrymme är dock begränsat. Vägverket får bedöma om det finns utrymme för ytterligare förskottering. Om så är fallet prövar regeringen slutligen frågan.

Anf. 88 CATHERINE PERSSON (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Åsa Torstensson för svaret, även om det kanske inte var det svar jag hade hoppats på. Jag hade hoppats på ett lite tydligare besked.

Jag tänkte dra ytterligare lite om bakgrunden, så att statsrådet inte ska känna någon tvekan om vilken väg vi pratar om. Ibland kallar man den E 22 ända ned till Trelleborg, och ibland säger man E 6. Det handlar alltså om vägsträckan mellan Vellinge och Trelleborg, de sista 16 kilometerna. Det är en nationell väg, och den är också en stor transportsträcka för europeisk trafik.

I Trelleborg har vi Sveriges näst största godshamn. Det innebär att vi har väldigt mycket trafik på vägen. Det finns också arbetspendling mellan Trelleborg och Malmö. Trelleborg växer. Vi räknar med en ökning med ytterligare 10 % på bara fyra år. Vi har alltså en mycket stark inflyttning, och man kan också vänta sig en ökad arbetspendling till Malmö.

Samtidigt är det en jordbruksbygd. På vägen trängs skördetröskor, traktorer, cyklister, mopedister, arbetspendlare i bil, mc och naturligtvis

långtradare. Det finns 36 avgångar per dygn från Trelleborgs hamn, och cirka en femtedel av all trafik är lastbilstrafik. Det är en mycket stor andel.

Tyvänn är det något jag måste visa. Här har jag dagens tidning, den lokala Trelleborgs Allehanda. En av rubrikerna lyder: ”E6-döden slog till i väntan på beslut.” I går var det ännu en dödsolycka. Det är den tredje dödsolyckan på en månad. Det är en oerhört olycksdrabbad väg.

Åsa Torstensson kommer efter debatten att få ta emot ett helt gäng namnunderskrifter. Det finns 11 185 namnunderskrifter i den särskilda tidningsbilagan. Det finns ytterligare namnunderskrifter, så den totala siffran är närmare 12 000. Då ska man komma ihåg att vi har ett invånarantal på 40 000.

Men den tidigare socialdemokratiska regeringen har inte heller kunnat avsätta pengar till vägen. Vi har dock fått ett löfte från den tidigare ansvariga ministern att om de ekonomiska förutsättningarna finns ska man överväga möjligheten att förskotta medel. Man har uttalat sig positivt om möjligheten att förskotta medel från Vellinge kommun och från Region Skåne så att vägen kan byggas ut. Jag vill betona att detta är en väg som staten och Vägverket har ansvar för.

Då är min fråga till Åsa Torstensson: Är du beredd att fullfölja den planering och det arbete som den tidigare, socialdemokratiska regeringen gjorde, det vill säga att man ska påbörja ett arbete så fort Vägverkets planer är klara under 2007? Varför röstade ni i kammaren inte för vårt förslag om detta för några dagar sedan, då vi faktiskt avsatte 7 miljarder mer i en engångssumma för väginvesteringar för att just kunna påbörja flera objekt? Drygt en miljard under 2007, 2008 och 2009 hade kunnat göra det möjligt att påbörja projekt som E 6 och E 22.

Anf. 89 ANDERS HANSSON (m):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag får hålla med Catherine Persson om att vi väl hade hoppats på en liten julklapp här. Den här vägen har varit uppe på den politiska agendan i Skåne i nästan 15 år. Det finns en arbetsplan som godkändes 1997. Det är nästan tio år sedan. Man har diskuterat vägen fram och tillbaka. Socialdemokrater har lovat och lovat, men man har hållit tunt, som vanligt.

Det är mycket besvärande, för den här vägen är väldigt hårt belastad. Som Catherine Persson nämnde är Trelleborgs hamn Sveriges andra största hamn, godsmässigt räknat. På den väg som finns nu åker ungefär 10 000 fordon per dygn. Av dessa är 2 000 tunga lastbilar.

Lastbilarna ska tampas med skolskjutsar, cyklister, gående och personbilar. Naturligtvis är detta förödande. Det sker dödsolyckor. Det har hänt fyra i år – den senaste ägde rum i går. Det är en slingrig landsväg med två filer. Hastigheten varierar mellan 50 och 90 kilometer i timmen. Det är inte rimligt att man leder så tung trafik på denna väg. Något måste göras.

Från Vägverkets sida har man talat om att kostnaderna med alla olyckor på vägen uppgår till 270 miljoner kronor, räknat från år 2000. Det är mycket konstigt att man trots dessa kostnader inte tar tag i utbyggnaden av vägen. Den ingår i det nationella nätet och är en förutsättning för att vi ska kunna få import av varor från övriga Europa genom

Trelleborgs hamn och för att vi ska kunna exportera varor. Det är därför väldigt viktigt att man ser till att vägen faktiskt byggs.

Min förhoppning är att den nuvarande regeringen, i motsats till den tidigare regeringen, kan ge och hålla ett löfte om att vägen nu ska börja byggas. Min fråga till ministern är: Kan jag berätta för mina väljare som dagligen trafikerar den här vägen att utbyggnaden av denna väg prioriteras av infrastrukturministern? Jag hoppas att hon anser att utbyggnaden av vägen är så viktig för Sverige och för Sveriges handel med gods att vägen kommer att byggas så snart som möjligt.

Anf. 90 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag ska senare möta representanter med anledning av namninsamlingarna. Jag känner stor ödmjukhet inför dem med tanke på situationen – det är en olycksdrabbad sträcka, och många har drabbats. Efter interpellationsdebatten ska jag ta emot alla dessa underskrifter.

Jag känner mycket väl igen den vardag som Catherine Persson beskriver när det gäller den här delen av E 6. När vi pratar om att höja trafiksäkerheten på vägavsnitt är naturligtvis den här typen av väg, där det finns många olika trafikslag på samma väg, det sämsta man kan tänka sig ur trafiksäkerhetssynpunkt. Därför är det viktigt att höja väg- och trafikstandarderna på det här vägavsnittet.

Den situation som vi befinner oss i nu har Catherine Persson i allra högsta grad ett medansvar för. Det är intressant att Socialdemokraterna i dag lägger fram en budget som i princip uppenbarligen rymmer alla vägsträckor i det här landet som tidigare inte var prioriterade. Men det är en eftersläpning, och det var det jag beskrev. Det är därför som jag vill veta både tidsplanen och träffsäkerheten på de ekonomiska planerna för att människor och politiska företrädare som har ambitionen att ständigt skapa utveckling inte hamnar i den situationen att deras planer går i stöpet på grund av att åtgärderna på väg inte kan genomföras.

Det finns objekt som är möjliga att hantera med förskottering. I det här läget finns det en eftersläpning på de planer som vi har just på grund av omständigheter av ekonomisk karaktär. Det finns en pågående diskussion med Vägverket Region Skåne om förskottering. Jag skulle vilja avvakta den diskussionen, med tanke på behovet av att komma i gång med den här viktiga delen av E 6:an.

Anf. 91 CATHERINE PERSSON (s):

Fru talman! Jag tyckte inte att jag riktigt fick ett svar även om jag naturligtvis kan ana en förståelse från statsrådets sida att vägen behövs. Jag vill bara för lyssnarna påtala att det inte är så att vi i vår budget har haft andra pengar att tillgå än vad den borgerliga regeringen har haft, utan det samlade budgetutfallet är detsamma för alla partier i riksdagen. Det handlar om vilka prioriteringar vi har gjort.

Jag vill också säga att innan valet var det flera borgerliga politiker som vi hörde tala om alla fantastiska vägsatsningar som skulle göras. Det som nu händer är att ni inte lägger några pengar i budgeten.

Jag har hört i svaret och hörde i det tidigare svaret att statsrådet återkommer till att det finns en eftersläpning. Det är så. Jag tillhör dem som satt i riksdagen när vi hade ett samarbete med din tidigare partiledare Olof Johansson, som gjorde ett väldigt starkt arbete för att hjälpa till för

att sanera statsfinanserna. Då fanns det inte ett så stort utrymme. Åsa Torstensson vet väl att vi har haft en ganska kärv ekonomi och att det först är nu under senare år som det ekonomiska läget har förbättrats. Nu finns det också andra ekonomiska förutsättningar, och då förväntar vi av den regering som finns att den gör de nödvändiga prioriteringarna.

Då blir det för mig obegripligt, när vi vet att det finns eftersläpning – statsrådet återkommer till det flera gånger – varför ni väljer att rösta nej till våra förslag. Vi föreslog 7 miljarder som en engångsavgift för att kunna frigöra utrymme för ytterligare investeringar på vägområdet som skulle kunna öka investeringarna med ca 1 miljard per år. Varför röstade ni nej till det?

Sedan måste jag också ställa en fråga. Jag blir lite orolig. Jag kan förstå att ni vill gå igenom hela vägplanen, för det sker förändringar hela tiden. Men icke desto mindre är det så att E 6:an ligger väldigt långt fram i planeringarna. Jag hoppas verkligen att vi inte ska behöva vänta på nya utredningar så att det går ett par år till. Då kommer ännu flera människor att förolyckas. Nu är det faktiskt inte brist på pengar som är det avgörande, utan nu handlar det om välviljan att prioritera och besluta.

Jag vill också förvissa mig om att man inte stoppar in det här i något slags försök med en PPP-lösning. Vi hade häromveckan en frågestund där frågan ställdes till statsministern. Han kommenterade det allmänt och sade att det var en viktig väg. Han sade också att det var möjligt med en PPP-lösning men att det skulle ta lång tid. För mig är det inte ett alternativ. Det alternativet finns att om Vägverket inte har pengar kan vi få tillstånd från regeringen att förskotta i så fall, vilket är en generös åtgärd för Vellinge, Trelleborg och regionen. Men det kan inte begravas i något ideologiskt projekt om att det privata näringslivet ska gå in och investera. Då tappar vi väldigt mycket tid.

Jag frågar igen: Varför röstade ni inte med de förslag som vi hade för några dagar sedan om ytterligare medel med tanke på att Åsa Torstensson hänvisar till att ekonomin är det som tryter? Är ni beredda att fullfölja de förslag som kom från den tidigare regeringen om att lägga in det här i den plan som ligger och eventuellt också förskotta om det skulle finnas behov av det?

Anf. 92 ANDERS HANSSON (m):

Fru talman! Jag ska inte göra den här diskussionen mycket längre. Jag tror att både Catherine Persson och jag har fått fram för ministern vikten av att vägen byggs ut. Jag vill passa på att samtidigt ge en eloge till ministern för att hon beger sig ut i landet och tittar på vägarna. Kanske kan den här vägsnutten, E 6:an mellan Trelleborg och Vellinge, få ett besök av ministern. Jag är egentligen lite rädd för att föreslå det, för om ministern ger sig ut på vägen riskerar hon livet, och det skulle jag inte vilja att hon gör. Men jag kan lotsa henne på bakvägarna på E 6:an så att vi kan titta på vägen.

Jag vill gå tillbaka till Catherine Perssons myckna tal om budgeten, att Socialdemokraterna satsade 1 miljard, eller hur mycket det nu var, för att göra om vägarna. Jag kan tycka att det är konstigt att man tio år efter det att vägen är uppe till diskussion börjar lova att nu ska minsann vägarna byggas ut. Under de här tio åren har ingenting hänt, och det är det som är problemet. Nu måste vi med den nya regeringen, som jag har stor

tilltro till, börja inse att den här vägsnutten måste prioriteras. Vi talar om 15, kanske 16, kilometer. Den är en del av det nationella nätverket, som är så viktigt för godstrafik.

Jag blev också lite orolig när jag läste i svaret att vi skulle revidera planerna, det vill säga de nationella väghållningsplanerna och länsplanerna för regional transportinfrastruktur, den 18 juni 2007. Jag tänkte fråga ministern en sak bara för att vara på den säkra sidan. När de här planerna ska revideras är min förhoppning naturligtvis att detta inte ska medföra någon försening av utbyggnad. Skulle ministern kunna svara på om man väntar på den här revideringen eller om man anser att E 6:an faktiskt är ett så viktigt projekt att vi inte behöver revidera det utan redan har fastslagit att det är av nationell vikt?

Anf. 93 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Den här regeringen, bestående av fyra allianspartier, har fått mandat att genomföra åtgärder för att människor ska komma i arbete, minska utanförskapet så att folk kan gå från arbetslöshet till arbete. Det gör att vi får en bra budget som innebär att folk bidrar till utvecklingen i det här landet, och därmed ges det också utrymme för kommande reformer som behövs. Den budgeten röstade Catherine Persson emot. Hon röstade mot satsningar på arbete, mot satsningar på att skapa jobb för människor som lever i utanförskap och mot satsningar på företagandet.

Vad gäller satsningarna på vägar säger regeringen att vägarna är viktiga för att skapa tillväxt i alla delar av landet. Med tanke på bristen på satsningar på infrastruktur och underhåll av våra vägar är det avgörande att vi går igenom de planer som finns i dag. Vi behöver ha kontroll över vad det är för tidsplaner och ekonomi som gäller, så att vi inte gör dubbel-fel som innebär att kommande generationer får betala dubbelt för vägar som inte har underhållits och riskerar att rasera om vi inte sköter dem och för bristen på tidigareläggning av nyinvesteringar. Detta är svaret på varför det finns olika budgetar för riksdagen att hantera.

Vad gäller satsningen på E 6 mellan Trelleborg och Vellinge och OPS-diskussionen har det inte varit några diskussioner om vilka investeringar som över huvud taget kan vara lämpliga för offentlig-privat samverkan. E 6 har över huvud taget inte varit med i diskussionen. Den har inte heller tagits upp vid uppvaktningar från Region Skåne. Både Region Skåne och andra parter har ju uppvaktat oss om möjligheten till OPS-lösningar för att få fart på andra investeringar.

Som sagts finns E 6 med i de planer som är antagna. Jag återkommer till Catherine Perssons frågeställning om möjligheten till förskottering. Den diskussionen pågår, och jag vill avvakta diskussionen mellan företrädarna för regionen och Vägverket.

Anf. 94 CATHERINE PERSSON (s):

Fru talman! Jag ska inte bemöta Åsa Torstensson alltför mycket när det gäller de arbetsfrämjande budgetbesluten. Vi hade andra förslag än de som regeringen presenterat. Vi kan inte riktigt se hur färre åtgärder ska kunna ge bättre möjligheter, men det är en annan debatt.

Vi har gjort andra prioriteringar. Regeringen har till exempel valt att lägga fram förslag om att sänka förmögenhetsskatten framöver i stället för att satsa pengarna på vägar. Det tycker inte vi är en bra variant. Ni har

valt andra åtgärder och har uppenbarligen tyckt att vägarna får vänta ett tag. Det tycker inte vi.

Jag vill igen påminna – och jag riktar mig till Anders Hansson som är ny i riksdagen – om att det för inte så hemskt många år sedan var väldigt ont om pengar. När jag var ny i riksdagen hade vi sparpaket på över 100 miljarder. Nu har vi ett överskott i finanserna, så du kommer ur det perspektivet till riksdagen i ett mycket gynnsamt läge. Sedan har alla tider sina utmaningar. Men det har varit tufft ekonomiskt, och det är också det som gör att det finns en del eftersläpningar. Av just det skälet har vi valt att lägga de pengar som nu finns att hantera just på vägarna, där vi ser att det finns ytterligare behov.

Jag ska ställa en sista fråga till Åsa Torstensson. Innan jag gör det vill jag säga att Åsa Torstensson naturligtvis är välkommen till Trelleborg, om hon bedömer att det behövs ytterligare studier på plats för att förstå förutsättningarna. Det viner rätt bistert om öronen när man står vid vägkanten beroende på den omfattande trafiken.

När bedömer Åsa Torstensson att det kan ges definitivt besked om ifall det kommer att ges medel till E 6, och när kan byggstart ske? Jag förväntar mig att det blir inom en ganska snar framtid.

Tack för debatten och god jul!

Anf. 95 ANDERS HANSSON (m):

Fru talman! Jag vill avsluta min del i interpellationsdebatten med att önska infrastrukturministern en god jul och ett gott nytt år. Välkommen ned till Skåne! Catherine Persson och jag lotsar gärna omkring dig därnere.

Slutligen vill jag bara poängtera att insamlingen av namn kommer att överlämnas till ministern vid tillfälle. Det är alltså över 11 000 namnunderskrifter, så vägen är väldigt viktig för vår region och, menar jag, för hela Sverige.

Anf. 96 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att önska Anders Hansson och Catherine Persson en god jul och ett gott nytt år.

Jag har, som sagt, varit i Skåne och under en hel dag fått information och ett brett underlag från Region Skåne. Jag har fått information om prioriteringar och satsningar. Men jag återkommer gärna till den här specifika delen av de prioriteringar som görs i Skåne.

Det är viktigt, Catherine Persson, att vi förstår att vi har olika ingångar och att vi gör olika vägval, om jag nu får använda det begreppet, i våra budgetar.

Arbete åt alla handlar om att vi satsar på företagande och på att människor ska få mer kvar i sin plånbok. Det ökar självbestämmandet och människor slipper att utgå från ett bidragsbehov. Det är att stärka den enskilde att satsa på människors möjligheter att vara med och bidra till samhället.

Det skapar också förutsättningar för mer resurser till dessa viktiga investeringar. Jag hoppas att vi framgent kan vara allmänt överens om att det behövs vägar. Det har varit förbjudet att prata om vägar som ett tillväxtredskap för att skapa förutsättningar för nya jobb i vårt land.

Jag uppfattar Catherine Persson som positiv till att vi får ett annat tonläge från Socialdemokraternas och oppositionens håll när det gäller väginvesteringar. Det välkomnar jag.

Jag har levt med andras löften och kommer därför att avstå från löften fram till den dag då jag vet att jag har underlag som jag kan redovisa för er så att det blir hållbara beslut. Jag tror att det är det bästa för alla parter, speciellt för dem som dagligen trafikerar E 6 och som dessutom bor utmed den och har behov av att det över huvud taget blir mer trafiksäkert runt Trelleborg och Vellinge.

Jag önskar återigen god jul, också till talmannen.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2006/07:140 om möjligheten att förlägga skolavslutning till kyrkolokal

Anf. 97 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Mikael Oscarsson har frågat mig vad jag avser att göra för att klargöra för landets skolledare vad som gäller kring skolavslutningar och besök i kyrkolokaler samt vad jag avser att göra för att motverka situationen där majoriteten diskrimineras.

Låt mig börja med att säga att jag som ansvarigt statsråd inte får kommentera de fall som beskrivs i interpellationen. Därför blir mitt svar av principiell natur.

Jag är glad att Mikael Oscarsson väljer att lyfta fram denna fråga eftersom det är ett aktuellt ämne, inte minst just i dag. Två bärande principer för den svenska skolan tenderar att ställas mot varandra: värmandet av vårt gemensamma kulturarv å den ena sidan och det uttryckliga förbudet mot konfessionella inslag i utbildningen å den andra sidan. Debatten blir ofta positionerad och infekterad.

Det finns enligt skolförfattningarna inget hinder för att en skola förlägger en skolavslutning, eller något annat evenemang, till en byggnad för religiös verksamhet.

Statens skolverk, som är tillsynsmyndighet för skolväsendet, har granskat frågan och gjort följande bedömning: ”Utformas skolavslutningen så att tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron, och inte på religiösa inslag, kan skolavslutning i kyrkan anses vara försvarligt.”

Jag delar Skolverkets bedömning. En skolavslutning ska kunna äga rum i en kyrkobyggnad. I vilken byggnad skolavslutningen äger rum ska inte vara avgörande.

Jag vill avslutningsvis hänvisa till ett viktigt avsnitt i läroplanerna, nämligen att alla föräldrar med samma förtroende ska kunna skicka sina barn till skolan förvissade om att de inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Detta gäller även för skolavslutningar, som jag anser ska vara en fin och stämningsfull ceremoni som avslutar terminen. Ceremonin ska vara öppen för alla skolans elever i enlighet med läroplanens intentioner.

Anf. 98 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar skolministern för svaret. Låt mig först få beskriva lite av bakgrunden till dagens debatt. Runtom i våra skolor har det nu hållits julavslutningar inför den stundande ledigheten. På många håll har dock Diskrimineringsombudsmannens agerande mot skolor som använder sig av kyrkliga lokaler lagt sordin på stämningen. Rädslan har spridit sig, och några skolledare har inte vågat hålla skolavslutningen i den lokala kyrkan. Andra har redan under terminen förbjudit sina elever att besöka julspel och göra adventsbesök i kyrkor på grund av DO Katri Linnas agerande.

I samband med den gångna sommarens skolavslutningar påstod Diskrimineringsombudsmannen att det fanns en mängd klagomål mot att avslutningarna hölls i kyrkan. I ett utspel skrämde DO upp skolledare, elever och lärare, och några vågade inte genomföra den traditionsenliga avslutningen i kyrkan. Intrycket blev att skolavslutningar i kyrkan är diskriminerande, att psalmer är kränkande och att prästens tal om de värderingar som ligger till grund för hela vårt samhälle är skadligt.

Men när medierna började gräva i DO:s brevskörd fann man inte en enda anmälan under de gångna två åren. Däremot fanns det en anmälan som kom in efter att DO gått ut i medierna. DO menade då helt plötsligt att alla klagomål kommit via telefon och personliga möten. Senare ökade brevströmmen till tre brev, och visserligen också sex klagomål på DO:s agerande. Dessa anmälningar gällde dels att elever sjungit *Den blomstertid nu kommer*, dels att en präst deltagit i en avslutning som hållits i en skola, dels att en präst deltagit i en avslutning som hållits i en kyrka. Det är alltså genom tre elever som känt sig olustiga till mods och anmält sina skolor – ivrigt påhejade av DO – som hela denna debatt har uppstått. För varje kränkt elev finns bortemot 500 000 elever som inte känt sig kränkta.

Bakgrunden till DO:s agerande är att vi i våras fick en ny lag för att motverka diskriminering i skolan. Vi var då många som trodde att denna skulle användas för att mer effektivt motverka mobbning, glåpord och sexuella trakasserier i landets skolor. DO valde i stället att lägga fokus på skolor som förlagt sina avslutningar till en kyrka och menade att det här kunde vara ett lagbrott. Nu kring jul har DO:s agerande lett till att en skolchef i Göteborg utfärdat ett förbud mot studiebesök av kyrklig karaktär. Varken det traditionsenliga julspelet i Smyrnakyrkan eller en domkyrka fick besökas denna adventstid. I Bålsta, i mitt hemlän, fick lärare och elever i Västerängsskolan beskedet av sin rektor att de inte fick gå till Svenska kyrkans lokaler för att fira första advent. Rektorn menade att detta var en kränkning av de barn som hade en annan religion.

I går kom beskedet från DO att hon inte ska anmäla de skolor som sjungit *Den blomstertid nu kommer* för att de begått något olagligt. Samtidigt säger dock DO att skolavslutningarna i första hand bör hållas i neutrala, icke-konfessionella lokaler och inte innehålla religiösa inslag. Detta välkomnar jag, men jag ifrågasätter också den förmliga skrämpropaganda som DO ägnade sig åt i sju månader. Vilket ansvar har hon för att läka de sår som hon har rivit upp?

Även om nu skolministern, vilket jag välkomnar, säger ja till skolavslutningar i kyrkan uttrycks det i något stumma termer med tanke på den

skada som har uppstått. Det finns inget hinder mot att en skola förlägger en skolavslutning till en kyrka, och detta anses vara försvarligt.

Jan Björklund, mot bakgrund av den aggressiva opinionsbildning som DO och den förra regeringen ägnade sig åt i den här frågan – vore det inte bättre att uttrycka det i mer positiva termer; att skolavslutningen i en kyrka är en rättighet som skolledaren har, naturligtvis i samråd med lärare, elever och föräldrar?

Anf. 99 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tror att det framför allt är jag själv i svensk debatt som gång på gång har tagit debatten med Diskrimineringsombudsmannen. Redan i våras hade jag en infekterad debatt med henne. Jag delar inte den uppfattning som hon gav uttryck för i våras, att det är fel att sjunga *Den blomstertid nu kommer* bara för att det är en psalm och att det är fel att ha skolavslutningen, då handlade det om sommaravslutningen, i kyrkan. Jag delar inte heller den uppfattning som en del ger uttryck för om att man inte ska få ha julavslutning i kyrkan. För mig handlar det om att detta får varje skola och rektor själv besluta om. På en del ställen har man ju traditioner som i många fall går – ja, till och med århundraden tillbaka i tiden. Man får bestämma själv efter omdöme. Jag tänker inte heller stå här och säga att alla ska ha skolavslutning i kyrkan. Man får bestämma själv, lokalt.

Jag vill dock definitivt ge ett råd, och det har jag gjort i det offentliga också, till rektorer och skoldirektörer: Tro inte att man på något sätt skulle främja ökad tolerans genom att säga att vi ska slakta våra kulturella traditioner. Jag tror ju tvärtom, att det finns en stor risk i detta. Om effekten av att vi tar emot många nya svenskar till vårt land, många invandrare till Sverige, blir att de gamla svenskarna känner att vi tvingas utplåna våra egna traditioner, då kommer folk att vända sig emot invandring. Rasisterna i Sverige säger ju: Kommer det mycket invandrare utplånas ju vår svenska identitet. Om diskrimineringsombudsmän och andra säger: Nu kommer det mycket invandrare, och därför måste vi spola våra traditioner, då spelar man rasisterna i händerna. Jag menar att det är mycket allvarligt. Vi måste både kunna vara ett land som är tolerant mot de människor som kommer hit och vårda vårt kulturella arv.

Anf. 100 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Det känns som att vi är väldigt överens om hur det här ska gå till i framtiden.

Jag vill då övergå till min andra fråga i interpellationen: Vad avser statsrådet att göra för att motverka situationen där majoriteten diskrimineras, det som ovan nämns om bakvänd diskriminering? Många som i den här debatten, som förts i medierna, har givit uttryck för denna form av inskränkthet spelar, precis som ministern sade, främlingsfientliga krafter i händerna och bidrar till att Sverigedemokraterna är på frammarsch i Sverige. DO har alltså genom sitt handlande motverkat det uppdrag hon har. Det vore i så fall väldigt allvarligt. Vi måste möjligen se det så att DO och skolledaren i Göteborg som förbjöd besök på julspel orsakar en omvänd diskriminering hos kanske 99 % av eleverna, som inget hellre ville än att ta del av det uppskattade julspelet.

I sitt svar säger skolminister Björklund att läroplanen pekar på att alla föräldrar med samma förtroende ska kunna skicka sina barn till skolan förvissade om att de inte ska bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Detta gäller för skolavslutningar. Men enligt läroplanen har skolan i uppgift ”att förmedla och hos eleverna förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på”. Läroplanen säger att detta ska ske ”i överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism”. Jag frågar mig: Vad kan då vara bättre för en lärare än att någon gång per år besöka en kyrka med sina elever för att få hjälp med att stärka den gemensamma värdegrunden? Vi ska inte glömma bort att till exempel muslimska företrädare, som Helena Benaouda, ordförande i Sveriges muslimska råd, har givit skolavslutningarna i kyrkan sitt stöd. Dessutom säger läroplanen att eleverna ska få delta i utformningen av undervisningen.

”De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.”

I ett av de uppmärksammade fallen – det i Göteborg – gick skolledaren emot vad eleverna ville, och de fick inte göra detta besök för att se julspelet. Jan Björklund, är inte också detta viktigt?

DO har nu tonat ned sin aggressivitet, och vi har nu fått klart besked från skolministern.

Frågor som skolan och DO i stället borde arbeta med är sådana som handlar om att okvädingsord och könsord till vardags far i luften på skolgården, att mobbning och trakasserier fortsätter och att sprit och narkotika langas och säljs till tonåringar, ibland i direkt anslutning till skolgårdarna.

Som jag ser det kan vi inte ha en ombudsman som hetsar vårt lands kristna arv och traditioner och omyndigförklarar lärare, elever och brukare på lokal nivå.

Vad vill statsrådet göra för att motverka en situation där majoriteten diskrimineras? Och är inte detta något som också så småningom bör sättas på pränt och bli något som klart går ut till skolledare, alltså att det är helt okej med skolavslutningar i kyrkliga lokaler?

Anf. 101 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tror att den debatt som har varit i Sverige och som har pågått i flera år men som verkligen utlöstes med full kraft efter Diskrimineringsombudsmannens uttalanden i våras, där hon motsatte sig skolavslutningar i kyrkan och var kritisk till att barnen sjöng *Den blomstertid nu kommer* därför att det är en psalm i den kristna psalmboken, har varit väldigt klargörande. Jag uppfattar att det finns ett väldigt starkt stöd i Sverige för den uppfattning som jag här redovisar, och jag uppfattar att Mikael Oscarsson och jag har samma syn på att man ska få ha skolavslutningar i kyrkan om man finner det lämpligt. Man kanske har haft en sådan tradition under mycket lång tid, och då ska man inte avbryta den bara därför att någon ombudsman säger att det är olämpligt.

Jag är medveten om att några rektorer och några skolchefer i Sverige var väldigt snabba med att lyda Diskrimineringsombudsmannen efter att hon pumpade ut sina synpunkter i våras. Det tycker jag var beklagligt. Med det får de naturligtvis göra.

Jag tror att den diskussion som har uppstått har varit väldigt fruktbar eftersom det finns ett starkt stöd i Sverige för att man ska bevara dessa traditioner och detta kulturarv.

Jag upplevde att Mikael Oscarsson i sitt andra inlägg försökte skruva detta ett snäpp till, nämligen att jag ska stå här och säga att man inte bara får vara i kyrkan utan att man helst borde vara i kyrkan. Jag säger: Man får bestämma själv. Det finns inga begränsningar, och det finns inga hinder. Man ska få vara i kyrkan om man vill. Jag tänker inte heller stå och säga att alla ska vara i kyrkan, utan det får man avgöra lokalt. Men jag tror att detta räcker eftersom det kommer att betyda att många känner att de nu kan vidmakthålla de traditioner som de har haft under lång tid och som de vill vidmakthålla utan rädsla för att bli utskälda av någon central ombudsman.

Anf. 102 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna Mikael Oscarsson inför hans sista inlägg om vad som gäller här i kammaren. Under debatt i kammaren äger talare inte rätt att framföra kritik av domstols och myndighets avgörande handläggning i ett enskilt fall. Och detta har tangerats här i fråga om DO.

Jag väddar till Mikael Oscarsson att han inte upprepar detta i sitt sista inlägg.

Anf. 103 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Det är ganska svårt att inte komma in på DO och hennes agerande med tanke på det ämne som vi har debatterat.

Men jag välkomnar svaret och den debatt som vi har haft. Jag hoppas nu att vi kan dra ett streck över den debatt som DO har förorsakat och den skrämselfpropaganda som har varit.

Men jag tror ändå att det skulle vara bra om skolministern inför våren tittar på om det inte på något sätt borde sättas på pränt, kanske till och med i lagstiftningen, att det är okej att ha skolavslutningar i kyrkan och att detta är någonting som vi har varit överens om har varit en mångårig tradition. Lärare ska inte tvingas att ha skolavslutningen i en kyrka, men den självklara möjligheten ska finnas. Det är det som är så viktigt. Och jag har i denna debatt velat få detta klargjort.

Jag är väldigt glad för det klargörande svar som jag har fått från skolminister Jan Björklund, och jag önskar honom en riktigt god jul.

Anf. 104 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack för julönsknigen. Jag önskar detsamma till Mikael Oscarsson.

Alla firar jul i skolan. Man har julstjärnor som hänger i fönstren. Och oavsett om man går till kyrkan eller inte så sitter barnen och klipper till tomtar på lektionerna i skolan. Till påsk är det samma sak. På min sons förskola satt man och gjorde påskkycklingar. Men man måste säga att både jul och påsk är väldigt kristna traditioner. De är en del av vårt kulturarv och måste få vara det. Och jag tror ingen av oss vill avskaffa det.

Samtidigt vill jag säga att det inte får vara så att någon tvingas in i ett slags religionsutövning, och det är vi naturligtvis också överens om. Gränsen går där. Man får inte tvinga någon att delta i en trosbekännelse eller att delta i en bön. Men man kan vara i kyrkan och ha en kyrklig inramning och en präst som berättar om varför vi firar julen och hur den firas. Men det är väldigt grannlaga hur man lägger upp en sådan ceremoni så att alla känner sig välkomna. Och till sist måste det finnas en möjlighet för den som känner sig obekvämt att välja att avstå, även om jag tror att väldigt få gör det om man lägger upp det på ett omdömesgillt sätt.

Den debatt som har varit under ett halvårs tid på grund av Diskrimineringsombudsmannens uttalande i våras har varit jobbig för en del, men jag tror att den har varit bra på ett sådant sätt att det nog har klarlagts att de flesta i Sverige vill bevara våra traditioner, och det känner jag att jag också vill göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2006/07:103 om slopad skattereduktion

Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig vad som är min avsikt med att ta bort skattereduktionerna för fackföreningsavgift och avgift till a-kassa.

Alliansen gick till val på att skapa flera jobb och flera företag för att säkra välfärden. Ett av förslagen i valmanifestet var att göra det mer lönsamt att arbeta. Det handlar om en stor inkomstskattereform för att minska tröskel- och marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare.

Inom ramen för denna reform har regeringen föreslagit en mycket kraftig sänkning av inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare, det så kallade jobbskatteavdraget. Det är rimligt att som en del i finansieringen av denna satsning slopa skattereduktionen för fackföreningsavgift och avgift till a-kassa. Genom den kraftiga inkomstskattesänkningen skapas utrymme att betala fackföreningsavgift och avgift till a-kassa utan skattereduktion.

Sven-Erik Österberg hävdar att arbetsgivarnas kostnader för att vara med i en arbetsgivarorganisation är avdragsgilla. Detta är inte helt riktigt. Arbetsgivare får bara dra av den del av medlemsavgiften som avser medel för konfliktändamål. Arbetstagarna får visserligen inte dra av fackföreningsavgiften, men å andra sidan är konfliktersättningen skattefri. Även andra tjänster som fackföreningarna tillhandahåller, till exempel hjälp vid förhandlingar, är skattefria för arbetstagarna. Avgiften till a-kassan är inte avdragsgill, vilket i och för sig är en skillnad jämfört med vad som gäller för arbetsgivarna. Med hänsyn till de skattesänkningar som regeringen genomför anser jag dock att arbetstagarna kompenseras för denna skillnad.

Min avsikt med att slopa skattereduktionen för fackföreningsavgift och a-kassa är sammanfattningsvis i första hand att möjliggöra de stora skattesänkningar som regeringen föreslår för att göra det mer lönsamt att arbeta.

Anf. 106 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Vi får hoppas att talmannen inte för statistik över närvaron i kammaren denna dag. Det blir i så fall ett bottennapp. Men det kanske är så strax före jul. Det kanske är svårt att finna den där riktiga debattinspirationen, om jag ska vara riktigt ärlig.

Bortsett från detta ber jag att få tacka finansministern för svaret. I och för sig är allt som står i det rätt, såvitt jag kan se. Men jag tycker ändå att svaret är lite krystat med anledning av min interpellation om vad som är skälet till att man tar bort skattereduktionen.

Det är vällovligt att den moderatledda regeringen vill skaffa flera jobb. Det har jag naturligtvis ingenting emot. Sverige behöver flera jobb. Det tror jag att vi i allra högsta grad kan vara politiskt överens om. Där-
emot tror jag att vi har skilda åsikter om vägen dit – vilka som ska vara med och från vilka pengar ska tas i fråga om de olika prioriteringar som regeringen har gjort.

Jag har ju sett att finansministern har gjort en prioritering som bland annat innebär att fackföreningsmedlemmar får vara med och betala här genom att den skattereduktion de haft inte får finnas kvar; den tas bort.

Att orsaken, som antyds i svaret, skulle vara att det här är ett led i finansieringen tror jag egentligen inte ligger bakom det som här kommer från den moderatledda regeringen. Jag har länge följt utvecklingen. Den här möjligheten fanns före regeringsskiftet 1991 men togs bort vid det tillfället för att senare återinföras. Det har varit en ideologisk inriktning inte minst från Moderaterna att inte vilja ha den här möjligheten därför att detta – som jag uppfattat många interna debatter – gynnar fackföreningsrörelsen och medlemskapet och stärker arbetstagarnas organisationer på arbetsmarknaden.

Jag ser det hela som ett tydligt led i sammanhanget. Jag har tidigare, fru talman, här i kammaren ställt samma fråga till finansministern. Det här ger en obalans. Man pratar mycket från regeringens sida om att man vill att arbetsmarknadens parter ska vara starka. De ska sköta avtal. Vidare gäller det rätten beträffande kollektivavtal och så vidare.

Men de här samlade åtgärderna – bland annat skattereduktionen – tillsammans med en försämrad a-kassa, inte minst genom en högre avgift, gör att den ena parten på arbetsmarknaden utsätts för ett väldigt hårt tryck. Jag är mycket rädd för att vi i det läge som nu är får en obalans, att vi får svagare fackföreningar medan arbetsgivarsidan går helt skadeslös ur den här processen. Det talar ju också finansministern om i sitt svar. Bland annat gäller det a-kasseavgiften.

Det här gör att den ena parten blir svagare. Vilka konsekvenser det får på arbetsmarknaden vet jag inte. Om det innebär att organisationsgraden sjunker kan väl den som inte gillar fackföreningar – jag vet inte om finansministern hör dit – glädjas över det. Men den stora oron gäller att det skapar en turbulens och en obalans. Det gör att det kan vara svårare att driva lönerörelser. Vi är i allra högsta grad betjänta av väl balanserade lönerörelser med löneuttag som är sådana att man också långsiktigt kan hålla en god ekonomi och låg inflation i landet.

Därför tycker jag nog att regeringen, när man vidtar de här åtgärderna och ensidigt missgynnar den ena parten på arbetsmarknaden, lite grann leker med elden när det gäller någonting som är oerhört viktigt som en ordentlig substans för att ha en bra stabilitet i svensk ekonomi. Därför

tycker jag att det som regeringen just i den här delen lagt fram är en missriktad åtgärd.

Prot. 2006/07:47
22 december

Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att tacka Sven-Erik Österberg för det tydliga ställningstagandet för att parterna – de fackliga organisationerna, arbetsgivarparterna och andra – har ett stort ansvar för att vi får en samhällsekonomiskt ansvarsfull avtalsrörelse.

Jag tror att det är en stor tillgång för Sverige att vi har fackföreningar och arbetsgivarparter samt en arbetsmarknad och ett lönesättningssystem som gett samhällsekonomisk stabilitet. Jag tror inte att någon av oss vill tillbaka till de politiserade avtalsförhandlingarna och till den inkomstpolitik och de inflationslöner som vi hade på 1970- och 1980-talen. Där har, vill jag säga, den tidigare socialdemokratiska regeringen gjort viktiga insatser. Det är naturligtvis vår uppfattning att vi ska försöka fortsätta att bidra till det. Men i övrigt tänker jag inte ha några synpunkter kring avtalsrörelsen, för det är parternas ansvar.

Naturligtvis har vi en gemensam ambition att göra någonting åt sysselsättningen och arbetslösheten. Skillnaden är väl lite grann att det, om man tar hela den socialdemokratiska kritiken på allvar, inte finns mycket utrymme för att göra någonting. Vi är överens om att vi ska ha starka statsfinanser. Det är centralt. Jag vet att Sven-Erik Österberg i sin roll som statsråd också har arbetat för att vi ska ha ordning i de offentliga finanserna.

Men när jag står här och debatterar med Thomas Östros säger han: Varför sänker ni inte skatterna mer för företagen? Varför är det inte stora ofinansierade skattesänkningar för företagen? Åtminstone får man det intrycket när han angriper oss för att vi tar bort nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Å andra sidan ska man inte heller spara på några ersättningsnivåer. Man ska inte minska Amsåtgärderna. Man ska sannolikt inte heller – föreställer jag mig – dra ned på kommunerna, även om det socialdemokratiska regeringsinnehavet ibland gav ett intryck av att det var kommunerna som var skattkällan. Men då finns det inte mycket utrymme för att göra någonting. Om ingenting ska förändras kommer det att gå som det gått. Då kommer vi att behålla en hög arbetslöshet och en låg sysselsättning.

Låt mig samtidigt vara tydlig med vår syn på fackliga organisationer. Jag vill ha starka arbetsgivare. Jag vill också ha starka fackliga organisationer, men inte därför att de ska vara mäktiga och ansvarslösa. Det som har fungerat väl i den svenska modellen är att just breda fackföreningar har tvingats ta ett samhällsekonomiskt ansvar. Samordningen avseende avtalsrörelsen har tvingat de fackliga organisationerna att ta ansvar.

Man kan ha starka fackliga organisationer – så är det i många europeiska länder – som betar sig på ett helt annat sätt när det gäller ansvarstagande. Det är ett allas krig mot alla där olika förbund ställs mot varandra och det gäller att komma undan med den största löneökningen. Därmed får man en negativ spiral där det hela slutar med inflation och obalans och i slutändan med en högre arbetslöshet.

Våra breda fackliga organisationer är en fördel. Det är därför vi vill behålla dem. Det är bland annat därför som vi också sagt att vi vill göra arbetslöshetsförsäkringen obligatorisk. Vi är naturligtvis beredda att dis-

Svar på
interpellationer

kutera med de fackliga organisationerna hur det bäst ska ske så att en bred anslutning till de fackliga organisationerna upprätthålls.

Därmed är det inte sagt att vi är nöjda med alla åtgärder och uppfattningar som fackliga organisationer eller arbetsgivare har. Vi har en rätt omfattande och hård diskussion med arbetsgivarparten, som anser att det är absolut nödvändigt att avreglera arbetsrätten därför att vi har för mäktiga fackliga organisationer och att vi går de fackliga organisationernas ärenden när vi inte gör detta. Det är kanske rimligt att ha en diskussion med de fackliga organisationerna och en diskussion med arbetsgivarna. Då har man, tycker jag, funnit en rimlig balans i detta.

Men de fackliga organisationerna måste också ha korrekta ekonomiska incitament. När man begär löneökningar och när man förhandlar om avtalsvillkor måste ett stort ansvar tas så att vi klarar sysselsättningen och arbetslösheten. På den punkten har lönebildningen inte fungerat så väl som den har gjort när det gäller prisstabiliteten. Att vi sänker skatterna, förändrar arbetslöshetsförsäkringen och gör finansieringen mer försäkringsmässig är ett viktigt steg för att få en lägre arbetslöshet och en högre sysselsättning.

Anf. 108 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag ska inte ge mig in i den stora diskussionen om a-kassan och eventuellt flera jobb genom en sänkning av ersättningen från denna. Den diskussionen hade vi häromdagen i elva timmar, så jag ska inte ta upp det där igen.

När det gäller det som är kopplat till just de här delarna är skattereduktionen en del. Jag sade att höjd a-kasseavgift gör att man får en höjning med kanske upp till närmare 200 kr i vissa förbund. Det gör att påfrestningen på den enskilde medlemmen blir väldigt hård.

Det är klart att det när pengarna i skiktet däremellan inte vill räcka till utgifterna pågår en diskussion vid olika köksbord kring om man orkar med den nya a-kasseavgiften och att samtidigt vara med i ett fackligt förbund. Om dessutom, ovanpå det, den skattereduktion som funnits här tas bort ökar ju kostnaderna. En motivation ska vara jobbvadraget som regeringen har sagt är det stora svaret.

Detta gör att vissa inkomstgrupper – bland annat låginkomsttagare och de som jobbar deltid – kan se att ekvationen slutar med kanske bara ± 0 , kanske till och med ett minus i något fall om trafikförsäkringen också läggs in; man kan ju vara beroende av bilen. Därmed blir det ingen stimulans, utan man känner att man inte är en vinnare med det här systemet – detta samtidigt som andra grupper som har betydligt bättre inkomster och kanske ett bättre förhandlingsläge på arbetsmarknaden kan glida ifrån. Därmed har inkomstklyftan vidgats mellan de olika grupperna.

Det här kan naturligtvis skapa en irritation hos fackförbunden själva, men kanske inte därför att man är upprörd ute på de olika expeditionerna utan därför att medlemmarna säger: Vad är det här för någonting?

Dessutom är jag lite rädd för att den stora vågen här ännu kanske inte har inträffat. Många har ännu inte förstått det här, men a-kassan är väl någonting som berör. För inte så länge sedan träffade jag en person som sade: A-kassan berör inte så mycket mig, utan den berör väl de som är arbetslösa. Men alla är ju med och betalar avgiften. Jag tror att det där så småningom kan bli en chock för många.

Därför tycker jag, med all rätt, att det – trots det som finansministern här säger – är en ganska ensidig belastning just på arbetstagarsidan när det gäller dem som ska vara med och finansiera de delar som finansministern pekar på.

Vad får detta till följd? Ja, där menar jag att det lite grann är att leka med elden. Det är klart att industriavtalet varit väldigt bra i svensk lönerörelse och liksom varit basen. Samtidigt vet vi att vi har en mycket decentraliserad förhandlingsordning i Sverige. Starka grupper på arbetsmarknaden förhandlar för sig själva och har möjligheter att ta ut och kompensera sig, medan till exempel de som jobbar inom restaurangbranschen har ett väldigt litet utrymme och är väldigt bundna av de avtal som finns.

Om man ser att man kan kompensera sig i vissa delar i lönerörelsen, medan andra inte kan göra det, orkar man då att hålla ihop industriavtalet så att det inte bara blir ett golv för andra att lägga saker på? Industriavtalet kan bara fungera så länge det blir en norm som upplevs som rimlig av de medlemmar som omfattas av det. Det kan bli en stark störning i det.

Det är därför jag menar att det är så oroande när man gör den ensidiga ”bestrafningen”, som jag kanske skulle vilja kalla det, gentemot de fackligt anslutna och löntagarsidan. Vad får det för konsekvenser på sikt för lönebildningen i Sverige? Det är kanske där min starkaste oro är. Det gäller på något sätt att hämta igen det man har förlorat i diskussionen.

Jag skulle därför vilja ställa en fråga till finansministern. Känner inte finansministern någon oro för vad det är för krafter som kan sättas i gång eller vilken irritation det ändå kan skapa i leden bland löneanställda när de får klart för sig hur hela bilden ser ut för dem?

Anf. 109 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag vill återigen understryka att det är positivt att Sven-Erik Österberg är så tydlig i sitt ställningstagande för en ansvarsfull lönebildning och den enorma vikt industriavtalet har haft. Alla som har följt avtalsrörelser mer i detalj och suttit och gått igenom avtalsvillkor vet att vi har haft en ordning i Sverige där det innan industriavtalet alltid var en mycket stor osäkerhet inför avtalsrörelser.

Det är det varje gång. Det är alltid diskussioner, och parterna far ut mot varandra på olika sätt. Men i grunden har vi etablerat en annan ordning i det svenska samhället när det gäller lönesättningen. Det är naturligtvis någonting vi alla har ett stort ansvar för att vårda och se till att vi upprätthåller i de olika roller vi har.

Jag har försökt att vara tydlig, men jag ska gärna vara det igen. Vi uppmanar verkligen människor att behålla sitt fackliga medlemskap och sitt medlemskap i en a-kassa. Inte minst när obligatoriet kommer här om några månader, eller så snart en utredning kan vara avklarad, kommer den som har lämnat en a-kassa att få uppfylla ett nytt kvalificeringsvillkor för att få komma in i a-kassan. Det tror jag människor är kloka nog att inse att det är en väldigt oklok strategi att lämna a-kassan och den fackliga organisationen.

Fackliga organisationer spelar en viktig roll när det gäller att förhandla om löner, företräda medlemmarna i relationerna på arbetsmarknaden och vara en intressegrupp. Sedan kan säkert Sven-Erik Österberg i vissa sammanhang tycka att den ena fackföreningen eller den andra fack-

föreningen är bättre på detta. Det kan naturligtvis jag också göra. Men kan ha olika synpunkter på det.

Jag kan i dagsläget till exempel ibland känna en viss irritation över att en del fackliga organisationer är väl politiska. Men det är en del av diskussionen. Den grundläggande frågan är: Anser vi att det är bra att många människor är med i fackliga organisationer eller inte? Mitt svar är där: Det är bra. Det är en viktig samhällsfunktion som de upprätthåller.

Jag är också övertygad om att de fackliga organisationerna kommer att förmå att motivera sina medlemmar att kvarstå. Man ska komma ihåg att när Socialdemokraterna har räknat på skattereformen har man noterat att den i genomsnitt ger någonstans mellan 6 000 kr och 7 000 kr för ett normalhushåll.

Det beror på att vi sänker skatterna väsentligt mer för hushållen än vad vi drar in för hushållen. Hushållen är betydande nettovinnare på de förändringar vi gör. Då är det naturligtvis svårt att räkna hem att det skulle finnas speciellt många förlorare.

Jag kan dock tycka att det inte minst för människor med låga inkomster vore centralt att klara ett ytterligare steg genom att genomföra det vi har kallat det andra steget i inkomstskattereformen. Där ligger tyngdpunkten på människor med låga och normala inkomster. Jag tycker att det är rimligt att människor ska ha en god möjlighet att försörja sig på eget arbete och att det ska löna sig att gå in på arbetsmarknaden.

En del av de utgifter jag tycker att människor ska ta på sig att vidmakthålla med det större ekonomiska utrymmet är naturligtvis sitt fackliga medlemskap. För mig är det väldigt viktigt att understryka att vår politik bör leda till minskade inkomstklyftor. Det är själva ambitionen med en politik för lägre arbetslöshet och högre sysselsättning. Det är så vi vill ha det svenska samhället. Vi håller samman det så att skillnaden mellan den ene och den andre inte blir alltför stor.

Sedan till Sven-Erik Österbergs fråga om jag känner en oro inför avtalsrörelsen. Nej, jag känner mig förvissad om att den samlade effekten av att vi gör det mer lönsamt att arbeta och mer enkelt att anställa blir att vi får en bättre matchning på arbetsmarknaden. Vi har sett en försämring där under senare år.

Det gör att lönerörelsen och avtalsrörelsen fungerar bättre. Det gör att vi kommer att få en ekonomi där varje given tillväxtprocent ger en större utväxling i sysselsättning och sjunkande arbetslöshet. Det känner jag mig tryggt förvissad om att vi är på god väg att etablera en grund för inför den kommande avtalsrörelsen.

Anf. 110 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Om jag fullt ut kunde lita på det finansministern säger här i dag beträffande det fackliga medlemskapet, och att finansministern tycker att det är viktigt att den fackliga organisationen har bra medlemmar och att man organiserar sig som löntagare, skulle jag känna mig lugn. Men jag är lite rädd, eftersom jag vet vad de gamla moderaterna sade.

Jag funderar på om de nya moderaterna egentligen är så mycket nya i fråga om detta. Jag känner att det lätt blir något slags läpparnas bekänelse här. Det finns en muntlig del som säger: Jo, det här är bra. Men hur agerar man sedan när man styr och ställer med de ekonomiska incitamen-

ten? Jo, då lägger man på kostnader för fackligt medlemskap och gör det dyrare för löntagare att vara organiserade.

De skattelättnader som Anders Borg hänvisar till träffar alla vare sig man är facklig medlem eller inte. Jag menar inte att man ska sektorisera det. Jag är väl medveten om vilka lagar som gäller, och så vidare. Men det gör det faktiskt än mer lönsamt att icke vara facklig medlem med den politik som Anders Borg faktiskt företräder.

Det blir en väldig skillnad mellan människor om man räknar på netto. Den som tycker att människor inte ska vara organiserade kan mycket enkelt påvisa kalkylen för vad den moderatledda politiken innebär för den enskilde. Det kan oroa mig lite grann. Jag tänker därför hålla i frågan och fortsätta att följa den.

Det är bra att Anders Borg säger att han slår vakt om kollektivavtal. Så länge han håller fast vid det kommer han att ha en stark vän i mig. Det kan jag säga. Men jag tycker också att politiken måste hänga med. Man måste faktiskt verifiera vad man säger i olika talarstolar och även det som Anders Borg har sagt här i dag.

Till sist innan jag säger sista ordet här ber jag att få önska finansministern en god jul och ett gott nytt år!

Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att återgälda det och önska Sven-Erik Österberg en god jul och ett gott nytt år och också tacka för debatten.

Jag tycker att det är viktigt att vi som tror att den svenska samhällsmodellen fungerar väl kan ha tuffa debatter där vi gör olika avvägningar. Vi kan vara för full sysselsättning och låg arbetslöshet men göra diametralt skilda bedömningar av vad som får en arbetsmarknad att fungera väl.

Vi är överens om starkt fackligt medlemskap. Men jag vill påpeka att det inte är så att Sverige alltid har haft den struktur det har i dag. Under långa perioder på 50- och 60-talet präglades Sverige av ett antal av de faktorer som vi nu börjar återupprätta. Vi hade strama offentliga ersättningar. Det var strama villkor för att få del av dem, och det var strama ersättningar jämfört med andra länder.

Vi hade låga skatter på låga inkomster, och vi hade en god offentlig service som huvudkälla för fördelningen. Det viktigaste sättet att utjämna livsvillkoren mellan människor var att alla hade tillgång till god sjukvård och god skola.

Det är några av de saker som vi har förhoppningar om att vi här med några steg gradvis ska röra oss tillbaka mot. I modellen på 50- och 60-talet hade vi en lägre arbetslöshet. Men vi hade också starka fackföreningar.

Jag känner stark tilltro till att vi även efter åtta eller tolv år med borgerligt regeringsinnehav kommer att ha kanske Europas starkaste fackliga organisationer. Men det är då kanske fackliga organisationer som agerar på ett sådant sätt att vi också har en väsentligt lägre arbetslöshet och en väsentligt högre sysselsättning.

Låt mig avslutningsvis tacka för diskussionen. Jag konstaterar att det inte lär bli den sista i den här frågan. Jag vill återigen passa på att önska en riktig god jul och ett gott nytt år!

18 § Hänvisning av ärende till utskott samt beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:30 till utrikesutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förlängas till *torsdagen den 18 januari 2007*.

19 § Återkallelse av skrivelse samt beslut om förlängd motionstid

Regeringen hade genom skrivelse 2006/07:36 återkallat skr. 2005/06:213 Handlingsplan för jämställda löner.

Andre vice talmannen meddelade att talmannen avskrivit denna skrivelse.

Skrivelsen lades till handlingarna.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för återkallelsen skulle förlängas till *torsdagen den 18 januari 2007*.

20 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 22 december

2006/07:188 Bortförda barn

av *Göran Lindblad* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:189 Situationen i Mellanöstern

av *Magdalena Streijffert* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:190 Mänskliga rättigheter för boende på Västbanken

av *Jan Ertsborn* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:191 FN:s sanktionslista

av *Thomas Bodström* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:192 Arbetslivsforskningens framtid

av *Raimo Pärssinen* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:193 Islandshästar
av *Eva Johnsson* (kd)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Prot. 2006/07:47
22 december

2006/07:194 Tydlig ansvarsfördelning för ökad trafiksäkerhet
av *Emma Henriksson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:195 Kvinnor i arbetslivet
av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:196 Juridisk trygghet för barn till samkönade föräldrar
av *LiseLotte Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:197 Arbetslöshetsförsäkringen
av *Maria Öberg* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 januari 2007.

21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 december

2006/07:407 Åtgärder för att underlätta de stammandes situation
av *Hans Backman* (fp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:408 Utökat besöksförbud
av *Annelie Enochson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:409 Indraget medborgarskap
av *Annelie Enochson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:410 Demokratibistånd till Kongo
av *Annelie Enochson* (kd)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:411 Internationella idrottsevenemang
av *Hans Backman* (fp)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:412 Likvärdig behandling vid närståendeoption
av *Louise Malmström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:413 Vattenreglering av Mälaren
av *Sten Nordin* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

- 2006/07:414 Plusjobbare över 60**
av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)
- 2006/07:415 Val av remissinstanser för frågan om hushållsnära tjänster**
av *Fredrik Olovsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2006/07:416 FN:s terroristlista**
av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:417 Information om vårdkvalitet på Internet**
av *Margareta Cederfelt* (m)
till socialminister Göran Hägglund (kd)
- 2006/07:418 En arbetsmarknad för kvinnor**
av *Margareta Cederfelt* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
- 2006/07:419 Social snedrekrytering till universitet och högskolor**
av *Berit Högman* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)
- 2006/07:420 Val i Angola**
av *Luciano Astudillo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2006/07:421 Den sociala ekonomins företagande**
av *Stefan Wikén* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
- 2006/07:422 Småföretag**
av *Stefan Wikén* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
- 2006/07:423 Översyn av lagen om ekonomiska föreningar**
av *Stefan Wikén* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:424 Mehdi Zana och de mänskliga och demokratiska rättigheterna i Turkiet**
av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2006/07:425 Budgeten för arbetsmarknadspolitiken**
av *Maria Öberg* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)
- 2006/07:426 Trosbekännares utsatta situation i Ryssland**
av *Hans Wallmark* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2006/07:427 Uppehållstillstånd**
av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)
- 2006/07:428 Skatteförändringar i 2007 års vårproposition**
av *Lars Johansson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:429 Personalliggare för restauranger och frisörer

av *Karin Pilsäter* (fp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:430 Delprivatisering av Vattenfall

av *Thomas Östros* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:431 Myndigheters kartläggning av våld i nära relationer

av *Désirée Pethrus Engström* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:432 Nedlagd utredning om polisutbildning

av *Peter Hultqvist* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:433 Instrument mot terrorism

av *Ewa Björling* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Prot. 2006/07:47

22 december

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 januari 2007.

22 § Kammaren åtskildes kl. 13.59.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanrådets början till och med 10 §,
av tredje vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 89 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

PM – Regeringsskiftet efter valet 2006

Måndagen den 18 september 2006, kl. 16.20 inlämnade statsminister Göran Persson sin avskedsansökan om entledigande (bilaga 1) till talmannen Björn von Sydow på dennes tjänsterum.

Talmannen entledigade omedelbart statsministern och övriga statsråd samt erinrade om att entledigade regeringsledamöter enligt RF uppehåller sina befattningar till dess ny regering har tillträtt. Bifogad skrivelse överlämnades till statsministern och översändes till övriga statsråd (bilaga 2). Talmannen samtalande i detta sammanhang härutöver med Göran Persson i dennes egenskap av ordförande för socialdemokratiska arbetarepartiet. Under måndagen skickades två pressmeddelanden ut (bilaga 3 och 4).

Under tisdagen den 19 september 2006 förde talmannen Björn von Sydow samtal med övriga partiledare enligt följande tidsschema:

- kl. 09.30- Fredrik Reinfeldt (m)
- kl. 10.15- Maud Olofsson (c)
- kl. 11.00- Lars Leijonborg (fp)
- kl. 11.45- Göran Hägglund (kd)
- kl. 13.15- Lars Ohly (v)
- kl. 14.00- Peter Eriksson (mp)
Maria Wetterstrand (mp)

- kl. 14.45 informerade talmannen de vice talmännen,
Per Westerberg, Kerstin Heinemann och Helena Höij
- kl. 15.15 genomförde talmannen ett uppföljande samtal med Fredrik Reinfeldt. Talmannen ombad denna att förbereda bildande av en ny regering baserad på m, c, fp och kd. Talmannen överlämnade vid mötet bifogad skrivelse till Fredrik Reinfeldt och översände den efter mötet till övriga partiföreträdare (bilaga 5).

Därefter höll talmannen och Fredrik Reinfeldt en gemensam presskonferens.

Talmannen informerade därvid om uppdraget till Fredrik Reinfeldt att förbereda bildandet av en regering baserad på moderata samlingspartiet, centern, folkpartiet liberalerna och kristdemokraterna. Vidare informerades om att talmannen och Fredrik Reinfeldt överenskommit att Fredrik Reinfeldt skulle rapportera om sitt uppdrag under torsdagen, då det slutliga valresultatet fastställts. I den händelse den slutliga mandatfördelningen skulle ändra förutsättningarna för bildandet av en fyrtiregering skulle talmannen uppta nya överläggningar med partiledarna. Under tisdagen skickades två pressmeddelanden ut (bilaga 6 och 7).

På onsdagen den 20 september kl. 17.15 informerade talmannen tillfälliga riksföreståndaren H.K.H. Kronprinsessan Victoria.

Under torsdagen den 21 september kl. 17.30 samtalade – efter det att det slutliga valresultatet faststälts – talmannen och Fredrik Reinfeldt om det uppdrag som Fredrik Reinfeldt hade fått att förbereda bildandet av en fyrtipartiregering baserad på m, c, fp och kd. Talmannen och Fredrik Reinfeldt var överens om att det slutliga valresultatet inte hade ändrat förutsättningarna för uppdraget. Efter mötet översände talmannen bifogad skrivelse till samtliga partiföreträdare (bilaga 8). Under torsdagen skickades ett pressmeddelande ut (bilaga 9).

I ett pressmeddelande den 28 september lämnades uppgift om tidpunkter för riksdagens behandling av förslaget till statsminister och regeringsförklaring (bilaga 10).

Sedan Per Westerberg måndagen den 2 oktober valts till ny talman övertog han arbetet med regeringsbildningen. Med hänsyn till att han i egenskap av tidigare vice talman var väl informerad om händelseutvecklingen fanns ej behov av något formellt överlämnande av uppdraget.

Under eftermiddagen den 2 oktober samtalade talman Per Westerberg med företrädare för riksdagspartierna enligt följande tidsschema:

Kl. 13.30	Fredrik Reinfeldt
Kl. 13.50	Maud Olofsson
Kl. 14.10	Lars Leijonborg
Kl. 14.30	Göran Hägglund
Kl. 14.50	Göran Persson
Kl. 15.10	Lars Ohly
Kl. 15.30	Peter Eriksson och Maria Wetterstrand
Kl. 15.50	Vice talmännen, Jan Björkman, Birgitta Sellén och Liselott Hagberg
Kl. 16.10	Fredrik Reinfeldt

Därefter höll talmannen och Fredrik Reinfeldt en gemensam presskonferens.

Kl. 17.30	samma dag informerade talman Per Westerberg statschefen H.M. Konungen.

Under måndagen skickades två pressmeddelanden ut (bilaga 11 och 12).

Vid kammarens sammanträde den 3 oktober kl. 17.00 föreslog talman Per Westerberg riksdagen att till ny statsminister utse Fredrik Reinfeldt, som avsåg att bilda regering bestående av företrädare för moderata samlingspartiet, centern, folkpartiet liberalerna och kristdemokraterna. Detta förslag bordlades.

I enlighet med stadgarna i 5 kap. 2 § riksdagsordningen bordlades förslaget åter onsdagen den 4 oktober kl. 14.00. Samma dag skickades ett pressmeddelande ut med uppgifter om tidpunkter för anmälan om regeringens sammansättning och regeringsförklaring under förutsättning att talmannens förslag till statsminister godkändes av riksdagen (bilaga 13).

Vid kammarens sammanträde den 5 oktober kl. 14.00 erinrade talmannen om att förslaget om ny statsminister bordlagts två gånger och att riksdagens prövning av förslaget kunde ske antingen vid detta sammanträde eller senare, dock senast lördagen den 7 oktober. Kammaren beslöt att pröva förslaget om ny statsminister vid det innevarande sammanträdet. Riksdagens prövning föregicks av inlägg av Britt Bohlin Olsson, Åsa Torstensson, Alice Åström och Mikael Johansson.

Sedan talmannen erinrat om att förslaget till ny statsminister skulle prövas av riksdagen genom omröstning, som skulle ske genom rösträkning, upplästes och godkändes följande voteringsproposition.

”Den som godkänner talmannens förslag att till ny statsminister utse Fredrik Reinfeldt röstar ja, den det ej vill röstar nej. Röstar mer än hälften av riksdagens ledamöter nej har riksdagen förkastat förslaget.”

Omröstningen gav följande resultat:

175 bifall
169 för avslag
0 avstod
5 frånvarande.

Riksdagen hade alltså godkänt talmannens förslag och utsett Fredrik Reinfeldt till ny statsminister.

Talmannen överlämnade därefter i plenisalen förordnandet för statsministern (bilaga 14).

Fredagen den 6 oktober anmälde Fredrik Reinfeldt för riksdagen de statsråd han utnämnt att tillsammans med honom ingå i regeringen och avgav en regeringsförklaring.

Regeringskonselj hölls samma dag kl. 12.00. Vid konseljen lämnade talmannen bilagda redogörelse (bilaga 15).

Onsdagen den 11 oktober ägde partiledaredebatt rum med anledning av regeringsförklaringen.

Som ovan

Anders Forsberg

STATSMINISTERN

Bil. 1

Riksdagens talman

Jag begär härmed att bli entledigad från befattningen som statsminister.

Stockholm den 18 september 2006

Göran Persson

Till
Statsministern och övriga statsråd

Statsministern har idag till mig överlämnat en skrivelse med begäran om entledigande. I anledning därav och med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 6 och 7 §§ regeringsformen entledigar jag statsministern och övriga statsråd. Jag erinrar om 8 § i samma kapitel som föreskriver att entledigade regeringsledamöter uppehåller sina befattningar till dess ny regering har tillträtt.

Stockholm den 18 september 2006

Björn von Sydow

Talman

PRESSMEDDELANDE

Bil. 3

Sveriges riksdag

2006-09-18

Talmanen tar emot statsministern idag kl 16.00

Riksdagens talman Björn von Sydow tar idag kl. 16.00 emot statsminister Göran Persson, som kommer till riksdagen med begäran om att bli entledigad från uppdraget som statsminister.

Talmanen inleder därefter samtal med företrädare för samtliga riksdagspartier. Först samtalar han med socialdemokraternas partiledare Göran Persson i anslutning till ovan nämnda möte. Efter samtalen med partiledarna kommer talmanen att överlägga med de vice talmännen.

Information om tidpunkter för möten med övriga partiledare lämnas senare.

Vid mötets början ordnas fotopool (Scanpix, DN, Aftonbladet, SVT, TV4).

Journalister/fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till caféet i anslutning till talmanskorridoren, plan 3 i västra Riksdagshuset. Avsikten är att partiledarna passerar caféet på väg från sina respektive möten med talmanen.

Observera att för tillträde för reportrar, fotografer och teknisk personal till riksdagens lokaler krävs ackreditering enligt det system som infördes den 1 juli 2006.

Entré genom Riksgatan 1.

För information om regeringsbildning se riksdagens webbplats under "Demokrati".

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

Talmannen möter partiledare för samtal om regeringsbildning

Riksdagens talman Björn von Sydow tog idag emot statsminister Göran Perssons begäran om entledigande från uppdraget som statsminister.

Talmannen beviljade denna begäran och Göran Persson kommer nu enligt reglerna i regeringsformen att leda en expeditonsministär.

Mot bakgrund av detta har talmannen inlett uppdraget att få fram förslag till ny statsminister. Talmannen har fört samtal med Göran Persson och kommer under morgondagen, tisdagen den 19 september, att sammanträffa enskilt med övriga ledare för riksdagspartierna enligt följande:

Fredrik Reinfeldt	09.30
Maud Olofsson	10.15
Lars Leijonborg	11.00
Göran Hägglund	11.45
Lars Ohly	13.15
Peter Eriksson	14.00

Kl. 14.45 kommer talmannen att överlägga med de vice talmännen.

Omkring kl. 15.15 väntas talmannen på nytt träffa Fredrik Reinfeldt.

Därefter håller talmannen och Fredrik Reinfeldt en gemensam presskonferens i Förstakammarsalen.

Vid inledningen av talmannens möten med partiledarna ordnas fotopool (Scanpix, DN, Aftonbladet, SVT, TV4)

Journalister/fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till caféet i anslutning till talmanskorridoren, plan 3 i västra Riksdagshuset. Avsikten är att respektive partiledare passerar caféet på väg från mötet med talmannen.

Notera att för tillträde för reportrar, fotografer och teknisk personal till riksdagens lokaler krävs ackreditering enligt det system som infördes den 1 juli 2006.

Entré genom Riksgatan 1.

För information om regeringsbildning se riksdagens hemsida under ”Demokrati”: http://www.riksdagen.se/templates/R_Page___1537.aspx

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

SVERIGES RIKSDAG
Talmannen

PM
2006-09-19

Bil. 5

Talman Björn von Sydow har under måndagen och tisdagen haft möten med företrädare för samtliga riksdagspartier och efter det överlagt med de vice talmännen.

Därefter har talmannen haft ett andra möte med moderaternas partiordförande Fredrik Reinfeldt ca kl. 15.15. Vid samtalet uppdrog talmannen åt Fredrik Reinfeldt att förbereda bildandet av en fyrtipartiregering baserad på moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna.

I morgon onsdag kl. 17.15 informerar talmannen tillfälliga riksför-
ståndaren, H.K.H. Kronprinsessan Victoria.

Fredrik Reinfeldt kommer att rapportera om sitt uppdrag till talman-
nen under torsdagen, då det slutliga valresultatet fastställs. I den händelse
den slutliga mandatfördelningen skulle ändra förutsättningarna för
bildandet av en fyrtiregering upptar talmannen nya överläggningar
med partiledarna.

Prot. 2006/07:47
22 december

PRESSMEDDELANDE
Sveriges riksdag
2006-09-19

Bil. 6

Presskonferens med talmannen och Fredrik Reinfeldt

Talmannen har inlett sitt uppdrag att få fram förslag till ny statsmi-
nister som riksdagen kan acceptera. I uppdraget ingår att samtala med
samtliga företrädare för riksdagspartierna. När samtal med samtliga har
skett, samt överläggningar med vice talmännen, kallar talmannen Fredrik
Reinfeldt till ett nytt möte. Detta beräknas äga rum ca kl. 15.15 idag
tisdag.

I direkt anslutning till mötet håller talmannen och Fredrik Reinfeldt
en gemensam presskonferens. Lokal: förstakammarsalen, östra Riks-
dagshuset.

Journalister ombedes vara på plats i förstakammarsalen kl 15.15.

Ingång genom Riksgatan 2 för den som inte redan befinner sig i
Riksdagshuset.

Notera att för tillträde för reportrar, fotografer och teknisk personal
till riksdagens lokaler krävs ackreditering enligt det system som infördes
den 1 juli 2006.

Presskonferensen kan följas via riksdagens hemsida: Webb-TV.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

PRESSMEDDELANDE
Sveriges riksdag
2006-09-19

Bil. 7

Talmannen gav Reinfeldt i uppdrag att förbereda bildandet av fyr- partiregering

Talman Björn von Sydow har under måndagen och tisdagen haft mö-
ten med företrädare för samtliga riksdagspartier och efter det överlagt
med de vice talmännen.

Därefter har talmannen haft ett andra möte med moderaternas parti-
ordförande Fredrik Reinfeldt ca kl.15.15. Vid samtalet uppdrog talman-
nen åt Fredrik Reinfeldt att förbereda bildandet av en fyrtiregering
baserad på moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna.

I morgon onsdag kl. 17.15 informerar talmannen tillfälliga riksföre-
ståndaren, H.K.H. Kronprinsessan Victoria.

Fredrik Reinfeldt kommer att rapportera om sitt uppdrag till talmannen under torsdagen, då det slutliga valresultatet fastställs. I den händelse den slutliga mandatfördelningen skulle ändra förutsättningarna för bildandet av en fyrpartiregering upptar talmannen nya överläggningar med partiledarna.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

SVERIGES RIKSDAG
Talmannen

PM
2006-09-21

Bil. 8

Uttalande av talmannen efter samtal med Reinfeldt

Talmannen och moderaternas partiledare Fredrik Reinfeldt har idag kl. 17.30 samtalat om de uppdrag som Fredrik Reinfeldt har fått att förbereda bildandet av en fyrpartiregering baserad på moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna.

- Jag har tagit del av det slutliga valresultatet och därefter samtalat med Fredrik Reinfeldt. Vi är överens om att förberedandet fortskrider och att det slutliga valresultatet inte ändrat förutsättningarna för bildandet av en fyrpartiregering med Fredrik Reinfeldt som statsminister, säger talman Björn von Sydow.

PRESSMEDDELANDE
Sveriges riksdag
2006-09-21

Bil. 9

Uttalande av talmannen efter samtal med Reinfeldt

Talmannen och moderaternas partiledare Fredrik Reinfeldt har idag kl. 17.30 samtalat om det uppdrag som Fredrik Reinfeldt har fått att förbereda bildandet av en fyrpartiregering baserad på moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna.

- Jag har tagit del av det slutliga valresultatet och därefter samtalat med Fredrik Reinfeldt. Vi är överens om att förberedandet fortskrider och att det slutliga valresultatet inte ändrat förutsättningarna för bildandet av en fyrpartiregering med Fredrik Reinfeldt som statsminister, säger talman Björn von Sydow.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

PRESSMEDDELANDE
Sveriges riksdag
2006-09-28

Bil. 10

Den nyvalda riksdagens första vecka

Måndagen den 2 oktober kl. 11.00 samlas den nyvalda riksdagen till upprop. Därefter väljer riksdagen talman och vice talmän, kammarsekretärer samt utser en valberedning. Omröstning i talmansvalet kan ske med slutna sedlar.

Till dess att riksdagen har valt talman och vice talmän, leder ålderspresidenten sammanträdet, dvs. den ledamot som har suttit längst i riksdagen. Ålderspresident är Per Westerberg (m), följd av Margareta Israelsson (s) och Lars Leijonborg (fp). Dessa tre kommer vid sammanträdets första del att sitta på podiet i den ommöblerade och nyrenoverade plenisalen.

Måndag eftermiddag förväntas den nyvalda talmannen slutföra arbetet med regeringsbildningen. Pressmeddelande om aktuella tider kring detta kommer att skickas ut senare.

Tisdagen den 3 oktober kl. 14.00 äger riksmötets högtidliga öppnande rum. Expeditionsregeringen sitter på statsrådsplatserna i plenisalen. Ett separat pressmeddelande om öppnandet kommer att skickas ut.

Kl. 17.00 på tisdagen väntas talmannen lägga fram sitt förslag till statsminister för kammaren. Samtidigt uppger talmannen vilka partier som ska ingå i regeringen. Förslaget bordläggs.

Onsdagen den 4 oktober bordlägger riksdagen förslaget till statsminister en andra gång.

Torsdagen den 5 oktober kl. 14.00 röstar kammaren om förslaget till statsminister. Förslaget är godkänt om inte mer än hälften av riksdagens ledamöter, alltså minst 175, röstar mot förslaget.

Fredagen den 6 oktober kl. 09.00 väntas statsministern anmäla de utsedda statsråden för riksdagen och avge regeringsförklaringen.

Kl. 12.00 på fredagen sker det formella regeringsskiftet vid en konselj i slottet med H.M. Konungen som ordförande. Den nya regeringen samt talmannen är närvarande.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

PRESSMEDDELANDE

Bil. 11

Sveriges riksdag

2006-10-02

Per Westerberg vald till ny talman

Riksdagen valde idag Per Westerberg (m) till ny talman. Till förste vice talman valdes Jan Björkman (s), till andre vice talman valdes Birgitta Sellén (c) och till tredje vice talman valdes Liselott Hagberg (fp).

- Som talman vill jag driva på förnyelsen av hur riksdagen arbetar. Jag tror också att det är viktigt att vi är tydliga med den centrala roll som riksdagen har i vår demokrati. Det vi gör här i riksdagen ska väcka intresse, skapa engagemang och förtroende hos allmänheten, säger Per Westerberg.

Per Westerberg är riksdagsledamot sedan 1979. Han är den ledamot som har flest riksdagsår bakom sig. Per Westerberg har bl.a. varit ordförande i näringsutskottet och miljö- och jordbruksutskottet samt vice ord-

förande i trafikutskottet. 2003–2006 var Per Westerberg riksdagens första vice talman. 1991–1994 verkade han som näringsminister. Per Westerberg bor i Nyköping.

Jan Björkman är riksdagsledamot sedan 1988. 1995–2006 var han ordförande i utbildningsutskottet. Jan Björkman bor i Olofström.

Birgitta Sellén är riksdagsledamot sedan 1998. Hon har tidigare varit ledamot i kulturutskottet. Birgitta Sellén bor i Kovland.

Liselott Hagberg är riksdagsledamot sedan 2002 och har varit suppleant i konstitutionsutskottet och utbildningsutskottet. Liselott Hagberg bor i Nyköping.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

PRESSMEDDELANDE

Bil. 12

Sveriges riksdag

2006-10-02

Talmannen fortsätter uppdraget med regeringsbildning

Idag måndag kl. 11.00 väljer riksdagen talman och vice talmän för den kommande valperioden. Det är den nyvalda riksdagens talman som ska lägga fram sitt förslag till statsminister för kammaren. Innan så sker, ska talmannen enligt regeringsformen kalla företrädare för varje partigrupp i riksdagen till samråd. Talmannen ska också överlägga med de vice talmännen.

Planeringen för talmannens möten under måndagen ser ut som följande:

- kl. 13.30 Fredrik Reinfeldt
- kl. 13.50 Maud Olofsson
- kl. 14.10 Lars Leijonborg
- kl. 14.30 Göran Hägglund
- kl. 14.50 Göran Persson
- kl. 15.10 Lars Ohly
- kl. 15.30 Peter Eriksson och Maria Wetterstrand
- kl. 15.50 Vice talmännen
- kl. 16.10 Fredrik Reinfeldt
- kl. 17.30 Talmannen informerar H.M. Konungen

Fotopool vid respektive mötes början (Scanpix, SVT, TV4). Fotograferna ombedes vara på plats 10 min före, plan 3, västra Riksdagshuset.

Presskonferens hålls kl. 16.30 i förstakammarsalen, östra Riksdagshuset. För journalister som kommer direkt till presskonferensen sker entré genom Riksgatan 2. Presskonferensen kan följas på riksdagens webb-TV.

Journalister/fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till caféet i anslutning till talmanskorridoren, plan 3 i västra Riksdagshuset. Avsikten är att respektive partiledare passerar caféet på väg från mötet med talmannen.

Entré genom Riksgatan 1.

Observera att för tillträde för reportrar, fotografer och teknisk personal till riksdagens lokaler krävs ackreditering enligt det system som infördes den 1 juli 2006.

För information om regeringsbildning se riksdagens webbplats under "Demokrati".

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

PRESSMEDDELANDE

Bil. 13

Sveriges riksdag

2006-10-04

Regeringsförklaring och presentation av statsråd

Torsdagen den 5 oktober kl. 14.00 röstar kammaren om talmannens förslag att utse Fredrik Reinfeldt till statsminister i en regering bestående av moderaterna, folkpartiet, centern och kristdemokraterna. Förslaget är godkänt om inte mer än hälften av riksdagens ledamöter, alltså minst 175, röstar mot förslaget. Pressträff efter omröstningen i presshörnan i kammarfoajén.

Fredagen den 6 oktober kl. 09.00 avger statsministern regeringsförklaring och anmäler de utsedda statsråden för riksdagen.

Direkt därefter har massmedia möjlighet att möta de nya statsråden i Sammanbindningsbanan, östra Riksdagshuset.

Ingång genom Riksgatan 1 för den som inte redan befinner sig i Riksdagshuset.

Notera att för tillträde för reportrar, fotografer och teknisk personal till riksdagens lokaler krävs ackreditering enligt det system som infördes den 1 juli 2006. För frågor kring ackreditering kontakta pressekreterare Christina Green, 070-609 64 48.

Kl. 11.45 samlas talmannen och den nya regeringen i Bankhallen för gemensam promenad till slottet.

Kl. 12.00 sker det formella regeringsskiftet vid en konselj i slottet med H.M. Konungen som ordförande. Den nya regeringen samt talmannen är närvarande.

Kl. 14.15 är det fototillfälle med den nya regeringen på Lejonbacken.

Anna Wieslander

Talmannens presschef, tfn 08-786 40 66, 070-537 29 00

Förordnande för statsministern

Sedan riksdagen denna dag godkänt mitt förslag om statsminister förordnar jag på riksdagens vägnar enligt 6 kap. 4 § regeringsformen Fredrik Reinfeldt att vara statsminister.

Stockholm den 5 oktober 2006

Per Westerberg

Talmannens anförande vid konseljen den 6 oktober 2006 Bil. 15

Eders majestät!

Den 18 september begärde statsminister Göran Persson entledigande från sin befattning. Riksdagens dåvarande talman Björn von Sydow biföll samma dag denna begäran och entledigade statsministern och övriga statsråd.

Samma dag inledde talman Björn von Sydow samråd med företrädare för partigrupperna i riksdagen. Överläggningar ägde också rum med de vice talmännen.

Sedan jag den 2 oktober valts till talman slutförde jag samrådet och överläggningarna.

Den 3 oktober föreslog jag riksdagen att utse Fredrik Reinfeldt till ny statsminister i en fyrtiparegering baserad på moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna. Riksdagen godkände förslaget i går den 5 oktober.

Jag har på riksdagens vägnar utfärdat förordnande för Fredrik Reinfeldt som statsminister. Han har i riksdagen tidigare idag anmält de av honom utsedda statsråden och avgivit en regeringsförklaring.

1 § Ny riksdagsledamot	1
2 § Avsägelse	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och Europarådets svenska delegation	2
4 § Anmälan om promemoria om regeringsskiftet efter valet 2006	2
5 § Svar på interpellation 2006/07:113 om den kommunala kostnadsutjämnningen	2
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	2
Anf. 2 KARL SIGFRID (m)	3
Anf. 3 Statsrådet MATS ODELL (kd)	4
Anf. 4 KARL SIGFRID (m)	5
Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd)	5
Anf. 6 KARL SIGFRID (m)	6
Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd)	6
6 § Svar på interpellation 2006/07:125 om ungas bostadssituation	6
Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd)	6
Anf. 9 HILLEVI LARSSON (s)	7
Anf. 10 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	8
Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd)	9
Anf. 12 HILLEVI LARSSON (s)	10
Anf. 13 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	11
Anf. 14 Statsrådet MATS ODELL (kd)	12
Anf. 15 HILLEVI LARSSON (s)	13
Anf. 16 Statsrådet MATS ODELL (kd)	13
7 § Svar på interpellation 2006/07:138 om lagändringar rörande jäv och bisyssla i offentlig förvaltning	14
Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd)	14
Anf. 18 PETER HULTQVIST (s)	15
Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd)	16
Anf. 20 PETER HULTQVIST (s)	16
Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd)	17
Anf. 22 PETER HULTQVIST (s)	18
Anf. 23 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	18
Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd)	19
Anf. 25 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	19
Anf. 26 Statsrådet MATS ODELL (kd)	20
8 § Svar på interpellation 2006/07:149 om pm rörande utnämningmakten	20
Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd)	20
Anf. 28 PETER HULTQVIST (s)	21
Anf. 29 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	22
Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd)	23
Anf. 31 PETER HULTQVIST (s)	24

Anf. 32 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	25
Anf. 33 Statsrådet MATS ODELL (kd)	25
Anf. 34 PETER HULTQVIST (s)	26
Anf. 35 Statsrådet MATS ODELL (kd)	26
9 § Svar på interpellation 2006/07:100 om destruering av ammunition på miljömässiga och konkurrensmässiga villkor	27
Anf. 36 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	27
Anf. 37 MICHAEL HAGBERG (s)	28
Anf. 38 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	28
Anf. 39 MICHAEL HAGBERG (s)	29
Anf. 40 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	29
Anf. 41 MICHAEL HAGBERG (s)	30
Anf. 42 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	30
10 § Svar på interpellation 2006/07:115 om samarbetet mellan idrottsrörelsen och Försvarsmakten	30
Anf. 43 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	30
Anf. 44 SVEN BERGSTRÖM (c)	31
Anf. 45 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	32
Anf. 46 SVEN BERGSTRÖM (c)	33
Anf. 47 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	33
Anf. 48 SVEN BERGSTRÖM (c)	33
Anf. 49 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	34
11 § Svar på interpellation 2006/07:124 om Arvidsjaur	34
Anf. 50 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	34
Anf. 51 SIV HOLMA (v)	35
Anf. 52 KRISTER HAMMARBERGH (m)	36
Anf. 53 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	37
Anf. 54 SIV HOLMA (v)	38
Anf. 55 KRISTER HAMMARBERGH (m)	38
Anf. 56 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	39
Anf. 57 SIV HOLMA (v)	39
12 § Svar på interpellationerna 2006/07:131 och 139 om förbud mot klusterbomber	40
Anf. 58 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	40
Anf. 59 VERONICA PALM (s)	41
Anf. 60 BIRGITTA OHLSSON (fp)	42
Anf. 61 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	43
Anf. 62 VERONICA PALM (s)	44
Anf. 63 BIRGITTA OHLSSON (fp)	45
Anf. 64 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	45
Anf. 65 VERONICA PALM (s)	46
Anf. 66 BIRGITTA OHLSSON (fp)	47
Anf. 67 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	47
13 § Svar på interpellation 2006/07:151 om reservofficerare i internationella insatser	48
Anf. 68 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	48
Anf. 69 ALLAN WIDMAN (fp)	48

Anf. 70	Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	49
Anf. 71	ALLAN WIDMAN (fp)	50
Anf. 72	Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	51
Anf. 73	ALLAN WIDMAN (fp)	52
Anf. 74	Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	52
14 §	Svar på interpellation 2006/07:123 om tidtabell för utbyggnad av E 22	53
Anf. 75	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	53
Anf. 76	CHRISTER NYLANDER (fp)	53
Anf. 77	YLVA JOHANSSON (s)	55
Anf. 78	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	55
Anf. 79	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	56
Anf. 80	CHRISTER NYLANDER (fp)	57
Anf. 81	YLVA JOHANSSON (s)	58
Anf. 82	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	59
Anf. 83	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	60
Anf. 84	TREDJE VICE TALMANNEN	60
Anf. 85	CHRISTER NYLANDER (fp)	61
Anf. 86	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	61
15 §	Svar på interpellationerna 2006/07:126 och 153 om utbyggnad av E 6:an mellan Trelleborg och Vellinge i Skåne	62
Anf. 87	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	62
Anf. 88	CATHERINE PERSSON (s)	62
Anf. 89	ANDERS HANSSON (m)	63
Anf. 90	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	64
Anf. 91	CATHERINE PERSSON (s)	64
Anf. 92	ANDERS HANSSON (m)	65
Anf. 93	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	66
Anf. 94	CATHERINE PERSSON (s)	66
Anf. 95	ANDERS HANSSON (m)	67
Anf. 96	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	67
16 §	Svar på interpellation 2006/07:140 om möjligheten att förlägga skolavslutning till kyrkolokal	68
Anf. 97	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	68
Anf. 98	MIKAEL OSCARSSON (kd)	69
Anf. 99	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	70
Anf. 100	MIKAEL OSCARSSON (kd)	70
Anf. 101	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	71
Anf. 102	ANDRE VICE TALMANNEN	72
Anf. 103	MIKAEL OSCARSSON (kd)	72
Anf. 104	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	72
17 §	Svar på interpellation 2006/07:103 om slopad skattereduktion	73
Anf. 105	Finansminister ANDERS BORG (m)	73
Anf. 106	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	74
Anf. 107	Finansminister ANDERS BORG (m)	75
Anf. 108	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	76

Anf. 109 Finansminister ANDERS BORG (m)	77
Anf. 110 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	78
Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (m)	79
18 § Hänvisning av ärende till utskott samt beslut om förlängd motionstid	80
19 § Återkallelse av skrivelse samt beslut om förlängd motionstid	80
20 § Anmälan om interpellationer	80
21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	81
22 § Kammaren åtskildes kl. 13.59.	83
Bilaga	84

